

המכתב

לְסֵפֶר הַקְּדוֹשׁ

לְקוּטֵי מוֹהַר"ן

עַל הַתּוֹרָה וּמוֹעֲדֵי הַשָּׁנָה

עִם לְקוּטֵי הַתּוֹפְלוֹת

ג' ליון 149

פְּרָשַׁת מִשְׁפָּטִים

שְׁנַת תשפ"ב ל"ב

האודות

רבינו נחמן מברסלב
זיע"א

הוצאות הגליון נתנדב
ע"י אנ"ש היקרים

לע"נ הרה"ג איש צדיק תמים
מוהר"ר אהרן גרשון מנחם
ב"ר אפרים שמואל זצ"ל

נלב"ע ח' אלול תשע"ח
תנצב"ה

לרפואת
מלכה בת ברכה אסתר
לרפואה שלימה בקרוב

לְחִיּוֹת
בְּאוֹר הַפְּרָשָׁה

עִם תּוֹרָה
דְּעִתִּיקָא סְתִימָא

דְּעִתִּידָא
לְאַתְגְּלִיָּא
לְעִתִּיד-לְבָא

יו"ל בעז"ה ע"י
מכון אור האורות
רבינו נחמן מברסלב זיע"א

052.763.1800
B48148@gmail.com

פְּרַשְׁת מִשְׁפָּטִים

וְעַל-יְדֵי-זֶה שְׁמַקְבֵּל מֵהֶם עֲצָתָם,
נִחְקַק בּוֹ אֲמַת' וְכוּ'. כִּי
הָעֲצוֹת' שְׁמַקְבֵּל מֵהֶם - הוּא בְּחִינַת
'נְשׂוּאִין וְזוּנָג'.

וְכַשְׁמַקְבֵּלִין עֲצוֹת מִרְשָׁעִים - הוּא
בְּחִינַת 'נְשׂוּאִין' בְּקַלְפָּה.

וְלָמָּה נִקְרָא 'עֲצָה' בְּבְחִינַת 'נְשׂוּאִין'? - כִּי
"הַפְּלִיּוֹת יוֹעֲצוֹת" (בְּרִכּוֹת סא.),
וּ'כְפִלְיוֹת' הֵם 'פְּלִי הַהוֹלְדָה', 'פְּלִי הַזֶּרַע'.
נִמְצָא: כַּשְׁמַקְבֵּלִין 'עֲצָה' מֵאָדָם, כְּאִלּוּ
מִקְבֵּלִין מִפְּנֵי 'זֶרַע' וְכוּ'!

וְהַכֹּל לְפִי אָדָם, אִם רָשָׁע אוֹ צַדִּיק וְכוּ'.
'וְעֲצַת-הַצַּדִּיק', הוּא "כְּלוּ זֶרַע
אֲמַת'" (יִרְמִיָּה ב, כא).

וְדַע: שְׁעַל-יְדֵי 'מִצְוֹת צִיצִית' - נִצּוֹל
מִ'עֲצַת הַנְּחָשׁ', מִ'נְשׂוּאִין שֶׁל רָשָׁע',
מִבְּחִינַת 'נְאוּף', כִּי 'צִיצִית' שְׁמִירָה לְ'נְאוּף'
וְכוּ'.

הֵינּוּ: עַל-יְדֵי 'צִיצִית', יְכוּלִין לְבֹא
לְ'עֲצַת-צַדִּיקִים', לְבְּחִינַת 'אֲמַת'.
וְעַל-יְדֵי 'אֲמַת', בָּאִים לְ'אֲמוּנָה'. וְעַל-יְדֵי
'אֲמוּנָה', בָּא הַגְּאֻלָּה'.

וְזֶה פֶּרוּשׁ: "וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר
תָּשִׂים לִפְנֵיהֶם" (שְׁמוֹת כא, א). אָמְרוּ
חַז"ל (קְדוּשֵׁין לַה. בְּבֵאֲרָמָא טו.): "הִשְׁווּ אִשָּׁה
לְאִישׁ".

וְאִתָּא בְּ'מַכִּילְתָּא' (מִשְׁפָּטִים, נִזְיָקִין א):
"יְכוּל יִהְיוּ הַתְּלַמִּידִים לְוֹמְדִין
וְאִינָם מְבִינִים? - תְּלַמּוּדֵי-לֹמֵר: 'אֲשֶׁר

כִּי עַל-פִּי דְבָרִים הָאֵלֶּה הַמְּבֹאָרִים בְּסִפְרֵים הָאֵלֶּה, יוּכַל
כָּל אָדָם, לְהִבִּין וּלְהַטְפִּיל מִרְחַק, גְּדֻלוֹת נוֹרָאוֹת
וּנְפִלְאוֹת כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה וְכָל דִּין וְדִין מִפְּרָטֵי הַמִּצְוָה.
וְאִפְלוּ הַדֵּינִים שֶׁבֵּין אָדָם לְחֻבְרוֹ הַמְּבֹאָרִים בְּ'חֻשְׁן-
מִשְׁפָּט', אֲשֶׁר אֵין אִישׁ שֶׁם עַל לֵב, לְהִבִּין מֵהֶם רְמִזִּים
וְדָרְכִים לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ - וּבְחֻסְדֵי-הַשֵּׁם בְּאֵלוֹ
הַסִּפְרִים, יִרוּהוּ אֶת נַפְשׁוֹ, הַצְּמֵא לְשִׁמְעַ דְּבִרֵי-הַשֵּׁם.

כִּי זֶה יָדוּעַ: שֶׁכָּל הַתּוֹרָה וְכָל הַדֵּינִים וְהַהֲלָכוֹת שֶׁבְּכָל
חֻלְקֵי הַתּוֹרָה - מִכֻּלָּם צְרִיכִין לְהוֹצִיא עֲצוֹת וְדָרְכִים
וּרְמִזִּים, לְהַתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּאֲמַת. וְכַמְבֹּאָר בְּדַבְרֵי
רַבְּנּוּ ז"ל בְּהַתּוֹרָה "חֻדֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן" בְּסִימָן ס"א:
"שְׁמַכְּל הַלְמוּדִים שֶׁהָאָדָם לּוֹמֵד, צְרִיכִין לְהוֹצִיא
מִשְׁפָּטֵי הַנְּהַגוֹת יִשְׂרָאֵל" וְכוּ'. עֵינֵי-שֵׁם.
(הַקְּדֻמַּת מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל לְלִקוּטֵי-הַלְכוֹת)

[כָּל עֲנִינֵי הַדֵּינִים וְהַמִּשְׁפָּטִים שֶׁבֵּין אָדָם לְחֻבְרוֹ הַנִּמְצָא בְּפֶרֶשְׁתֵּן
'פְּרַשְׁת מִשְׁפָּטִים' - תִּמְצָא בְּסִפְרֵי-הַקְּדוּשׁ 'לְקוּטֵי-הַלְכוֹת' חֶלֶק
'חֻשְׁן-מִשְׁפָּט' בְּטַנְיַי הַחֲלֻמִּים. (וְכֵן מִיֵּתֵר לְצִין: שֶׁשָּׂאֵר חֻלְקֵי הַפְּרָשָׁה,
נִמְצָאִים בְּשָׂאֵר חֻלְקֵי 'לְקוּטֵי-הַלְכוֹת', וְכַמוֹ כְּכֹל פְּרָשָׁה וּפְרָשָׁה).]

"וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תָּשִׂים לִפְנֵיהֶם"

(שְׁמוֹת כא, א)

א.

(ח"א ז, א-ב-ג-ד-ה-בסוף)

דַּע: כִּי עַקֵּר הַגְּלוּת' אִינוּ אֵלָּא בְּשִׁבִיל
'חֶסְרוֹן אֲמוּנָה'. וְכַשֶּׁתְּרַבֶּה 'אֲמוּנָה'
בְּעוֹלָם, אָז יְבוֹא 'מְשִׁיחַ', כִּי עַקֵּר הַגְּאֻלָּה'
תְּלוּי בְּזֶה וְכוּ'.

אָבֵל אִי-אֶפְשָׁר לְבֹא לְ'אֲמוּנָה' - אֵלָּא
עַל-יְדֵי 'אֲמַת', כְּמוֹבָא בְּזִהַר (בְּלֶק
קצח): "אֲמוּנָה אֲתַקְרִיאַת, כִּד אֲתַחְבֵּר בָּהּ
אֲמַת".

וְאִי-אֶפְשָׁר לְבֹא לְ'אֲמַת' - אֵלָּא עַל-יְדֵי
'הַתְּקַרְבוֹת-לְצַדִּיקִים', וְיִלְךְ
בְּדֶרֶךְ 'עֲצָתָם'.

תָּשִׁים לַפְּנֵיהֶם, עָרַכְם לַפְּנֵיהֶם פְּשַׁלְחֶי-
עֲרוֹךְ.".

"וְאֵלֶּה" - "כָּל־מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר וְאֵלֶּה,
מוֹסִיף" (רש"י; שְׁמוֹת־רַבָּה ל, ג). זֶה
בְּחִינַת יוֹסֵף, בְּחִינַת שְׁמִירַת־הַפְּרִיט,
בְּחִינַת צִיצִית.

"הַמְּשַׁפְּטִים" - זֶה בְּחִינַת: "כֹּלֵה זֶרַע
אַמֶּת", כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (תְּהִלִּים
יט, י): "מְשַׁפְּטֵי ה' אַמֶּת" - שְׁזוּכָה לְעֵצַת־
צַדִּיקִים, לְבְּחִינַת אַמֶּת.

"אֲשֶׁר תָּשִׁים לַפְּנֵיהֶם" - זֶה בְּחִינַת: "כֹּד
אֶת־חֶבֶר בָּה אַמֶּת".

וְזֶה בְּחִינַת: "הַשְׁוּוּ אִשָּׁה לְאִישׁ" - כִּי זֶה
אִישׁ וְאִשָּׁה, הֵם בְּחִינַת הַתְּחַבְּרוֹת
אַמֶּת וְאַמוֹנָה - וּבְזֶה תְּלוּי הַגְּאֻלָּה, כַּנֶּ"ל.

וְזֶה: "יִכּוֹל שִׁיְהִי הַתְּלַמִּידִים לְוֹמְדִים
וְאִין מְבִינִים, תְּלַמּוּד־לּוֹמֵר וְכוּ',
עָרַכְם לַפְּנֵיהֶם פְּשַׁלְחֶי־עֲרוֹךְ" - זֶה בְּחִינַת
הַגְּאֻלָּה - שְׁלַעֲתִיד יִתְגַּלּוּ כָּל הַחֻכְמוֹת
כְּשֶׁלְחֶי־עֲרוֹךְ, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (ישַׁעְיָה יא, ט):
"וּמְלָאָה הָאָרֶץ דַּעַה".

ב.

(ח"א י, ה-ח"י)

"הַעֲצָה הַיְעוּצָה" (לְשׁוֹן הַכְּתוּב יִשַׁעְיָה יד, כו)
לְבַעַל הַגְּאֻלָּה [עַל־פִּי דָפוּס מוֹהַרְנֵת; עֵינֵי
בְּאוֹר־הַלְקוּטִים], שֶׁהִיא הָעֲבוּדָה־זָרָה - הָעֶקֶר
הוּא עַל־יְדֵי הַתְּקַרְבוֹת לְצַדִּיקִים.

וְצַדִּיק' הוּא בְּחִינַת ר'וּחָא, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב
(בַּמִּדְבָּר כז, יח): "אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ".

וְעַל־יְדוֹ - נִכְנַע רוּחַ גְּבוּהָ, "אֵל אַחֵר"
(שְׁמוֹת לד, יד), וְנִתְבַטַּל הַגְּאֻלָּה,
וְנִתְבַטַּל הָעֲבוּדָת־אֱלִילִים.

וְעַל־יְדֵי־זֶה נִמְתְּקִין ה'דִּינִים' - כִּי "כָּל־
זְמַן שֵׁשׁ עֲבוּדָה־זָרָה
בְּעוֹלָם, חֲרוֹךְ־אֵף בְּעוֹלָם" (סְפָרֵי רֵאָה),
וְכִשְׁנֵת־עֶבֶר הָעֲבוּדָה־זָרָה, נִתְעַבֵּר ה'חֲרוֹךְ־
אֵף, וְנִמְשָׁכִין ה'סָדִים' וְכוּ'

וְזֶה בְּחִינַת: מְרַדְּכֵי וְאַסְתֵּר, וְהַמֶּן,
בְּחִינַת פְּוֹרִים' וְכוּ' - כִּי הַמֶּן' בְּחִינַת
הָעֲבוּדָת־אֱלִילִים, וְמְרַדְּכֵי וְאַסְתֵּר' הִיָּה
לָהֶם כַּח לְבַטַּל הָעֲבוּדָת־אֱלִילִים' שֶׁל הַמֶּן'
וְכוּ'.

וְזֶה פְּרוּשׁ (שְׁמוֹת כא, א): "וְאֵלֶּה הַמְּשַׁפְּטִים
אֲשֶׁר תָּשִׁים לַפְּנֵיהֶם". כִּי אֵיחָא
ב'מְכִילְתָא' (מְכִילְתָא דְרַשְׁבִּי; קְדוּשִׁין לַה. בְּבֵא־קַמָּא
טו, ז): "אֲשֶׁר תָּשִׁים לַפְּנֵיהֶם" - הַשְׁוּוּ אִשָּׁה
לְאִישׁ לְכָל דִּינִים שְׁבַתּוֹרָה".

פְּרוּשׁ: לְכָל דִּינִים' שְׁבַתּוֹרָה שְׁצַרִּיךְ
לְהַמְתִּיקֶם, צַרִּיךְ לְהַשְׁוּוֹת, הֵינּוּ:
לְיַחַד קְדָשׁ־בְּרִיךְ־הוּא וְשְׁכִינְתָּהּ, שֶׁהוּא
בְּחִינַת אִשָּׁה וְאִישׁ, בְּחִינַת מְרַדְּכֵי וְאַסְתֵּר.

וְזֶה פְּרוּשׁ: "וְאֵלֶּה" - "כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר
וְאֵלֶּה, מוֹסִיף עַל הָרֵאשׁוֹנִים" (רש"י;
שְׁמוֹת־רַבָּה ל, ג), בְּחִינַת תּוֹסֵפוֹת וְרַבּוּי, בְּחִינַת
גְּאֻלָּה, עֲבוּדָה־זָרָה, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (דְּבָרִים ז, ז):
"לֹא מִרְבֶּכֶם חֶשֶׁק ה'", שְׁפָרוּשׁוֹ: גְּאֻלָּה.

וְזֶה בְּחִינַת: "מוֹסִיף עַל הָרֵאשׁוֹנִים" -
שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמֶּן־עַמְלֶק, כְּמוֹ
שְׁכַתּוֹב (בַּמִּדְבָּר כד, כ): "רֵאשִׁית גּוֹיִם עַמְלֶק".

וְתַקּוּנּוֹ: "הַמְּשַׁפְּטִים" - בְּחִינַת ר'וּחַ,
כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (ישַׁעְיָה כח, ו): "וְלָרוּחַ
מְשַׁפֵּט וְכוּ' מְשִׁיבֵי מַלְחָמָה" - כִּי עַל־יְדֵי
ה'רוּחַ, נִתְתַּקֵּן הַגְּאֻלָּה וְהָעֲבוּדָת־אֱלִילִים,
כַּנֶּ"ל.

וְעַל־יְדֵי־זֶה: "אֲשֶׁר תָּשִׁים לַפְּנֵיהֶם" -
הֵינּוּ: "הַשְׁוּוּ אִשָּׁה לְאִישׁ

לְכֹל דִּינִים שֶׁבַתּוֹרָה, הֵינּוּ: בְּחִינַת הַמִּתְקַת־הַדִּינִים.

כִּי "כָּל־זְמַן שֵׁישׁ עֲבוֹדַת־אֱלִילִים בְּעוֹלָם, חֲרוֹן־אַף וְדִינִים בְּעוֹלָם" (ספרי ראה), וְעַל־יְדֵי הַרוּחַ הַנִּלְ, נִתְיַחַד קַדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא וְשִׁכְנֵתָהּ, וְנִמְתְּקִין הַדִּינִים, וְנִסְתַּלַּק חֲרוֹן־אַף מִן הָעוֹלָם.

ג.

(ח"א טו, ב)

בַּמָּה מַעֲלִין אֶת ה' יְרָאֵה?! - בְּבַחֲיַנַת 'מִשְׁפָּט'! כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (משלי כט, ד): "מֶלֶךְ בְּמִשְׁפָּט יַעֲמִיד אֶרֶץ". וְ'אֶרֶץ' הוּא בְּחִינַת 'יְרָאֵה', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים עו, ט): "אֶרֶץ יְרָאֵה".

הֵינּוּ: שֵׁישְׁפֹּט וַיִּדִין בְּעַצְמוֹ כָּל עֶסְקִיו! - וּבְזֶה יָסִיר מַעֲלָיו כָּל הַפְּחָדִים, וַיַּעֲלֶה בְּחִינַת 'יְרָאֵה בְּרָה וְנִקְיָה', וְתִשָּׂא אֶף 'יְרֵאת־הַשָּׁם, וְלֹא יְרָאֵה אַחֲרַי'.

כִּי כִּשְׂאִין אָדָם דָּן וְשׁוֹפֵט אֶת־עַצְמוֹ, אֲזִי דָנִין וְשׁוֹפֵטִין אוֹתוֹ לְמַעַלָּה - כִּי "אִם אִין דִּין לְמַטָּה, יֵשׁ דִּין לְמַעַלָּה" (דְּבָרִים־רַבָּה ה, ה; תנחומא משפטים ה).

וּכְשִׁשׁוֹפֵטִין אֶת הָאָדָם בְּמִשְׁפָּט דְּלַעֲלֹא - אֲזִי הַדִּין נִתְלַבֵּשׁ בְּכָל הַדְּבָרִים, וְכָל הַדְּבָרִים נַעֲשִׂים שְׁלוּחִים לְמַקוֹם לַעֲשׂוֹת בְּזֶה הָאִישׁ 'מִשְׁפָּט כְּתוּב'. כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (נדרים מא - על תהלים קיט, צא): "לְמִשְׁפָּטֶיךָ עָמְדוּ" - אֲזִי (שם): "הַכֹּל עֲבָדֶיךָ", לַעֲשׂוֹת דִּין בְּזֶה הָאָדָם.

אָבֵל כִּשְׁשׁוֹפֵט אֶת־עַצְמוֹ, וּכְ"שֵׁישׁ דִּין לְמַטָּה אִין דִּין לְמַעַלָּה" - אִין ה' יְרָאֵה' מִתְלַבֵּשׁ בְּשׁוּם דְּבָר לְעוֹרֵר הָאָדָם, כִּי הוּא בְּעַצְמוֹ נִתְעוֹרֵר.

וְזֶהוּ (תהלים נ, כג): "וְשֵׁם דְּרָךְ" - "מִי שֶׁשֵּׁם אֲרַחוֹתָיו" (סוֹטָה ה:), הֵינּוּ: 'שִׁשׁוֹפֵט אֲרַחוֹתָיו', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת כא, א): "וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תָּשִׂים".

עַל־יְדֵי־זֶה (תהלים שם): "אֲרָאנוּ בִישַׁע אֱלֹקִים" - זֶה בְּחִינַת 'יְרָאֵה', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (קהלת יב, יג): "אֶת הָאֱלֹקִים יְרֵא" - הֵינּוּ בְּחִינַת 'יְרָאֵה', עוֹלָה מִהַקְּלָפָה וּמִהָאֲמוֹת עַל־יְדֵי 'מִשְׁפָּט' - כִּי מִתְחַלֶּה הֵיחָה נִתְלַבֵּשׁ בַּקְּלָפָה.

וְזֶהוּ שֶׁהָאָדָם מִפְּחַד אֶת עַצְמוֹ מֵאִיזָה דְּבַר, מִשֵּׁר אוֹ מִנְּגִיבִים וְשִׂאֵר פְּחָדִים - זֶה הוּא שֶׁה' יְרָאֵה' נִתְלַבֵּשׁ בְּזֶה הַדְּבָר! - כִּי אִם לֹא הָיָה נִתְלַבֵּשׁ, לֹא הָיָה כַּח בְּזֶה הַדְּבָר לְהַפְחִיד אֶת הָאָדָם.

[תנחומא, מִשְׁפָּטִים ה: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר: אִם יֵשׁ דִּין לְמַטָּה, אִין דִּין לְמַעַלָּה. וְאִם אִין דִּין לְמַטָּה, יֵשׁ דִּין לְמַעַלָּה. כִּיצַד? אִם יַעֲשׂוּ הַתַּחֲתוֹנִים אֶת הַדִּין מְלַמְטָה, אִין הַדִּין נַעֲשֶׂה מְלַמְטָה. לְפִיכַךְ אָמַר הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא: שִׁמְרוּ אֶת הַמִּשְׁפָּט, שֶׁלֹּא תִגְרַמוּ לִי לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט מְלַמְטָה, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים"].

ד.

(ח"א סא, א)

עַל־יְדֵי 'אֲמוּנַת־חֻכְמִים', יְכוֹלִין לְהוֹצִיא 'מִשְׁפָּטֵנוּ' לְאוֹר. כִּי 'מִשְׁפָּט' הוּא 'עֲמוּדָא דְאֲמִצְעִיתָא', בְּחִינַת 'דְּרָךְ הַמְּצַע' שֶׁאִינוּ נוֹטֵה לְיָמִין וְלְשִׂמְאֹל.

וְזֶה זֹכִיךְ עַל־יְדֵי 'אֲמוּנַת־חֻכְמִים', שֶׁהוּא בְּחִינַת (דְּבָרִים יז, יא): "לֹא תִסוּר מִן הַדְּבָר אֲשֶׁר יִגִּידוּ לְךָ יָמִין וְשִׂמְאֹל".

וְעַל־יְדֵי־זֶה יוֹצֵא ה' מִשְׁפָּט' בְּרוּר, בְּבַחֲיַנַת (תהלים יט, י): "מִשְׁפָּטֵי אֱמֶת". הֵינּוּ: כִּי כָּל הַלְּמוּדִים שֶׁהָאָדָם לוֹמֵד, צָרִיךְ שִׁיקְבֵּל וַיּוֹצִיא מֵהֶם

"משפטי אמת", שלא יהיה בבחינת
"משפט מעקל" (חבוקק א, ד).

דהיננו: שיקבל וילמד מכל הלמודים
שלומד, 'משפטי הנהגות
ישרות', שידע איד להתנהג, הן לעצמו, הן
לאחרים שמתנהגים לפי דעתו, כל אחד
ואחד כפי בחינתו וכו', בבחינת: "משפטי
אמת" - שאינו נוטה לימין ושמאל.

וכל זה זוכין על ידי 'אמונת חכמים',
שהוא בחינת: "לא תסור" וכו'.
אבל כשפוגם ב'אמונת חכמים' - אזי נדון
ב'גיעת בשר', הינו: ב'מותרות' וכו'.

וכל ה'משפטים', הן מן ה'מח', בבחינת
(מלכים א ג, כח): "וייראו מפני המלך כי
ראו כי חכמת אלקים בקרבם לעשות
משפט".

וה'מח', הוא לפי ה'מזון', וכשהגוף נקי -
אזי המח ברור, ואזי יכול
להוציא "משפטי אמת", 'הנהגות ישרות'.

אבל כשנדון ב'מותרות' על ידי 'פגם
אמונת חכמים' כנ"ל - אזי עולים
עשנים סרוחים' אל המח, ומערבבים
ומבלבלין דעתו. ואזי אינו יכול להוציא
"משפטי אמת", ואזי יוצא "משפט
מעקל", בבחינת (תהלים קמז, ב): "משפטים
בל ידעום", הינו: 'בלבול המוחין'.

ו'דואג' - על ידי שלמודו היה מבחינת
אלו ה'מותרות' וכו' - לא היה
מוציא מלמודו "משפטי אמת", רק
"משפט מעקל" וכו'. ועל כן היה דן:
"שאינ דוד ראו לבוא בקהל" (יבמות עו:).

ה.

(ח"א רפ)

דע: מי שצריך לדון לפני דינים בדין-
תורה - זה לו ענש ונקמה שהתורה
נוקמת בו!

כי באמת: כל ה'משא-ומתן' הוא 'תורה',
כי למשל הדין (בבא מציעא פ"ח מ"ד):
"המחליף פרה בחמור" - הוא 'תורה'.
ומכל-שכן כשעושין הדבר בעצמו, הוא
ב'ודאי 'תורה' - וכמו שמשפין בשם הבעל-
שם טוב ז"ל ('מאור-עינים' - 'שמח-לב', מסכת-שבת
דבור-המתחיל 'נשאת ונתת באמונה').

ועל-כן כשעושין 'משא-ומתן', צריך
שיקשר מחשבתו רק בהתורה
והדינים המלבשים שם.

ומי שעוקר ה'משא-ומתן' מן ה'תורה',
ונופל אל ה'משא-ומתן' בעצמו,
ואינו מקשר מחשבתו אל התורה המלבש
שם - אזי ענשו: שאחר-כך הוא צריך לדון
בדין-תורה!

ואזי צריך לחזר ולהביא כל הדברים, וכל
המחשבות, וכל העסקים, שהיה לו
בשעת המשא-ומתן מתחלתו ועד סופו -
צריך להביא הכל אל ה'תורה' - דהיננו:
שצריך לחזר ולספר הכל לפני ה'דינים',
והם פוסקים על זה 'דין-תורה'.

נמצא: שחזר ונעשה מכל דברי ה'משא-
ומתן', 'תורה' - והוא לו 'נקמה',
שהתורה נוקמת בו, על אשר עקר ה'דינים'
המלבשים בה'משא-ומתן', מן ה'תורה', ונפל
אל ה'משא-ומתן' בעצמו, כאלו אין שום
'תורה' בה'משא-ומתן'.

על-כן ענשו: שצריך לבוא לפני דין-
תורה! - ואזי צריך להביא כל

"כי תקנה עבד עברי, שש שנים יעבד, ובשבעת יצא לחפשי חנם" (שמות כא, ב)

ז.

(לקוטי-הלכות, מילה ד, יג - על-פי לקוטי-מזרח"ן ח"ב סא, 'השם-יתברך למעלה-מהזמן')

"כי תקנה עבד עברי, שש שנים יעבד, ובשבעת יצא לחפשי חנם" (שמות כא, ב). ה'עבדות' אין שיה' לישראל ככל, כמו שכתוב (ויקרא כה, נה; קדושין כב:): **"כי לי בני ישראל עבדים, עבדי הם וכו'".**

וזו שנפל לבחינת 'עבדות', מחמת גדל חסרון דעתו שנפל ל'תחת-הזמן' כל-כך, עד שמכר עצמו ל'עבד' - צריכין לרחם עליו, שלא יעבד בו-כי אם **"שש שנים"** - כנגד 'ששת ימי המעשה'.

אבל "בשבעת", בחינת 'שבת' - **"יצא לחפשי"**. כי 'שבת' היא 'מעין עולם-הבא', שהיא בחינת 'למעלה-מהזמן'.

הינו: כי מבאר בכל הספרים (זהר פנחס רנז, זהר-חדש יתרו; פרדס-רמונים כג, י):

"ש'ששת ימי המעשה' - הם כנגד 'ששה מדות' - מ'חסד עד יסוד'; ו'שבת' - היא בחינת 'מלכות', שהיא בחינת 'אמונה'".

ולכאורה אין מובן: כי הלא ה'ששה מדות', הם גבוהים מבחינת 'מלכות', ואיך שיה' ש'ששת ימי המעשה', יהיו חסין-שלום גבוהים מ'שבת'!?

אך באמת: זהו עצם מעלת ה'שבת-קדש'. כי כל ה'שש מדות' - הם בחינת 'דעת', בחינת 'תפארת', שכלול מכל ה'שש מדות', כידוע (זהר פנחס רלה:).

אבל ב'שבת' - משפיע 'דעת ושכל גדול', ממקום עליון ונורא מאד, עד שזוכין

דברי ה'משא-ומתן', ולעשות מהם 'תורה'! - ואזי מראים לו: שכל ה'משא-ומתן', הוא 'תורה' - כי עכשו נעשה מהכל, 'דין-תורה' כנ"ל.

כי בודאי הוא צריך להביא 'כל הדברים', אפלו 'כל המחשבות', לפני ה'דינים'! - כי אם חסר איזה דבור או איזה מחשבה - יתקלקל ה'דין-תורה', והם עושין מזה 'דין-תורה'.

נמצא: שחזר ונעשה מה'משא-ומתן', 'תורה' - ומראין לו: שאין הדבר כמו שהוא סבר מתחלה, שאין בה'משא-ומתן', 'תורה'! - כי הלא ראה בעיניו: "שכל דברי ה'משא-ומתן' כלם, הם 'תורה' - כי עכשו נעשה מהכל, 'דין-תורה', כנ"ל.

והכל לפי הפגם - כי יש אחד שאין ענשו רק שצריך לדון, אבל זוכה בדין, רק שמראין לו שפגם כנ"ל! - אבל יש אחד שעקר יותר ה'משא-ומתן' מן ה'תורה' - אזי ענשו יותר, שגם אינו זוכה בדין.

כי באמת: כשעושין 'משא-ומתן' - צריך שיהיה רק 'חיצונית המחשבה' בתוך ה'משא-ומתן'! - אבל 'פנימיות מחשבתו', צריך לקשר אל ה'תורה', כנ"ל!

ו.

(ספר-המדות, למוד י)

כל ידיעה ב'משפטי התורה', הן 'מצות שבין אדם לחברו', הן 'מצות שבין אדם לקונו' - הידיעה הזאת בעצמה, היא 'הצלחת-הנפש'.

לידע האמת, שאין לנו שום דעת כלל, בבחינת: "תכלית הידיעה אשר לא נדע", בחינת (קהלת ז, כג): "אמרתי אהבמה והיא רחוקה ממני".

ואז מאירה האמונה באור גדול - פי יודעין ומשיגין: שעקר השלמות האמתי, להתחזק את עצמו רק באמונה-שלמה.

ועל-כן שבת, היא מעין עולם-הבא, בחינת בטול-הזמן - פי על-ידי שלמות-הדעת, זוכין לבטול-הזמן.

אבל בעולם-הזה - אין מי שיזכה לדעת הזה בשלמות, עד שיתבטל אצלו הזמן לגמרי, פייאם גדולי בחירי הצדיקים.

אבל בשבת-קדש - אז זוכה כל אחד מישראל לשלמות האמונה, על-ידי עצם הדעת והחכמה נפלאה שמאיר אז, כנ"ל. שעל-ידי-זוה זוכין לידע: שרחוקים מחכמה, ולהתחזק את עצמו רק באמונה-שלמה, כנ"ל.

ועל-ידי אמונה, יכול כל אחד לזכות לבחינת בטול-הזמן כנ"ל. ועל-כן שבת, הוא בבחינת בטול-הזמן - מחמת שאז זוכין לאמונה-שלמה, שעל-ידי-זוה יכולין לבטל הזמן, גם בעולם-הזה, אפלו מי שאין דעתו שלם כל-כף.

כי הלא מרחוק אנו רואין ומבינים: שאין להזמן שום ממש וכו', וכנ"ל. רק אף-על-פיי-כן, מהות בטול-הזמן, אי-אפשר להכניס בשכלנו.

אבל על-ידי חזק האמונה הנמשך משבת - יכול כל אחד לזכות לבחינת בטול-הזמן.

ומ'שבת' - ממשיכין הקדשה על כל ששת ימי החל, שנזכה תמיד לאמונה-שלמה, עד שנזכה לבטל הזמן. ולא נהיה פרוכים חסוֹשֵׁלוֹם, אחר תאות עולם-הזה, והבליו, ומכאוביו, וכעסיו, ועבודתו, ועמלו, ויגיעו, וכו' - שכלם הם תחת הזמן, כנ"ל.

ועל-כן העבד שנפל לבחינת עבדות, לא יעבד על-כל-פנים יותר מ'שש', כנגד ששת ימי המעשה, ששם עקר אחיזת העבדות - מחמת ש'ששת ימי המעשה', יניקתם מה'מדות' שהם בחינת דעת. ולדעת, לאו כל אדם זוכה - עד שיזכה לבטל הזמן שהוא בחינת עבדות, כנ"ל.

אבל "בשבעת", בחינת שבת - יצא לחפשי חנם. פי "בשבעת", בחינת שבת, מאיר בחינת אמונה. שעל-ידי-זוה יכול כל-אחד לזכות לבחינת בטול-הזמן, ששם בטול העבדות - פי למעלה-מהזמן, הוא בחינת חפשי וחרות, כנ"ל.

"שארה פסוּתָהּ וְעִנְתָּהּ לֹא יִגְרַע" (שמות כא, י)

ח.

(ח"ב ז, י)

דע: פי מי שרוצה להגד מתניו להיות מפרנס, לתן פרנסה להתלויים בו - הוא צריך שיהיה איש-חיל, ולא יהיה חפה, שקורין: "רע-מזל" "שלימזל".

כי צריך שיהיה לו קצת ממשלה, פי כל הפרנסה נמשך מהמלכות וכו'. ועל-כן מי שרוצה לקבל פרנסה - צריך שיהיה

לו קצת ממשלה, כדי שיהיה לו איזה שיכות עם המלכות.

ועל-כן בשהבעל חוגר מתניו נגד אשתו, ומחייב עצמו לפרנסה, כמו שכתוב בכתבה: "ואנא אפלה ואוקיר ואזון" וכו'! - אז נותנים לו קצת ממשלה וכו', כמו שכתוב (בראשית ג, טז): "והוא ימשל בך" - פי על-ידי הממשלה, הוא יכול להמשיך הפרנסה, כנ"ל.

ט.

(ספר-המדות, עניני עונה')

[א] מי שפחסר עונת אשתו, ויש לה צער מזה, הוא נענש במיתה (נאוף יג).

[ב] חולאת של רקיקת דם בא, על-ידי שמבטל עונה של ליל טבילה' (פרישות ח"ב ד).

וה'בטחון' הוא בחינת 'משענת' - כמו שהאדם נשען על המטה, כן הוא נשען על ה'בטחון' שבוטח שיושיעו השם, כמו שאמר דוד (תהלים יח, יט): "ויהי ה' למשען לי".

ועל-כן על-ידי-זה נתרפא החולה, כמו שכתוב (שמות כא, יט): "אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו ונקח".

וזה בחינת (ישעיה יא, א): "ויצא הטר מגזע ישי", הנאמר על משיח' שהוא דוד, בחינת (איכה ד, כ): "רוח אפינו משיח ה'".

וזה בחינת (פסחים סח. זהר וירא קיד: חיי-שרה קלה): "עתידין צדיקים שיחיו מתים על-ידי המשענת, בחינת (זכריה ח, ד): 'ואיש משענתו בידו, בחינת (מלכים ב ד, כט-לא): 'ונתת המשענת על פני הנער'".

"רק שבתו יתן ורפא ירפא" (שמות כא, יט) - עניני רפואה' -

"אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו, ונקח המפה" (שמות כא, יט)

י.
(שיחות-הר"ן צח)

'אמירת תהלים', מעלה גדולה, באלו אמרם **'דוד-המלך'** בעצמו - פי הוא אמרם ברוח-הקדש, והרוח-הקדש מנח בתוך התבות, וכשאומרם, הוא מעורר ברוח פיו את הרוח-הקדש, עד שנחשב באלו אמרם **'דוד-המלך'** על-ידי-השלום בעצמו.

והוא מסגל מאד לרפאות החולה, להיות לו בטחון רק על השם-יתברך - שעל-ידי אמירת תהלים' יושיעו השם.

והפלא: פי בהיות ישראל שלמים והם רבים, לא יתנהג ענינם בטבע כלל, לא בגופם, ולא בארצם, לא בכללם, ולא ביחיד מהם, פי זכר השם לחמם ומימם, ויסיר מחלה מקרבם, עד שלא יצטרכו לרפוא, ולהשתמר בדרך מדרגי הרפואות כלל, כמו שאמר (שמות טו, טו): "פי אני ה' רפאך". וכן היו הצדיקים עושים בזמן הנבואה, גם פי יקום עון, שיחלו - לא ידרשו ב'רופאים', רק ב'נביאים' וכו' וכו'. אבל הדרוש השם ב'נביא', לא ירוש ב'רופאים'. ומה חלק לרופאים בבית עושי רצון השם, אחר שהבטיח (שם כג, כה): "ויברך את לחמך ואת מימך, והסרתי מחלה מקרבך" וכו'. אלו לא היה דרכם ברפואות, יחלה האדם כפי אשר יהיה עליו ענש חטאו, ויתרפא ברצון השם, אבל הם נהגו ברפואות, והשם הניחם למקרי הטבעיים.

וזו היא פונתם באמרם (ברכות ס. בבא-קמא פה. על שמות כא, יט): "ורפא ירפא - מכאן שנתנה רשות לרפוא לרפאות". לא אמרו: "שנתנה רשות לחולה להתרפאות!" - אלא פיון שחלה החולה ונא להתרפאות, פי נהג ברפואות, והוא לא היה מעדת השם שחלקם בחיים - אין לרפוא לאסר עצמו מרפואתו. לא מפני חשש שפא

ימות בידו, אחרי שהוא בקי במלאכה ההיא; ולא בעבור שיאמר כי השם לבדו הוא רופא כל בשר, שפבר נהגו. ועל-כן האנשים הנצים "שהכו זה את זה באבן או באגרוף" (שם טא, יח) - יש על המכה תשלומי הרפואה, כי התורה לא תסמך דיניה על הנפסים וכו'.

אבל ברצות השם דרני איש, אין לו עסק ברופאים.
(רמב"ן פרשת פקודתי - דברים כו, יא)

יא

(ח"א יד, ט)

אפלו אלו תפלות המפרשים בתפלה שהם לצורך הגוף, כגון "רפאינו" ו"ברוך עלינו" ושאר 'צרכי-הגוף', לא היה פונתו של רבה בר בר חנה בשביל 'גופו' - אלא בשביל נשמתו, שהיה מכון: ל'פרנסת נשמתו, ול'רפואתה'.

יב

(ח"א יד, יא)

"טוב ה' לכל" (תהלים קמה, ט). זה בחינת 'תפלה', שמאמין בהשם, שהקדוש-ברוך-הוא טוב לכל - הן ל'רפואה, הן ל'פרנסה, הן לכל הדברים.

כשמאמין בך - בודאי יהיה עקר השתדלותו בטר קדשא-ברוך-הוא, ולא ירדף אחר תחבולות רבות.

כי מי שאין מאמין בהקדוש-ברוך-הוא - צריך להשתדל אחר תחבולות רבות. למשל: כשצריך ל'רפואה, צריך להשתדל אחר עשבים רבים.

ולפעמים אלו עשבים הצריכים לו אינם בנמצא במדינתו, והעשבים הנמצאים אינם טובים למכתו.

אבל הקדוש-ברוך-הוא - טוב לכל המכות לרפאותם, והוא בנמצא תמיד, כמו שכתוב (דברים ד, ז): "מי פה" אלקינו בכל קראנו אליו".

יג

(ח"א יד, יג)

"המבזה תלמיד-חכם, אין רפואה למכתו" (שבת קיט:) - כי המבזה תלמיד-חכם ומזלזל יראי-השם, נמצא שפוגם בכבוד, ואינו מחזירו לשרש היראה, ואזי אין זוכה לשלום, ועל-כן אין רפואה למכתו.

כי כל ה'חולאת' באין עלידי בחינת 'מחלקת', שאין שלום בעצמיו, והיסודות מתגברין זה על זה, ואין מתנהגים בשלום במצג השוה, ועל-ידי-זה בא 'חולאת' בידוע.

ועל-כן כשמבזה תלמיד-חכם ופוגם בשלום, אין רפואה למכתו - כי עקר ה'רפואה' עלידי השלום כנ"ל - בבחינת (ישעיה נז, יט): "שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר ה' ורפאתיו".

יד

(ח"א כג, ה)

אין דבר שמפסיד החיות, כמו הדאגה והעצבות, כידוע לחכמי-הרופאים.

טו

(ח"א כז, ז)

כמו שכל ה'רפואות' הם בסמים מרים, כן ה'שלום' שהוא 'רפואה' לכל הדברים, בבחינת (ישעיה נז, יט): "שלום לרחוק ולקרוב אמר ה' ורפאתיו".

ולפעמים החלשה גוברת פליכך - עד שאין יכולת ביד החולה לסבל מרירות הרפואות! - ואז ה'רופאים' מושכין ידיהם מן ה'חולה, ומיאשים אותו.

כך כשה'עוונות' שהם חלי ה'נפש' גוברים מאד, אז אין יכול לסבל מרירות

הֲרַפּוּאוֹת, וְאֵז (שם שם, כא; ושם מה, כב): "אין שלום אמר לרשעים".

טז.

(ח"א כט, ז)

עַל-יְדֵי תַקוּן-הַכֹּלְלִי, שְׁמַעוּרָה ה'מַחֲיִן, וּמְשִׁיךְ לְבַנוּגִית' לְהַצִּידִין - אֲזִי נִתְרַפְּאת מ'חֹלְאֵת הַנְּפִילָה'.

יז.

(ח"א לב, ב)

כָּל מַה שֶׁהוּא קֶטֶן וּמְרַחֵק בְּיֹתֵר, צָרִיךְ מְלַמֵּד גָּדוֹל בְּיֹתֵר. שִׁיחִיָּה אִמֵּן כְּזֶה, שְׁיֻכַּל לְהַלְבִּישׁ שָׂכַל עַלִּיּוֹן כְּזֶה, דְּהִינוּ הַשְּׁגָתוֹ יִתְבָּרֵךְ-שְׁמוֹ, לְקַטֵּן וּמְרַחֵק בְּמוֹתוֹ. **כִּי כָּל מַה שֶׁהַחֹלָה נִחְלָה בְּיֹתֵר - צָרִיךְ רֹפֵא גָּדוֹל בְּיֹתֵר!**

עַל-כֵּן אֵין לְהֵאָדֵם לֹמֵר: "דִּי לִי אִם אֶהְיֶה מְקָרֵב אֶצֶל אִישׁ נִכְבָּד וִירֵא-הַשֵּׁם, אִף שְׂאִינוּ מְפֻלָּג בְּמַעֲלָה - כִּי הַלְוִאִי שְׂאֶהְיֶה מְקֻדָּם כְּמֹהוּ!"

אל יֹאמֵר כֹּהֵן! - כִּי אֲדַרְבֵּא: כְּפִי מַה שִׁידַע אָנֹכִי בְּנַפְשִׁי, גָּדֹל פְּחִיתוּתוֹ, וְגָדֹל רַחוּקוֹ שֶׁנִּרְחַק מְאֹד מֵהַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי מַה שִׁידַע בְּנַפְשׁוֹ; וְכַמוֹכֵן כָּל מַה שִׁידַע בְּעַצְמוֹ שֶׁהוּא מְרַחֵק בְּיֹתֵר - צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ לְנַפְשׁוֹ רֹפֵא גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה בְּיֹתֵר!

דְּהִינוּ: שִׁיחֲזִיר וַיִּבְקֹשׁ תְּמִיד, לְזִכּוֹת לְהִתְקַרֵּב לְהַרְבֵּי הַגָּדוֹל מְאֹד מְאֹד כַּנֶּ"ל! - כִּי כָּל מַה שֶׁהוּא קֶטֶן בְּיֹתֵר, צָרִיךְ מְלַמֵּד גָּדוֹל בְּיֹתֵר כַּנֶּ"ל.

יח.

(ח"א נו, ח)

'שָׁלוֹם' הוּא רְפוּאָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה נז, יט): "שָׁלוֹם שָׁלוֹם לְרַחוּק וְלְקָרוֹב אָמַר ה' וּרְפָאתֵינוּ".

כִּי עֵקֶר ה'חֹלְאֵת' חֲסִי-וְשָׁלוֹם, הוּא מַחְמַת 'הַעֵדָר הַשָּׁלוֹם', הִינוּ מ'מַחְלֶקֶת הַיְסוּדוֹת, שִׁיְסוּד אֶחָד מִתְנַבֵּר עַל חֵבְרוֹ - וְשָׁלוֹם' הוּא רְפוּאָה'.

יט.

(ח"א נז, א-בסוף)

כָּל הַרְפּוּאוֹת תְּלוּיִים ב'תּוֹרָה', בְּבַחֲיִנוֹת (משלי ד, כב): "וְלִכְלֹל בְּשֵׂרוֹ מִרְפָּא".

כִּי ה'תּוֹרָה' נוֹתֶנֶת כַּח ל'מְלָאכִים, וְה'מְלָאכִים' מְשַׁפְּיעִים ל'עֲשָׂבִים, וְעֲשָׂבִים מְרַפְּאִים ב'כַּח-הַתּוֹרָה'.

וְכִי שְׂפוּגִים ב'אֱמוּנַת-חֲכָמִים, וּפּוֹרֵץ גְּדָרִים - אֲזִי "אֵין רְפוּאָה לְמַכְתּוֹ", בְּבַחֲיִנוֹת (שַׁבַּת קי): "דְּלִמָּא חוּיָא דְרַבְנָן טְרַקָּה, שְׂאִין לוֹ אִסְתָּא" וכו'.

וְתַקּוּנוֹ: שְׂיָקִים אֱמוּנָה הַנְּפִילָה, וַיֵּאמֵן אֱמוּנַת-חֲכָמִים, וְעַל-יְדֵי אֱמוּנָתוֹ, יִתְרַפֵּא.

וְעַל-כֵּן "הַמְּבָזָה תְּלַמִּיד-חֲכָם, אֵין לוֹ רְפוּאָה לְמַכְתּוֹ" (שַׁבַּת קיט:).

כִּי כָּל הַרְפּוּאוֹת, הֵם ה'רַפְּבוֹת', סָם פְּלוּגִי וְעֵשֶׁב פְּלוּגִי, בְּמִדָּה וּבְמִשְׁקָל כָּךְ וְכָךְ וְכוּ', וְכֵן מְפַמָּה מִיָּנִים. וְכָל עֵשֶׁב יֵשׁ לוֹ כַּח אַחֵר, וּמְעַרְבִין בְּיַחַד, וְעוֹשִׂין מֵהֶם ה'רַפְּבָה'. וְזֹאת ה'הַרְפָּבָה' יֵשׁ לָהּ כַּח לְרַפְּאוֹת ה'חֹלְאֵת'. וְעַל-כֵּן צָרִיךְ רֹפֵא מְמַחֵה שִׁידַע לַעֲשׂוֹת ה'הַרְפָּבָה'.

נ.

(ח"א נח, ה)

'שבת', משלח האזרותיו לכל המדרגות,
בבחינת (זהר בראשית לב): "חד יניק
לכמה סטריין" - ומרפא רפואות הנפש'
ורפואות הגוף, בבחינת (שמות כא, יט): "רק
שבתו יתן ורפא ירפא" - שתי רפואות'
עלידי שבת'.

נא.

(ח"א סב, ו)

יש חושבים: שהכל על-פי הטבע, עולם
במנהגו נוהג.

ויש חושבים: שצריך לעבד את האמצעי,
כמו שטעו בעגל וכו', ועושים את
הסבות אמצעי' בינם לבין השם-יתברך,
שמאמינים בהשם-יתברך, אבל גם-כן
באמצעי, ואומרים: שצריך לסבות.

למשל: בהסבה של 'פרנסה' שהוא
ה'משא-ומתן' - ואומרים: הסבה
של משא-ומתן עקר! - פאלו בלא זה אין
יכלת ביד השם-יתברך לתן להם פרנסה!

ובהסבה של הרפואה שהוא סמים,
עושים מהם עקר, פאלו בלי
הסמים אין יכלת ביד השם-יתברך לרפא.

ואין הדבר כן - כי הקדוש-ברוך-הוא
'סבת כל הסבות' ועלת כל העלות,
ואין צריך לשום סבה.

ועסקנו באלו הסבות - צריך להאמין
בהשם-יתברך לבד, ולא לעשות
מהסבות עקר.

אבל מי שאינו ממחה - אף אם יקח
העשבים שיש להם כח לרפאות, לא
יפעל בכלל, כי אין יודע איך להרפיבם.

כמו-כן ה'תורה' שהיא רפואה לכל
דבר, כמו שכתוב (משלי ד, כב):
"ולכל בשרו מרפא" - אין מי שיודע אותה
כיאם 'חכמי-הדור', כי נמסרה להם לדרשה
ב'שלש-עשרה מדות'.

אבל מהתורה בעצמה - אי-אפשר לידע
דבר וכו', והחכמים מלקטין ומערבין
ומרפיבין את התורה, ודורשין אותה ממקום
למקום ב'שלש-עשרה מדות'.

ועל-כן כשפוגם בכבודם, אין רפואה
למפתו, כי עקר כח הרפואה
שמקבלין מהתורה, אי אפשר לקבל כי אם
על-ידם, כי להם נמסרה לדרש, והם יודעים
להרפיב אותיות התורה 'פנ"ל, שזה עקר
'כח הרפואה'.

כי כל העשבים מקבלים כח מהתורה,
כמבאר לעיל, ועקר כחם לרפאות הוא
עלידי ה'הרפבה' פנ"ל.

על-כן העקר: שיהיה לו 'אמונת'
חכמים', ולהזהר בכבודם, לירא
מהם מאד, ולהשליך שכלו ודעתו, רק
לסמוך עליהם.

ואף אם נראה לו מהם דבר שאינו מפרש
בהתורה כד לפי דעתו, ונדמה לו
שהם עושים חסוֹשֶׁלֹום פנגד התורה, הוא
צריך להאמין: "שבודאי הם עושים נכונה
על-פי התורה!" - כי התורה נמסרה להם
וכו'.

כב.

(ח"א רלא)

בְּשָׁעָה שְׂאוּמְרִים (בתפלת שחרית): **"וּצְבָא השמים לך משתחיים"** (נחמיה ט, ו)
- **ראוי להתפלל על כל דבר!**

כי כל הרפואות, על-ידי פחות הגלגלים, שהם צבא השמים, וכל אחד נותן פח באיזה סם ועשב השייך לו, ומהם מקבלים הסמים ועשבים פח לרפאות.

וּבְשִׁצְרִיכִים רפואה, מתחברים כמה פחות מהגלגלים, שזה נותן פח בעשב זה, וזה בעשב אחר, וכיוצא, ומתחברים כלם ועושין מהם הרפבה לרפואה.

על-כן בעת שאומרים: "וצבא השמים לך משתחיים" - שאז באים כלם להשתחוות ולתן שבח והודיה אליו יתברך - טוב לבקש מהשם יתברך: שיצוה להם שימשיכו אליו הכחות הצריכים לרפואתו, בתוך חתיכת לחם, או בדבר אחר, ויתרפא ממילא. (עין להלן מ'לקוטי מוהר"ן ח"ב א).

כג.

(ח"א רסח)

כְּשֵׁאִין הָאָדָם מִסְתַּפֵּל עַל הַתְּכֵלִית, לְמָה לֹא חַיִּים!

והנה: הנפש מתגעגעת תמיד לעשות רצון יוצרה, וכשרואה שאין האדם עושה רצונו יתברך - אזי היא מתגעגע מאד לחזור לשרשה, ומתחלת להמשיך עצמה להסתלק מגוף האדם.

ומזה נחלה האדם, על-ידי שנחלש פח הנפש.

וְמָה שֶׁחֲזַר לְבְרִיאוֹתָיו עַל-יְדֵי רְפוּאוֹת' - הוא מחמת שהנפש רואה: שזה האדם יכול לכף עצמו לעשות הפך תאוותו ורגילותו, כי הוא מרגל באכילת לחם ושאר מאכלים, ועכשו פופה תאוותו ומקבל רפואות וסמים מרים בשביל בריאותו.

וּמַחֲמַת שֶׁהֵנֶפֶשׁ רֹאֶה שֶׁהוּא יָכוֹל לְכַף תְּאוֹתוֹ בְּשִׁבִיל אֵיזָה תְּכֵלִית, עַל-כֵּן הִיא חוֹזֶרֶת אֵלָיו, כִּי הִיא מְצַפֶּה שְׂיִכַף תְּאוֹתוֹ בְּשִׁבִיל הַתְּכֵלִית הָאֲמִתִּי, לְעֲשׂוֹת רְצוֹן יוֹצְרוֹ יִתְבָּרֵךְ.

כד.

(ח"ב א, ט)

נִמְצָא לְהֵלֵךְ בְּפֶסוּק (שמות כג, כח):
"וְעַבַּדְתֶּם אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם"

כה.

(ח"ב ג)

אחר ההמתקה והפדיון, אז דיקא טוב לרפאות החולה על-ידי רפואות, כי אזי דיקא יש רשות לרופא לרפאות.

כי הנה באמת, איך יכול הרופא לחגור מתניו לרפאות החולה על-ידי רפואות וסמים, הלא אינו יודע הסם הצריך לרפואות אותו החולה, כי יש סמים הרבה שמסגלים לרפואות החולאת!?

אך בודאי - החולה אינו יכול להתרפא, כי אם על-ידי סם פלוני המיוחד לרפואתו, "כפי שנגזר למעלה, שיתרפא על-ידי סם פלוני ואיש פלוני, ביום פלוני" (עבודה-זרה נה).

ואם-כן איך יכול הרופא להכניס עצמו לרפאות, הלא אינו יודע הסם שנגזר למעלה!?

אבל אחר ההמתקה והפדיון, אז יוכל לרפאות!

כי מה שצריך שיתרפא דיקא על-ידי סם פלוני ואיש פלוני - הוא מחמת מדת-הדין שנגזר שימשך החולאת עד אותו הזמן.

כי כפי הזמן שצריך שימשך החולאת, כך גוזרין הסבות לרפואתו, כדי שלא יוכל להתרפאות עד שיזדמנו יחד סבות אלו: סם פלוני ואיש פלוני, באפן שלא יהיה לו רפואה כפי-אם ביום פלוני.

אבל כשעושין פדיון וממתיקין הדין, ונתבטל הגזרה - אזי קדם שגוזרין דין אחר - כי כשנמתק דין זה אזי גוזרין דין אחר - ובין כך ובין כך, יכול הרופא לרפאות החולה על-ידי סמים - כי אזי אין דין, ויוכל להתרפאות על-ידי איזה סם שיהיה, כי אין צריך דוקא סם פלוני וכו'.

נמצא: שאי-אפשר לרופא לרפאות - כפי-אם על-ידי 'פדיון' תחלה להמתיק הדין, ואז דיקא יש רשות לרופא לרפאות, כנ"ל.

וזהו (שמות כא, יט): **"ורפא ירפא",** עם שתי התבות - מספר 'פדיון' נפ"ש, כי עקר ה'רפואה', על-ידי 'פדיון' דוקא, שממתיקין הדין.

וזה שאמרו רז"ל (ברכות ס): **"מכאן שנתנה תורה רשות לרופא לרפאות".** **"מכאן"** דיקא - הינו: אחר הפדיון וההמתקה - אז דיקא יש לו רשות לרפאות. כי קדם הפדיון, אין רשות לרפאות - כי צריך להתרפאות על-ידי סם פלוני וכו', כנ"ל.

גם החלוק שבין הנקודות של "ורפא ירפא" - "ורפא" ב'חולם', "ירפא" ב'צירי'.

כי **"חולם** הוא בחינת המתקה" (לקוטי תורה וישוב; פרי-עץ חיים' שער העמידה פ"ז). ואזי אחר ההמתקה שהוא בחינת **"ורפא" ב'חולם'** - אזי דיקא יכולין להתרפאות על-ידי רפואות שהוא בחינת **"ירפא" ב'צירי'**, בחינת (ירמיה ח, כב): **"הצרי אין בגלעד אם רפא אין שם".**

נו.

(ח"ב כד)

כל ה'חולאת' באין רק מ'קלקול השמחה'.

כי יש עשרה מיני נגינה, שהם בחינת 'שמחה', והם באין בתוך עשרה מיני דפיקין ומחייין אותן.

ועל-כך כשיש קלקול ופגם בה'שמחה' - באין 'חולאת' מן ה'יו"ד מיני דפיקין, שנתקלקליו על-ידי קלקול ה'יו"ד מיני נגינה, שהם ה'שמחה'.

וגם 'חכמי הרופאים' האריכו בזה: שכל ה'חולאת' על-ידי 'מרה-שחרה' ו'עצבות'. וה'שמחה' הוא רפואה גדולה וכו'.

נז.

(שיחות-הר"ן ג)

מענין ד'אקטורים ורפואות' הרבה לדבר עפ"נו מאד, והיה מנגה מאד מאד ענין רפואות ודאקטיריי'.

ומזהיר מאד מאד לכל מי שרוצה לחוס על חייו ועל חיי זרעו ובני-ביתו: שיתרחק עצמו מאד בתכלית הרחוק,

מלעסק

חס־ושלום

ברפואות

ודאקטורים!"

ואפלו מי שיש לו חולה בתוך ביתו, ואפלו אם החולאת חזק חס־ושלום רחמנא־לצלך - אף־על־פיי־כן ישליך על השם יהבו, וישען באלקיו לבד. ואל יעסק ברפואות ודאקטורים' בכל אפלו במקום שיש דאקטורים מפלגים' - אף־על־פיי־כן אל יסמך עליהם, ואל ימסר חייו בידם, כי הם קרובים למיתה יותר מחיים רחמנא־לצלך.

כי אפלו מי שהוא דאקטיר גדול - אי־אפשר לו לבון החולאת והרפואה השייכת לו לפי מזגו וטבעו, וכפי החולאת שלו, וכפי העת והזמן.

כי יש בזה פמה וכמה שנויים שצריך הדאקטיר לבון בהם מאד, וקשה לו מאד שיכון ולא יטעה בכל הפרטים, באשר הם בעצמם מודים בזה. ובקל בקל יוכל לקלקל לו הרבה הרבה, שלא יועיל שום תקנה לחייו חס־ושלום.

ואפלו הדאקטיר הגדול מאד - מפל־שפן וכל־שפן רב הדאקטורים המצויים במדינתנו, אשר רבם אינם יודעים בין ימינם לשמאלם, והם רוצחים ממש והורגים נפשות בידי חס־ושלום, צריך לברח מהם במטחוי קשת: לבל ימית עצמו, או החולה שמוסר להם בידיים.

ואפלו כשסומך על דאקטורים גדולים - הוא סבנה גדולה מאד ורחוק מן החיים, מאחר שנפל ביד הדאקטיר.

וספר: שכשהיה בקהלת־קדש לעמבערג, שהוא מקום קבוץ דאקטורים

גדולים, העיד לפניו דאקטיר גדול בעצמו: "שטוב להתרחק מרפואות ודאקטורים בתכלית הרחוק!"

ואמר: שכבר הקרו כל־כך בחכמת הדאקטירי, עד שעכשו אינם יודעים בכל וכלל לא, כי מרבוי הקירתם כבר ראו: שאי־אפשר לחקר ולברר אמתת הדברים על מכונם.

יש מחלוקות גדולות ביניהם בעניני הרפואות וכו' וכו', וכל אחת מהפתות מביאה ראיות חזקות לדבריהם, ולפי דעת כל אחת מהפתות, מי שמתנהג בהפך דעתם, הוא 'סם המות' חס־ושלום לפי דעתם וכו'.

ואי־אפשר לברר בחוש עם מי האמת, כי לפעמים נראה בחוש כפי דעה זו, ולפעמים להפך, ואי־אפשר להם לברר הדבר בכל.

נמצא: שאי־אפשר לסמוך על הדאקטורים, מאחר שהם בעצמם מבלבלים מאד מאד בחכמה זו, ואי־אפשר להם לעמד על האמת־לאמתו.

ואיך ימסר חייו בידם, שהוא תלוי בחוטי השערה, שפאשר הדאקטיר שוגה איזה תנועה בעלמא פחוטי־השערה, הרי הוא מקלקל חייו וממיתו בידיים.

וכאשר רואין בחוש רב הפעמים: שרבים מאד מתים מן העולם על־ידי הדאקטורים.

כי יש בענין חכמת הדאקטירי, דקדוקים הרבה הרבה מאד מאד, והם נעלמים מהם מאד מאד, עד שאי אפשר שיכון הדאקטיר בכל הדקדוקים והפרטים ולא

ישגה כָּלֵל. על־כֵּן צְרִיכִים לְהִתְרַחֵק וּלְבָרַח מֵהֶם מְאֹד.

וְאֵל יֹאמֶר הָאָדָם שֶׁהוּא חוֹלָה, אוֹ שֵׁישׁ לוֹ חוֹלָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ חָס וְשָׁלוֹם: "אִם־כֵּן עַל מִי אֶסְמְךָ? כִּי בְהִכָּרַח לַעֲשׂוֹת אֵיזָה עֵסֶק בְּדַרְדְּרֵה־הַטֶּבַע, וְאִיךָ אֲנִיחָ אֶת הַחוֹלָה וְלֹא אֲשַׁתְּדֵל בְּהַצִּלָּתוֹ"!

כִּי בְּאֵמַת זֶה שְׁטוּת! - כִּי מֵאַחַר שֶׁהִדְאֻקְטִיר רְחוֹק מֵחַיִּים וְקָרוֹב לְהַפֵּךְ כִּנְ"ל, וְסוּף כָּל סוּף הוּא צָרִיךְ לְסַמְךָ רַק עַל הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ - טוֹב לְסַמְךָ מִיַּד עַל הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ, וְאֵל יִסְכֵּן אֶת הַחוֹלָה בְּיָדִים עַל־יְדֵי הַדְּאֻקְטִיר - כִּי עַל־פִּי־רֵב, הַדְּאֻקְטוֹרִים הֵם 'שְׁלוּחֵי הַמְּלֶאכֶת־הַמְּוֹת' רַחֲמָנָא־לְצַלָּן.

וְיִדְמָה בְּעֵינָיו: "כֹּאֲלוֹ הוּא יוֹשֵׁב בְּמִדְבָּר, אוֹ בְּיַעַר" - שֶׁבְהִכָּרַח לְסַמְךָ עַל הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ לְבַד, מֵאַחַר שֶׁאֵין מַה לַּעֲשׂוֹת.

כְּמוֹ־כֵּן אֶף־עַל־פִּי שִׁיּוֹשֵׁב בְּמִקוֹם שֵׁישׁ דְּאֻקְטוֹרִים וְרִפּוּאוֹת, אֶף־עַל־פִּי־כֵּן מֵאַחַר שֶׁהֵם בְּעֵצָמָם מְבַלְבְּלִים בְּחֻכְמָה זוֹ, וְשָׂאֵר הַחֲשָׁשׁוֹת הַרְבֵּה מְאֹד שֵׁישׁ בְּעֵינָן רִפּוּאוֹת, אִם־כֵּן קָרוֹב הַדְּבָר שֶׁעַל־יְדֵי הַרִפּוּאוֹת וְהַדְּאֻקְטִיר לֹא דִי שְׁלֵא יוֹעִיל, אֲדַרְבָּא יְקַלְקַל בּוֹדְאֵי - וְאִם־כֵּן לָמָּה יַעֲשֶׂה עֵסֶק בְּדַרְדְּרֵה־הַטֶּבַע, מַה שֶּׁרְחוֹק מְשָׁכָר וְקָרוֹב לְהַפְסֵד!

וְאָמַר: שֶׁכֶּבֶד הָיָה בְּעוֹלָם מְלֶכֶךְ אֶחָד שֶׁהִרְגָּה כָּל הַדְּאֻקְטוֹרִים שֶׁבְּמִדְיָנָתוֹ, מֵאַחַר שֶׁהֵם מְזִיקִים מְאֹד אֶת בְּנֵי־אָדָם.

וְאָמַר בְּדַרְדְּרֵי צַחוֹת: שֶׁעַל מְלֶאכֶת־הַמְּוֹת, קָשָׁה וְכִבֵּד עָלָיו לַעֲשׂוֹת הַכֹּל בְּעֵצָמוֹ, לְהִמִּית בְּעֵצָמוֹ, כִּי כָּל הָעוֹלָם תְּלוּי בּוֹ.

עַל־כֵּן הַעֲמִיד שְׁלוּחִים בְּמִקוֹמוֹ בְּכָל־מִקוֹם, וְהֵם דְּאֻקְטוֹרִים שֶׁהֵם שְׁלוּחָיו לְהִמִּית אֲנָשִׁים, כִּי הֵם מְמִיתִים בְּנֵי־אָדָם הַרְבֵּה מְאֹד מְאֹד.

אֲשֶׁר־י מִי שֶׁמִּתְרַחֵק מֵהֶם וּמְחַזֵּיק עֵצָמוֹ בַּהֲשֵׁם־יִתְבָּרֵךְ לְסַמְךָ עָלָיו לְבַד וְכוּ'. יִהְיֶה אִיךָ שִׁיְהִיָּה חֵס־וְשָׁלוֹם, יִשָּׂא עֵינָיו לְשָׁמַיִם וְיִשְׁעוֹן בַּהֲשֵׁם לְבַד וְכוּ'.

נח.

(שׁוֹחֲזוֹת הַר"ן רִמְג)

צָוָה לְאֶחָד שֶׁהָיָה אֶצְלוֹ חוֹלָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ: שִׁיקוּם קִדְּם אֹרֶז הַיּוֹם, וְיֹאמֶר "שִׁיר־הַשִּׁירִים" כְּלוֹ!

וְאָמַר: "שֶׁכֶּל הַרְפּוּאוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, כָּלֵם כְּלוֹלִים בְּ"שִׁיר הַשִּׁירִים"!

וְכֵן הָיָה: שֶׁתִּכְבֵּף הָיָה שְׁנוּי לְהַחוֹלָה, וְחִזַּר לְאִיתְנוּ.

"וְכִי יִנְצוּ אֲנָשִׁים, וְנִגְפּוּ אִשָּׁה הָרָה, וַיֵּצְאוּ יְלָדֶיהָ, וְלֹא יִהְיֶה אָסוֹן, עֲנוּשׁ יַעֲנֵשׁ וְגו'." וְאִם אָסוֹן יִהְיֶה וְנִתְּנָה נֶפֶשׁ תַּחַת נֶפֶשׁ" (שְׁמוֹת כ"א, כ"ב-כ"ג)

נט.

(ח"א ו'ו)

"דְּשִׁמִּיטָן גְּדַפְיָהוּ" [נִצּוֹתִיהֶם הָיוּ שְׁמוֹטוֹת] (בְּבִאֲבָתָרָא ע"ג). פִּרְשׁ רַש"י: "נִצּוֹת". זֶה בְּחִינַת 'מַחְלֶקֶת וּבִזְיוֹנוֹת', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת כ"א, כ"ב; דְּבָרִים כ"ה, י"א): "כִּי יִנְצוּ אֲנָשִׁים".

הִינּוּ: שֶׁאֵין מְשַׁנְיָחִין עַל מַחְלֶקֶת וּבִזְיוֹנוֹת שֶׁמְבִזִּין אוֹתָן, "וְשׁוֹמְעִים חֲרַפְתָּן וְאֵינָם מְשִׁיבִים" (שְׁבֹת פ"ח:).

וְזֶה לְשׁוֹן: "דְּשִׁמְיֹטָן", כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (דְּבָרִים טו, ב - בְּשִׁמְטַת כְּסָפִים: "זֶה דְּבַר הַשְּׁמֵטָה) "שְׁמוֹט כָּל בַּעַל מִשָּׁה יָדוּ" - הֵינּוּ: שְׂלֵא יִתְבַּע עַלְבוֹנוֹ.

ל

(ח"ב כ)

עַל-יְדֵי הַמַּחֲלָקֶת שֵׁשׁ בְּעוֹלָם, נַעֲשִׂין מְפָרְסָמִים קָדָם זְמַנָּם.

(הַתּוֹרָה הַזֶּה שִׁיךְ לְסַפְר־הַמְדוּת, מְרִיבָה ח"ב י; מְפָרְסָם ג: עַל-יְדֵי הַמְרִיבָה גוֹרְמִים: שְׁחִיתֵלְמִידִים הַקְּטָנִים' נִתְפָּרְסָמִים קָדָם זְמַנָּם, וְזֶהוּ בְּחִינַת הַפְּלַת נְפָלִים, שֶׁהוֹלֵד יוֹצֵא לְאוֹר־הָעוֹלָם קָדָם זְמַנו, וְעַל-יְדֵי-זֶה גוֹרָם 'עֲנִיּוֹת', וְלַפְעָמִים גוֹרָם 'מִיתוֹת' חִסֵּי-וְשָׁלוֹם).

הֵינּוּ: כִּי בְּשֵׂאֵחַד נִכְנָס בְּעִבּוֹדַת-הַשֵּׁם - צָרִיךְ לְשָׁהוֹת וּלְהַתְמַהֵמָה עַד שִׁיתְפָּרְסָם בְּעוֹלָם.

וְעַל-יְדֵי 'פָּגַם הַמַּחֲלָקֶת' - נִתְפָּרְסָם קָדָם זְמַנו. וְעַל-יְדֵי-זֶה הֵם גוֹרְמִים הַזֶּק וְהַפֶּסֶד לְהָאִישׁ הַזֶּה, שֶׁנַּעֲשֶׂה מְפָרְסָם קָדָם זְמַנו, אוֹ גַם לְהַדְרִיךְ לְעִבּוֹדַת-הַשֵּׁם' שֶׁהִיָּה זֶה רוֹצֵה לְגַלוֹת בְּעוֹלָם.

וְאִזִּי גוֹרְמִין 'מִיתָה' לְבַעֲלֵי-הַמַּחֲלָקֶת. וְלַפְעָמִים שֵׁאִין הַפָּגַם גְּדוֹל כִּלְכָּה, אִזִּי גוֹרְמִין 'עֲנִיּוֹת'.

כִּי כְּשִׁמְתַחִיל לְכַנֵּס לְאִיזָה דְרָךְ - הוּא בְּחִינַת 'הַרְיוֹן', בְּבְחִינַת (מִשְׁלֵי ד, יא): "בְּדֶרֶךְ חֲכָמָה הִרְיִיתִךְ" - וְצָרִיךְ לְהַתְעַלֵּם שָׁם בְּבְחִינַת 'עִבּוֹר', לְשָׁהוֹת שָׁם וּלְהַתְמַהֵמָה, לְחַמֵּם עֲצָמוֹ שָׁם כְּמוֹ עֶבֶר בְּמַעֵי אִמּוֹ, עַד שֶׁיִּגִיעַ הַזְּמַן שֶׁיֵּצֵא לְאוֹר הָעוֹלָם, לְגַלוֹת זֶה הַדְרָךְ בְּעוֹלָם.

וְכִשְׁיוֹצֵא קָדָם זְמַנו - זֶה בְּחִינַת 'נְפִל'. וּפָגַם זֶה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי 'מַחֲלָקֶת' כַּנ"ל.

וְזֶה הַסּוּד מְבֹאָר בַּתּוֹרָה בְּפָסוּק (שְׁמוֹת כֹּא, כַּב־ג): "וְכִי יֵצְאוּ אֲנָשִׁים, וְנִגְפוּ אִשָּׁה הָרָה, וַיֵּצְאוּ יְלָדֶיהָ, וְלֹא יִהְיֶה אָסוֹן, עָנּוּשׁ יַעֲנֵשׁ וְגו'. וְאִם אָסוֹן יִהְיֶה וְנִתְּתָה נַפְשׁ תַּחַת נַפְשׁ".

"וְכִי יֵצְאוּ אֲנָשִׁים יַחְדָּו" - הֵינּוּ: 'מַחֲלָקֶת'.

עַל-יְדֵי-זֶה: "וְנִגְפוּ אִשָּׁה הָרָה וַיֵּצְאוּ יְלָדֶיהָ" - הֵינּוּ בְּחִינַת ה'מְפָרְסָמִים שֶׁנַּעֲשִׂין קָדָם זְמַנָּם, שֶׁהֵם בְּבְחִינַת 'נְפָלִים' כַּנ"ל, וְעָנָשׁ מִיתָה אוֹ עֲנִי, לְפִי הַפָּגַם כַּנ"ל.

וְזֶה: "אִם לֹא יִהְיֶה אָסוֹן" - פֶּרֶשׁ רַש"י: "בְּאִשָּׁה" - הֵינּוּ שְׂלֵא יִפְסִידוּ וַיִּקְלְקְלוּ אֶת הַדְרָךְ-חֲכָמָה' בְּעֲצָמוֹ, שֶׁהוּא בְּחִינַת "אִשָּׁה הָרָה" כַּנ"ל - רַק יִפְסִידוּ ה'נְפָלִים', דְּהֵינּוּ הָאֲנָשִׁים בְּעֲצָמָן שֶׁנִּתְפָּרְסָמוּ וַיֵּצְאוּ בְּעוֹלָם קָדָם זְמַנָּם.

כִּי כְּמוֹ שֶׁב"אִשָּׁה הָרָה", כְּשֶׁנּוֹגְפִין אוֹתָהּ עַד שֶׁמַּפְלֶת נְפָלִים, יֵשׁ שְׁתֵּי בְּחִינּוֹת - שֶׁלַּפְעָמִים הִיא מַפְסֶדֶת ה'נְפָלִים' לְבָדָם, שֶׁמַּפְלֶת אוֹתָם עַל-יְדֵי שֶׁיֵּצְאוּ בְּלֹא עֹתָם. וְלַפְעָמִים, גַּם ה'אִשָּׁה הָרָה" בְּעֲצָמָה נִזְקָת עַל-יְדֵי-זֶה וְנִסְתַּלְקָה.

כְּמוֹ-כֵן בְּבְחִינַת הַנ"ל - שֶׁלַּפְעָמִים נִפְסְדִין הָאֲנָשִׁים בְּעֲצָמָן שֶׁנִּתְפָּרְסָמוּ קָדָם זְמַנָּם, שֶׁהֵם בְּחִינַת 'נְפָלִים' - אֲבָל עֵדוּן לֹא נִסְתַּלַּק הַדְרָךְ-חֲכָמָה' בְּעֲצָמוֹ, רַק ה'נְפָלִים' לְבַד - וַיִּכּוֹלִין אַחֲרֵים לְהַתְעַבֵּר שָׁם בְּבְחִינַת 'הַרְיוֹן' הַנ"ל, כְּמוֹ בְּמִשְׁל "אִשָּׁה הָרָה" כַּנ"ל.

וְלַפְעָמִים נִפְסֵד גַּם הַדְרָךְ-חֲכָמָה' בְּעֲצָמוֹ, בְּאִפְךָ שֶׁאִפְלוֹ אִישׁ

לג.

(לקוטי-הלכות, נזקי-ממון א - על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א ד, 'אנכי ה' אלקיך')

ענין "ארבעה אבות נזיקין שהאדם חייב לשמר אותם שלא יזיקו, שהם: "השור, והבור, והמבעה, וההבער" (בבא-קמא פ"א מ"א) - על-פי התורה "אנכי ה' אלקיך" (ח"א ד).

והיוצא משם לעניננו הוא, מה שמבאר שם על מאמר רז"ל (סוטה כא): משל לאחד שהיה מהלך באישון לילה ואפלה ומתירא וכו'.

והכלל: שיש 'ארבעה יסודות', אש רוח מים עפר - שהם בחינת: דומם צומח חי מדבר.

ומאלו ה'ארבעה יסודות, נמשכין כל ה'מדות-רעות' ותולדותיהן, כמבאר ב'משנת-חסידים' (עשיה-גופנית פ"א) בפרטיות, כל המדות הנמשכין מכל יסוד ויסוד.

ומי שרוצה לילך בדרך הקדש - הוא צריך לשבר כל ה'מדות-רעות' ו'תאות-רעות' הנמשכין מאלו ה'ארבעה יסודות.

ויספר לפני ה'תלמיד-הכם, הינו: 'ודיי-דברים'. וה'תלמיד-הכם' יפרש ויברר לו דרך לפי שרש נשמתו וכו' וכו'. ועל-ידי-זה אתה נכלל ב'אין-סוף' וכו'.

ועל-ידי-זה זוכין לבחינת "הטוב והמטיב", שיודעין: שכל מארעותיו הם לטובתו - שזה בחינת 'מעין עולם-הבא', בחינת "כלו טוב ומטיב" (פסחים ג), כמבאר שם היטב כל הענין הזה באריכות, עיני-שם.

אחר אינו יכול לכנס לשם בבחינת 'הריון', לגלות ולהוציא 'זה הדרך' לעולם - שזה בחינת מיתת ה'אשה הרה' כנ"ל.

ולפי הפגם, פן הענש - כמו שמפרש בתורה: "אם לא יהיה אסון, באשה" - "ענוש יענש, בממון" - הינו 'עניות' שנעשה כשאינן הפגם גדול כליכך כנ"ל.

'ואם יהיה אסון, באשה' - שגרמו להפסיד גם ה'דרך' בעצמו כנ"ל - אזי: "ונתת נפש תחת נפש" - הינו 'מיתה' כנ"ל, השם-יצילנו.

- עניני נזיקין -

לא.

(ספר-המדות, ממון ק)

לא יבוא שום אחד להזיק את חברו - אם לא מגאות לבו.

לב.

(לקוטי-הלכות, מצרנות ד, יג - על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב סז, 'בראשית, לעיני כל ישראל')

'והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום' (בראשית א, ב) - זה בחינת ה'ארבע מלכיות', שהם 'כלל כל הגליות', כמו שדרשו רז"ל (בראשית-רבה ב, ד): "תהו זו מלכות בבל" וכו'.

הינו: בחינת פגם ה'ארבעה יסודות', שמהם יונקים "ה'ארבע מלכיות" - שהם בחינת (בבא-קמא פ"א מ"א): 'ארבעה אבות נזיקין'" ('אלשיך' משפטים, כב, דה; מגלה-עמקות, שמות; ואתחנן) - שנמשך על-ידי שפוגמין חס ושלום בכבוד הצדיק, שהוא ה"ראש-בית".

וְזָהוּ בְּחִינַת: "אַרְבַּעַת אַבוֹת נְזִיקִין",
שְׁמֹחֵיב הָאָדָם לְשִׁמְרָם מְאֹד שֶׁלֹּא
יִזְקוּ.

כִּי "אַרְבַּעַת אַבוֹת נְזִיקִין, נִמְשָׁכִין
מִבְּחִינַת ה'רַע' שֶׁבְּאַרְבַּעַת יְסוּדוֹת"
(שְׁעָרֵי קִדְשָׁה לְרַבֵּי חַיִּים וְוִיטֵל, א. א.) - שְׁמָהֶם
נִמְשָׁכִין כָּל הַתְּאֻוֹת־רַעוֹת וְהַמְּדוֹת־רַעוֹת
וְתוֹלְדוֹתֵיהֶן, "שְׁמָהֶם נִמְשָׁכִין חֲסִי־שְׁלוֹם
כָּל הַחֲטָאִים" (שם) - שְׁזָהוּ בְּחִינַת "אַרְבַּעַת
אַבוֹת נְזִיקִין", כְּנֶגֶד 'אַרְבַּעַת יְסוּדוֹת הַנ"ל.

כִּי ה'חֲטָאִים' וְהַמְּדוֹת־רַעוֹת הַנִּמְשָׁכִין
מ'אַרְבַּעַת יְסוּדוֹת, הֵם בְּחִינַת "מְזִיקֵי
עֲלָמָא" (זֶהָר וַיִּקְרָא כוה.) - כִּי כָּל הַהֲזָקוֹת
שֶׁבְּעוֹלָם נִמְשָׁכִין מֵהֶם.

וְעַל־כֵּן לְעֵתִיד שֶׁהַכֹּל יֵשׁוּבוּ לַהֲשֵׁם
בְּאֵמֶת, "וְאֵת רוּחַ הַטְּמָאָה יַעֲבִיר
מִן הָאָרֶץ" (זְכַרְיָה יג. ב.), וַיִּתְבַּטַּל ה'רַע'
שֶׁבְּאַרְבַּעַת יְסוּדוֹת' - עַל־כֵּן בְּאֵמֶת לֹא יִהְיֶה
עוֹד שׁוֹם הַזֶּק בְּעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (ישעיה יא.
ט): "לֹא יִרְעוּ וְלֹא יִשְׁחִיתוּ וְכוּ' כִּי מְלֹאָה
הָאָרֶץ דַּעַת אֶת ה'" וכו'.

וְעַל־כֵּן נִקְרָאִין: "אַרְבַּעַת אַבוֹת נְזִיקִין"
- "אַבוֹת מְכַלְל דְּאִיפֵא
תוֹלְדוֹת" (בְּבֵא־קִמָּא ב.). [מִמָּה שֶׁכְּתוּב שִׁישׁ אַבוֹת,
מוֹבֵן הַדָּבָר שִׁישׁ לָהֶם גַּם תוֹלְדוֹת].

כִּי גַם בְּהַמְּדוֹת־רַעוֹת הַנִּמְשָׁכִין
מִה'אַרְבַּעַת יְסוּדוֹת' - יֵשׁ בָּהֶם גַּם־כֵּן
אַבוֹת וְתוֹלְדוֹת, כְּמוֹבֵא בְּהַתּוֹרָה הַנ"ל:
"עֲצָבוֹת וְתוֹלְדוֹתֵיו וְכוּ', גְּאוּה וְתוֹלְדוֹתֵיו
וְכוּ'". וְעַל־כֵּן הֵם "אַרְבַּעַת אַבוֹת נְזִיקִין",
כְּנֶגֶד 'אַרְבַּעַת יְסוּדוֹת הַנ"ל, כְּנ"ל.

וְזָה בְּחִינַת: "הַשּׁוֹר וְהַבּוֹר וְהַמְּבַעַת
וְהַהֲבַעַר" - כִּי הֵם כְּנֶגֶד 'אַרְבַּעַת

יְסוּדוֹת הַנ"ל, שֶׁהֵם: 'אֵשׁ רוּחַ מִיַּם עֶפְר' -
שֶׁהֵם בְּחִינַת: 'דוֹמָם צוֹמַח חַי מְדַבֵּר, כִּידוּעַ
(עֶץ־חַיִּים ג. י; מְבוֹא־שְׁעָרִים, שְׁעַר ו; ח"ב פ"י).

כִּי "הַשּׁוֹר" - זֶה בְּחִינַת ה'חַי', שֶׁהוּא כְּנֶגֶד
'יְסוּד הַרוּח'.

"וְהַבּוֹר" - זֶה בְּחִינַת 'דוֹמָם', שֶׁהוּא כְּנֶגֶד
'יְסוּד הָעֶפְר'.

"וְהַמְּבַעַת" - "זֶה ה'שֵׁן" (בְּבֵא־קִמָּא ג.) -
זֶה בְּחִינַת 'תְּאֻוֹת־רַעוֹת',
שֶׁנִּמְשָׁכִין מִבְּחִינַת 'צוֹמַח', מִבְּחִינַת 'יְסוּד
הַמַּיִם', כְּמוֹבֵא שָׁם (בְּהַתּוֹרָה).

וְזָה בְּחִינַת: "מְבַעַת, שֶׁהוּא הַשֵּׁן" -
בְּחִינַת 'תְּאֻוֹת אֲכִילָה וְשִׁתִּיָּה', שֶׁהֵם
רְאשֵׁי הַתְּאֻוֹת, שֶׁכָּל הַתְּאֻוֹת נִמְשָׁכִין
אַחֲרֵיהֶם, כְּמוֹבֵא בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ ז"ל בְּהַתּוֹרָה
"וַיִּסַּב אֱלֹקִים" (ח"א סב).

"וְהַהֲבַעַר" - "זֶה הָאֵשׁ" (שם ד.), בְּחִינַת
'יְסוּד הָאֵשׁ', שֶׁהוּא כְּנֶגֶד
בְּחִינַת 'מְדַבֵּר', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'גְּאוּה'
וְתוֹלְדוֹתֵיהָ, כְּמוֹ שֶׁמְבֹאָר שָׁם.

נִמְצָא: שֶׁ"אַרְבַּעַת אַבוֹת נְזִיקִין", הֵם
כְּנֶגֶד 'אַרְבַּעַת יְסוּדוֹת, שְׁמָהֶם
נִמְשָׁכִין כָּל הַהֲזָקוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, הַכְּלוּלִים
בְּ"אַרְבַּעַת אַבוֹת נְזִיקִין" וְתוֹלְדוֹתֵיהֶן,
כְּנ"ל.

וְעַל־כֵּן (גִּטִּין פ"ה מ"ב; מח.ב): "הַנְּזִיקִין נִפְרָעִין
מִן הָעֵדִית", כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת
כב. ד): "מִיֵּטֵב שָׁדָהוּ וּמִיֵּטֵב כְּרָמוֹ יִשְׁלַם".

כִּי הַתְּקוּן שֶׁל "אַרְבַּעַת אַבוֹת נְזִיקִין",
שֶׁהֵם בְּחִינַת 'אַרְבַּעַת יְסוּדוֹת הַנ"ל' -
הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת 'עֲלָמָא־דְּאֵתִי', שֶׁהוּא
בְּחִינַת "כְּלוֹ טוֹב וּמְטִיב", שֶׁאֵז יִתְבַּטְּלוּ כָּל
הַהֲזָקוֹת כְּנ"ל.

וּכְמִבְּאֵר הַיֵּטֵב בְּהַתּוֹרָה הַנִּלְכָּד: שְׁצַרִּיכִין לְשַׁבֵּר כָּל הָרַע שֶׁבְּאַרְבַּעַת יְסוּדוֹת, שֶׁהֵם כָּל הַמְדוּת־רְעוֹת וְכוּ, וְאִזּוֹכָה לְבַחֲנֵינָת "כָּלוּ הַטּוֹב וְהַמְטִיב", כְּמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר, עֵינ־שָׁם.

נִמְצָא: שְׁבַחֲנֵינָת "הַטּוֹב וְהַמְטִיב", הוּא הַתְּקוּן שֶׁל הָאַרְבַּעַת־יְסוּדוֹת - כִּי לְבַחֲנֵינָת "כָּלוּ הַטּוֹב וְהַמְטִיב" זוֹכִין: עַל־יְדֵי שְׁמִתְקַנֵּין הָאַרְבַּעַת יְסוּדוֹת, עַל־יְדֵי שְׁמִשְׁבִּירִין כָּל הַמְדוּת־רְעוֹת הַנִּמְשָׁכִין מֵהֶם, כִּנֵּל.

וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְשַׁלֵּם הַחֶזֶק שֶׁל הָ"אַרְבַּעַת אַבוֹת נְזִיקִין" בְּמִיטְבּוֹ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: "מִיטְבַּ שְׂדֵהוּ וּמִיטְבַּ כְּרָמוֹ" וְכוּ - כִּדֵּי לְהַמְשִׁיךְ עַל־יְדֵי־זֶה בַּחֲנִינָת "כָּלוּ הַטּוֹב וְהַמְטִיב", בַּחֲנִינָת 'עֲלָמָא־דְאַתִּי', שְׁאִזּוֹ יִתְבַּטְּלוּ הַחֲזָקוֹת כִּנֵּל.

כִּי 'תְּשַׁלּוּמֵי הַחֶזֶק' - הֵם בַּחֲנִינָת הַתְּקוּן שֶׁל הַחֲזָקוֹת שֶׁל "אַרְבַּעַת אַבוֹת נְזִיקִין", שֶׁהֵם בַּחֲנִינָת הָרַע שֶׁבְּאַרְבַּעַת יְסוּדוֹת.

וְעַל־כֵּן תְּקוּנָם: עַל־יְדֵי 'מִיטְבּוֹ' דִּיקָא, בַּחֲנִינָת: "מִיטְבַּ שְׂדֵהוּ וּמִיטְבַּ כְּרָמוֹ יִשְׁלַם" - כִּדֵּי לְהַמְשִׁיךְ עַל־יְדֵי־זֶה, בַּחֲנִינָת "כָּלוּ הַטּוֹב וְהַמְטִיב", שֶׁהוּא הַתְּקוּן שֶׁל הָאַרְבַּעַת יְסוּדוֹת, כִּנֵּל.

לד.

(לְקוּטֵי־הַלְכוֹת, נְזִיקֵי־מִמוֹן ד, א-ב-ג - עַל־פִּי לְקוּטֵי־מִוְהָרִין ח"א כב, חוֹתֶם בְּתוֹךְ חוֹתֶם')

כָּל הַ"מְזִיקֵי עֲלָמָא" (זֶה־רַ וַיִּקְרָא כה.), נִמְשָׁכִין מֵעֲזוֹת דְּסִטְרָא־אַחֲרָא, שֶׁהֵיא בַּחֲנִינָת (לְשַׁעֲנָה נו, יא): "וְהַכְּלָבִים עֲזֵי נִפְשׁוֹ" - שְׁמִשְׁם נִמְשָׁכִין כָּל הַחֲזָקוֹת שֶׁבְּעוֹלָם.

וּכְנִרְאָה בַּחוּשׁ: שְׁכָל שְׁדֵרְכָן לְהַזִּיק, כְּגוֹן הַכְּלָבִים וְכִיּוֹצֵא בָהֶם - הֵם עֲזֵי נִפְשׁוֹ בְּיוֹתֵר, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: "וְהַכְּלָבִים עֲזֵי נִפְשׁוֹ"; וּמִשְׁם נִמְשָׁכִין כָּל הַחֲזָקוֹת שֶׁבְּעוֹלָם. וְעַקֵּר הַכְּנַעְתָּם וְתְקוּנָם: הוּא עַל־יְדֵי 'עֲזוֹת־דְּקִדְשָׁה' - שְׁצַרִּיכִין לְהַמְשִׁיךְ 'עֲזוֹת־דְּקִדְשָׁה' וְכוּ.

וְזֶה בַּחֲנִינָת מַה שְׁאִיתָא בְּתְקוּנָם (תְּקוּנֵי־זֶה־רַ קמז: עַל בְּרֵאשִׁית א, א): "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים" - "בְּרָא בְּבָא, וְאֶנּוּן תִּלְתַּת בְּבֵי דְאַיְתְּרִמִּיזוּ בְּתִלְתַּת אֲלָפִין בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, שְׁרִמּוּזִים בְּשִׁלְשׁ אוֹתֵיזַת א". עֵינ־שָׁם.

[תְּרַגּוּם: "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים - זֶה רֵאשִׁית־תְּבוֹת 'בְּב' א' (שְׁעַר). וְהוּא מְרַמֵּז עַל 'שְׁלֶשֶׁת הַבְּבוֹת' (הַשְּׁעָרִים), שֶׁיֵּשׁ בְּמַלְּים בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים].

כִּי מִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנִּלְכָּד: שֶׁ"נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע", שְׁעַל־יָדָם זוֹכִין לְעֲזוֹת־דְּקִדְשָׁה, הֵם בַּחֲנִינָת "בְּרֵאשִׁית בְּרָא" וְכוּ, עֵינ־שָׁם.

וְעַל־כֵּן רְמִזָּה הַתּוֹרָה דִּינֵי מְמוֹנוֹת וְנְזִיקִין הַמְּבִאֲרִין בְּתִלְתָּא בְּבֵא - בְּפִסְוִק: "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים", שֶׁהוּא רֵאשִׁית־תְּבוֹת 'בְּב' א'.

כִּי 'תְּקוּן הַנְּזִיקִין, הוּא עַל־יְדֵי בַּחֲנִינָת "בְּרֵאשִׁית בְּרָא", שֶׁהוּא בַּחֲנִינָת "נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע" וְכוּ, שֶׁהוּא בַּחֲנִינָת 'עֲזוֹת־דְּקִדְשָׁה' - שְׁמִתְקַן וּמְכַנֵּיעַ 'עֲזוֹת דְּסִטְרָא־אַחֲרָא', שְׁמִשְׁם כָּל הַנְּזִיקִין כִּנֵּל.

וְגַם כָּל הַדִּינֵי מְמוֹנוֹת שֶׁבְּשָׂר הַתְּלָתָא בְּבֵי - הֵם גַּם־כֵּן בְּבַחֲנִינָת 'תְּקוּן הַחֲזָקוֹת דְּסִטְרָא־אַחֲרָא, עַל־יְדֵי 'עֲזוֹת־דְּקִדְשָׁה'.

כִּי כָּל הַחֲבִיבוֹת וּמְרִיבוֹת שֶׁבֵּין אָדָם לְחֵבְרוֹ בְּדִינֵי מְמוֹנוֹת, הַכֵּל עַל־יְדֵי

פָּנִים הָעֵזוֹת, וְכִמּוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (בבא-מציעא ג.) "אין אדם מעז פנים בפני בעל-חובו" וכו', וכמבאר מזה במקום-אחר (הלכות הלואה הלכה ג).

וְעַל-כֵּן כָּל הַמְצוֹת וְהַדִּינִים הַקְּדוּשִׁים שְׂצוּתָהּ הַתּוֹרָה בְּדִינֵי מְמוֹנוֹת וְנִזְיָקִין - הַכֹּל הוּא בְּשִׁבִיל לְהַכְנִיעַ וּלְבַטֵּל הָעֵזוֹת דְּסִטְרָא-אַחְרָא, עַל-יְדֵי הָעֵזוֹת-דְּקַדְשָׁה, שֶׁנִּמְשָׁךְ מִבְּחִינַת "נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע", שֶׁהוּא בְּחִינַת "בְּרֵאשִׁית בְּרָא".

וְעַל-כֵּן שֵׁם מִרְמֵז בְּרֵאשִׁי-תְבוּת 'בפ"א', דְּאֲנוּן תִּלְתָּא בְּבֵי שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם כָּל דִּינֵי מְמוֹנוֹת וְנִזְיָקִין, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַכְּנַעַת וּבִטּוֹל הָעֵזוֹת דְּסִטְרָא-אַחְרָא, עַל-יְדֵי הָעֵזוֹת-דְּקַדְשָׁה' שֶׁנִּמְשָׁךְ מִבְּחִינַת "בְּרֵאשִׁית בְּרָא", וְכֵנ"ל.

וְעַל-כֵּן כָּל הַמִּזְיָקִין כְּלוּלִין בְּאַרְבַּעַה נִזְיָקִין, שֶׁהֵם בְּחִינַת 'אַרְבַּעַה מַלְכוּיֹת דְּסִטְרָא-אַחְרָא' (אלשיך' משפטים, כב, דה; מְגַלְהֵ-עֲמֻקּוֹת, שְׁמוֹת; וְאַתְחַנֵּן), שֶׁעֵקֶר מַלְכוּתָם עַל-יְדֵי 'עֵזוֹת', שֶׁהוּא "מַלְכוּתָא בְּלֹא תְּנָא" (סנהדרין קה).

וְתַקּוּנָם: עַל-יְדֵי (בְּרֵאשִׁית ב, י): "הִנְהַר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן וְכוּ', וּמִשָּׁם יִפְרֵד וְהָיָה לְאַרְבַּעַה רְאשִׁים".

שֶׁאֵלוּ ה'אַרְבַּעַה רְאשִׁים' - שֶׁבְּשָׂרָשָׁם הָעֲלוּיִן שֶׁבְּקַדְשָׁה, הֵם בְּחִינַת 'אַרְבַּע אוֹתֵיּוֹת הַשֵּׁם', בְּיָדוּעַ (תְּקוּנֵי-זֶהַר פ.ח), שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁכִין כָּל ה'אַרְבַּעַה יְסוּדוֹת, שֶׁמֵּהֶם נִתְּהוּוּ כָּל הַדְּבָרִים שֶׁבְּעוֹלָם - מִכְּנִיעִין וּמִבְּטָלִין מִמְּשַׁלַּת ה'אַרְבַּע מַלְכוּיֹת דְּסִטְרָא-אַחְרָא, שֶׁהֵם בְּחִינַת "אַרְבַּעַה אַבוֹת נִזְיָקִין", שֶׁהֵם "מִזְיָקֵי עֲלָמָא" שֶׁהַחֲרִיבוּ בֵּית רֵאשׁוֹן וְשֵׁנִי.

וְכִמְרִמְזוּ בְּתַקּוּנֵים בְּתַקּוּן הַנ"ל, כִּמּוֹ שֶׁאֵיִתָּא שָׁם: "וּבְגִין דָּא בְּשׁוּר וּבַחֲמוֹר דְּאֲנוּן מִמֶּנּוּ דַּעֲשׂוּ וַיִּשְׁמַעְאֵל, יִיתוֹן רַכִּיבִין עֲלֵיהוּ תְּרִין מְשִׁיחִין וְכוּ'".

[תְּרֵגוּם: וְלָכֵן עַל הַשׁוּר וְעַל הַחֲמוֹר שֶׁהֵם הַמְּמַנִּים עַל עֲשׂוּ וַיִּשְׁמַעְאֵל, עֲלֵיהֶם יְבוֹאוּ רַכּוּבִים שְׁנֵי הַמְּשִׁיחִים].

כִּי כָּל דִּינֵי נִזְיָקִין, הֵם בְּשִׁבִיל לְהַכְנִיעַ כָּל ה'מִזְיָקֵי עֲלָמָא", שֶׁהַכְּנַעַתָם עַל-יְדֵי 'עֵזוֹת-דְּקַדְשָׁה', הַנִּמְשָׁךְ מִבְּחִינַת "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים".

שֶׁעֵקֶר תַּקּוּן זֶה בְּשִׁלְמוֹת, יִהְיֶה עַל-יְדֵי 'מְשִׁיחַ צְדִקְנוּ', שֶׁיִּקְבַּל ה'מַלְכוּת-דְּקַדְשָׁה', עַל-יְדֵי 'עֵזוֹת-דְּקַדְשָׁה', כִּמּוֹ שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים כא, ב): "ה' בַּעֲזָךְ יִשְׁמַח מְלֹךְ".

וְהוּא יְבַטֵּל כָּל ה'אַרְבַּע מַלְכוּיֹת דְּסִטְרָא-אַחְרָא, שֶׁהֵם בְּחִינַת "אַרְבַּעַה אַבוֹת נִזְיָקִין", שֶׁהֵם בְּחִינַת: "תְּהוּ וְבָהוּ וְחַשְׁדַּי וְתַהוּם" (בְּרֵאשִׁית א, ב; תְּקוּנֵי-זֶהַר ו), "שֶׁהֵם בְּחִינַת ה'אַרְבַּע מַלְכוּיֹת" (בְּרֵאשִׁית דְּבָרָה ד, ב).

כִּי עַל-יְדֵי 'עֵזוֹת-דְּקַדְשָׁה' שֶׁיִּמְשִׁיךְ 'מְשִׁיחַ' מִבְּחִינַת "בְּרֵאשִׁית בְּרָא": - יְבַטֵּל ה'עֵזוֹת-הָרַע' שֶׁלָּהֶם, וְיִתְתַּקֵּן הַכֹּל.

בְּבְחִינַת (בְּרֵאשִׁית שָׁם): "וְרוּחַ אֱלֹקִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם" - דָּא רוּחוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ" (זֶהַר וַיִּשָּׁב קצב), שֶׁהוּא הַתַּקּוּן שֶׁל "תְּהוּ וְבָהוּ וְחַשְׁדַּי וְתַהוּם", שֶׁהֵם בְּחִינַת ה'אַרְבַּע מַלְכוּיֹת, פְּנ"ל.

"וְכִי יִפְתַּח אִישׁ בּוֹר אוֹ פִי יִכְרֶה אִישׁ בֹּר"

(שמות כא, לג)

"פי יפתח איש בור" (שמות כא, לג) - אם עשה חס-ושלום עבדות שגורמים לחפר 'בור', שהוא 'יסוד דנוקבא דקלפה', הפך ה'באר הקדש'. 'ונפל שמה שור או חמור' (שם) - מטיח בן דוד, מטיח בן יוסף. "שלים ישלם" ("פעל הבור ישלם". שם פסוק לד). (טעמי-המצות להאריך ל, משפטים)

לה.

(ח"א כג, ב)

ודע: שעל-ידי 'תקון ברית-קדש', נצול מ'פנים דסטרא-אחרא'.

על-ידי 'דם ברית', נתתקן 'דם נדה', 'תאות-ממון'.

כמו שכתוב (זכריה ט, יא): "גם בדם בריתך" - על-ידי 'ברית'.

"שלהתי אסיריך מבור" (שם) - "בור, דא טחול" (תקוני-זוהר פה), 'מרה' שהורה, "בעצבון תאכלנה" (בראשית ג, יז).

כי "ברית', הוא בחינת 'מלח', הפמתיק 'מדירות ועצבון הפרנסה'" (זהר נתיבי רמא):

לו.

(ספר-המדות, בושטה טו)

מי שבורה בור - סוף שבא לידי איזה בזיון, ולפעמים הדבר גורם שנעשה שיחה בפי בני-אדם.

"אם זרחה השמש עליו" (שמות כב, ב)

שמש בשבת צדקה לעניים, שנאמר: "וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא". (תענית ח:)

לז.

(ח"א נז, ז)

ודע: שלבטל ולהכניע האויבים, די ה'צום' או 'אכילת-שבת' לבד. אבל לרוב השלום, צריך גם להרבות ב'צדקה'. כמאמר חז"ל (אבות פ"ב מ"ז): "מרבה צדקה, מרבה שלום".

וזהו שאמרו (ברכות ו:): "אגרא דתעניתא, צדקתא", ואמרו (תענית ח:): "שמש בשבת, צדקה לעניים".

'שמש' זה בחינת 'שלום', כמאמר חז"ל (ירושלמי כתבות פ"ד ה"ד; סנהדרין פ"ח ה"ח; מכילתא משפטים, נזיקין ו; ספרי תצא כז - על שמות כב, ב): "וזרחה עליו השמש" - "מה 'שמש' הוא 'שלום' לכל באי עולם" וכו' [אף זה, אם ידוע בו שב'שלוש' נהרג, הרי זה חיב].

וזהו: 'שמש', הינו ה'שלום' - אינו אלא על-ידי 'צדקה' לעניים.

"כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור" (שמות כב, ו) - ענין 'פקדון' ו'ארבעה שומרים'

לח.

(ח"א נד, ו)

עקר התקבצות ונבין ה'רוח-נבואה', הוא על-ידי ה'יד', כי שם 'פקדונות הרוחות', כמו שכתוב (תהלים לא, ו): "בידך אפקיד רוחי", וכמו שכתוב (איוב יב, י): "אשר בידו נפש כל חי, ורוח כל בשר איש".

לט.

(ח"א סו, ב)

בבחינת ה'ידיים', שהם 'פלי העשייה' - שם הוא עקר התגלות בחינת ה'רוח', בבחינת (תהלים לא, ו): "בידך אפקיד רוחי", ובבחינת (איוב יב, י): "אשר בידו נפש כל חי, ורוח כל בשר איש".

מ.

(לקוטי הלכות, שאלה א, ב)

'ארבעה שומרים' הפתובים בתורה - בנגד בחינת: 'טעמים', 'נקודות', 'תגים', 'אותיות', שהם 'כלל התורה', בחינת: "תלת גונין דעינא, ובתעין" (תקוניזחר יח: קכו:).

כי עקר ה'שמירה', על-ידי ה'תורה' הקדושה, שהוא בחינת 'פח-הראות', בחינת ה'שגחתו יתברך', שעל-ידיה לבד עקר ה'שמירה'.

וזוה בחינת (שבועות דף מט:): "ארבעה שומרים הן ודיניהן שלשה" - כי עקר ה'גונין', הם 'תלת גונין דעינא'. אבל 'בתעין' אינה בחינת גון כלל, כי "היא פלולה בכלם", כידוע (זחר ויחי קכו:). ועל-כן הם 'ארבעה', שהם 'שלשה' - כי עקר 'שנוי הגונין', הם 'תלת'.

מא.

(ח"א סט)

דע: כי גם על-ידי 'המדה ותאוה' והשתוקקות' שיש לו למזון חברו, יוכל לגזלו! - כי ה'מחשבה' יש לה תקף גדול! כמבאר במקום-אחר (לקוטי-מוהר"ן ח"א קצג; שיחות-הר"ן סב).

ועל-כן יוכל להיות, שיהיה להאדם מזון גזלה, אף שלא גזל כלום בידים.

וזוהו האסור הלאו החמור שב'עשרת-הדברות' (שמות כ, יד): "לא תחמד". כי ה'חמדה' בעצמה, הוא אסור חמור מאד רחמנא-לצלן - כי יש פח בה'חמדה', לגזל ממנו מזונו, ונפש בניו ובנותיו (עין בפנים).

ועל-כן יש אסור, אפלו במחשבה, לשלח יד בפקדון, כמו ששנינו ב'בבא-מצינא' (פ"ג מי"ב; דף מג:): "החושב לשלח יד בפקדון". כי ה'פלגתא', היא רק אם חיב על-יזה כמו 'השולח יד' ממש. אבל אסור, יש בודאי לכלי-עלמא.

"מנשפה לא תחיה" (שמות כב, יז)

מב.

(ספר-המדות, בנים ח"א פז)

אשה שעוסקת בכשפים, בניה מתים ונעשית אלמנה.

[אולי יש קשר לסמיכות הפסוקים - כי קצת אחרי פסוק הזה, כתוב (שמות כב, כא-כג): "כל אלמנה ויתום לא תענון; וקרה אפי וגו', והיו נשיכם אלמנות ובניכם יתמים".]

שאר עניני 'כשוף' - נמצאים ב'פרשת שופטים', בפסוק "לא ימצא בה וגו', חסם קסמים, מעונן ומנחש ומכשף"

"וּנְקָרַב בַּעַל הַבַּיִת אֶל הָאֱלֹהִים, אִם לֹא שָׁלַח יָדוֹ בַּמִּלְאכָת רַעְהוּ" (שמות כב, ז)

החושב לשלח יד בפקדון, בית שמאי אומרים, חיב. ובית הלל אומרים, אינו חיב עד שישלח בו יד, שנאמר: "אם לא שלח ידו במלאכת רעהו". (בבא-מצינא פ"ג מי"ב; דף מג:)

"כָּל אֲלֻמְנָה וַיְתוֹם לֹא תַעֲנוּן וְגו'. וְהָיוּ נְשִׁיכֶם אֲלֻמְנוֹת וּבְנֵיכֶם יְתוּמִים" (שמות כב, כא-כג)

מג.

(ספר-המדות, ענין 'יתום-ואלמנה')

[א] **כָּל הַמְגֵדֵל יְתוֹם בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ - כָּאֲלוֹ יָלְדוֹ.** (בגים כו).

[ב] **אִשָּׁה שְׁעוֹסֶקֶת בְּכִשְׁפִים - בְּנִיָּה מֵתִים, וְנַעֲשִׂית אֲלֻמְנָה** (בגים פז).

[ג] **עַל-יְדֵי 'הַנֶּפֶה' - נַעֲשִׂית אִשְׁתּוֹ אֲלֻמְנָה, וּבְנָיו יְתוּמִים, וְאִין מְרַחֵם עֲלֵיהֶם** (חנפה ב).

[ד] **בַּעֲוֹן 'נְבוּל־פֶּה' - צָרוֹת וּגְזֵרוֹת מִתְחַדְּשׁוֹת, וּבַחֹרֵי-יִשְׂרָאֵל מֵתִים חֹסֵי-וְשָׁלוֹם, וַיְתוּמִים וְאֲלֻמְנוֹת צוֹעֲקִים וְאִינָם נַעֲנִין** (נבול-פה ג).

[ה] **מִי שְׁעוֹזֵר לִיתוּמִים - עַל-יְדֵי-זֶה מְשַׁבֵּר כַּחֵם שֶׁל הָאֻמוֹת; וְעַל-יְדֵי שְׁבִירָתָן - רִשְׁעֵי-יִשְׂרָאֵל חוֹזְרִין בְּתִשׁוּבָה** (תשובה לה).

"אם כסף תלוה את עמי" (שמות כב, כד)
- עניני 'הלואות וחובות' -

"בא וראה: כל בריותיו של הקדוש-ברוך-הוא, לווין זה מזה" וכו'. (שמות-רבה לא, טו; תנחומא משפטים יב - עין-שם באריכות)

מד.

(ח"א כג, ה-בסוף)

'עבודת-הזרה' היא 'חובה' (רש"י בראשית יד, טו) - **שְׁמֹכְרַעַת הַכֹּל לְכַף-חֹבָה, וְכֹל הַמִּתְדַּבְּקִין בָּהּ הֵם 'בַּעֲלֵי-חֹבוֹת'.**

כְּמוֹ שְׂאֲנוּ רוּאִים בְּחוּשׁ: שְׂזָה הַמֶּשָׁא תְלוּי בְצוּאָר בְּנֵי-אָדָם, שְׂאִין מִסְתַּפְּקִין

בְּמִמוֹנָם. וְלוֹוִין מְמוֹן מְאַחֲרִים, וְנִדְמָה לָהֶם שְׁמֹשֶׁת-פָּרִין שְׂכָר הַרְבֵּה, וְאַחֲר־כֵּן מֵתִים 'בַּעֲלֵי-חֹבוֹת'.

וְאִם אִינָם מֵתִים 'בַּעֲלֵי-חֹבוֹת' - הֵם בְּחַיֵּיהֶם 'בַּעֲלֵי-חֹבוֹת', וּמִטְרִיחִים עֲצָמָם בְּטִרְחוֹת גְּדוּלוֹת, וּמִסְפָּנִים עֲצָמָם בְּסִפְנֵת דְּרָכִים, בְּשִׁבִיל שְׂכָר מְעֻט.

בְּשִׁבִיל לְשֵׁלֶם חוֹב אֲבִיהֶם, חוֹב עֲבוּדָה-זָרָה. כִּי "מִצְוָה לְקַיֵּם דְּבַרֵי הַמֵּת" (תענית כא. כתבות ע. גיטין יד:) - וְזֶה הַדָּבָר לָהֶם כְּמוֹ 'צוּאָה' מְאַבְיָהֶם: 'שִׁישְׁלָמוּ חֹבוֹתָיו'.

(מוהרנ"ת ז"ל כָּאן בְּהַתּוֹרָה: זֹאת הַתּוֹרָה הִיא לְשׁוֹן רַבְּנוֹ ז"ל בְּעֲצָמוֹ וְכו'. וְעוֹד לְאֵלוֹת מְלִין, מִה שְׁשִׁמְעֵתִי וְהַבְנֵתִי מִפִּי-הַקִּדוֹשׁ, בְּעַת שְׂזָכִיתִי לְשִׁמְעַע מִפִּי הַקִּדוֹשׁ הַתּוֹרָה הַזֹּאת):

כִּי עַל-פִּי הָרַב: אֲלוֹ הַרוֹדְפִים בְּיוֹתֵר אַחַר 'תְּאֻנוֹת-מְמוֹן' - הֵם מֵתִים 'בַּעֲלֵי-חֹבוֹת', וּמְאוּמָה אִין בְּיָדָם.

וְאִפְלוּ אִם אִינָם מֵתִים 'בַּעֲלֵי-חֹבוֹת' - הֵם בְּחַיֵּיהֶם 'בַּעֲלֵי-חֹבוֹת' לְתֵאוֹתָם, שֶׁהֵם מִתְאוּיִם כָּל-כֶּן לְמִמוֹן הַרְבֵּה, עַד שֶׁהֵם רָצִים וַיִּגְעִים מְאֹד כָּל יְמֵיהֶם בִּיְגִיעוֹת גְּדוּלוֹת, וּמִסְפָּנִים עֲצָמָם בְּסִפְנֵת גְּדוּלוֹת, בְּשִׁבִיל לְמַלְאֵת תְּאוֹתָם.

כְּאֲלוֹ הָיָה עֲלֵיהֶם חוֹב גְּדוֹל לְשֵׁלֶם, הֵינּוּ 'חוֹב הָעֲבוּדָה-זָרָה' וְכו', כְּמִבְּאֵר לְעִיל.

וְכֹל יְמֵיהֶם אִינָם יְכוּלִים לְמַלְאֵת תְּאוֹתָם, וְלְשֵׁלֶם חוֹב הַזֶּה שֶׁל תְּאוֹתָם, כִּי "אִין אָדָם מֵת וַחֲצִי תְּאוֹתוֹ בְּיָדוֹ" וְכו' (קהלת-רבה א, לב; ג, יג).

נְמָצָא: שְׂאִין מְמוֹנוֹ מְמוֹן כְּלָל, כִּי אִין לוֹ שׁוֹם הַנָּאָה מְמוֹנוֹ, כִּי "אַל אַחַר אֶסְתַּרְס וְלֹא עֲבַד פְּרִין" (זוהר משפטים קג.) וְכו'.

לְקוּטֵי־הַלְכוֹת, רַבֵּית גַּא (על־פי ח"א כג הנ"ל): יִשְׁרָאֵל
 הֵם רְחוּקִים בְּשִׂרְשָׁם לְגַמְרֵי מִתְּאֻנֹּת־מִמּוֹן שֶׁהוּא 'עֲבוּדָה־
 זָרָה'. וְעַל־כֵּן הֵם רְחוּקִים מִהַלְוֹאוֹת וְחֻבּוֹת בְּשִׂרְשָׁם, כְּמוֹ
 שֶׁתּוֹב (דְּבָרִים כח, יב): "וְהַלְוִיֹּת גּוֹיִם רַבִּים וְאַתָּה לֹא תִלְוֶהָ"
 וְכוּ'; "וְהָעֵבֶטֶת גּוֹיִם רַבִּים וְאַתָּה לֹא תִעֲבֹט" (שם טו, ו). כִּי
 'חֻבּוֹת וְהַלְוֹאוֹת', הֵם עֵקֶר מִתְּאֻנֹּת־מִמּוֹן שֶׁהוּא 'עֲבוּדָה־
 זָרָה' וְכוּ'. כְּמוֹכֵן בְּסוּף מֵאָמֵר (ח"א כג) הַנִּזְכָּר.

כִּי מִתְּאֻנֹּת־מִמּוֹן, הוּא מַחֲמַת שְׂאִין לוֹ אֲמוּנָה וּבִטְחוֹן
 בְּהַשְׂמֵי־יִתְבָּרֵךְ שֶׁיְכוּל לְהַזְמִין לוֹ פְּרִנְסָתוֹ בְּסִבָּה קְלָה בְּלִי
 יַגִּיעוֹת. וּמַחֲמַת זֶה הוּא רֵץ אַחַר פְּרִנְסָתוֹ תְּמִיד בִּיגִיעוֹת
 רַבּוֹת וְכוּ', וְהוּא מְלֵא עֲצָבוֹת וְדֹאגוֹת וּמְרָה־שְׁחוּרָה, וּמְרַבָּה
 לְלוּזוֹת מִמּוֹן מֵאֲחֵרִים, מַחֲמַת שְׂאִינוֹ מֵאֲמִין שֶׁהַשֵּׁם־
 יִתְבָּרֵךְ יִזְמִין לוֹ פְּרִנְסָתוֹ בְּעֵתוֹ בְּלִי יַגִּיעוֹת בְּסִבָּה קְלָה וְכוּ'.

מה.

(ח"ב א, ט"ג)

כְּשֶׁנִּגְאָלֶת וְנִפְדִית ה'תַּפְּלָה' - אָזִי נוֹפֵל
כָּל ה'דָּאקֻטִירִי' - כִּי אִין
צָרִיכִין לְרַפּוּאוֹת!

כִּי כָּל ה'רַפּוּאוֹת, הֵם עַל־יַדֵּי עֹשֵׁבִים, וְכָל
עֹשֵׁב וְעֹשֵׁב מִקֶּבֶל פֶּחַ מְכֻכָּב וּמְזָל
הַמִּיחָד לוֹ.

כְּמוֹ שְׂאֵמְרוֹ רַז"ל (בְּרֵאשִׁית־רַבָּה י, ו): **"אִין לָךְ**
כָּל עֹשֵׁב וְעֹשֵׁב, שְׂאִין לוֹ מְכֻכָּב וּמְזָל
שֶׁמִּכָּה אוֹתוֹ וְאוֹמֵר לוֹ: גְּדֹל".

וְכָל מְכֻכָּב וּמְזָל - מִקֶּבֶל פֶּחַ מְכֻכָּבִים
שֶׁלְמַעַלָּה מִמֶּנּוּ. וְהַעֲלִיּוֹן - מִהַעֲלִיּוֹן
מִמֶּנּוּ, עַד שֶׁמִּקֶּבֶלִים פֶּחַ מֵהַשָּׂרִים הַעֲלִיּוֹנִים.

כְּמוֹ שְׂאֵמְרוֹ (תְּקוּנֵי־זֶהַר פב: שְׁמוֹת־רַבָּה לא, טו;
 תְּנַחֲוּמָא מִשְׁפָּטִים יב): **"כָּל מְכֻכָּבִיא לְוִין**
דָּא מִן דָּא, סְהָרָא לְוִי מִן שְׁמִשָּׂא" וְכוּ', "כִּי
גְּבוּהָ מֵעַל גְּבוּהָ" וְכוּ' (קִהְלֶת ה, ז), וְהֵם כָּל־
בְּחִינַת 'לוֹוִים' זֶה מְזָה, וְזֶה מְזָה - עַד
שֶׁמִּקֶּבֶלִים וְלוֹוִין מֵהַשָּׂרִים הַעֲלִיּוֹנִים,
וְהַשָּׂרִים מִקֶּבֶלִים מֵהַעֲלִיּוֹנִים מֵהֶם, "גְּבוּהָ
מֵעַל גְּבוּהָ".

עַד שֶׁכָּל־מִקֶּבֶלִים מ'שִׂרְשָׁה הַכָּל, שֶׁהוּא
"דְּבַר ה'", כְּמוֹ שֶׁתּוֹב (תְּהִלִּים לג, ו):
"בְּדַבַּר ה' שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ, וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם".

וְעַל־כֵּן כְּשֶׁזּוֹכִין ל'תַּפְּלָה' - אִין צָרִיכִין
לְרַפּוּאוֹת הָעֹשֵׁבִים, כִּי ה'תַּפְּלָה'
הִיא בְּחִינַת "דְּבַר ה'", שֶׁהוּא 'שִׂרְשָׁה הַכָּל'.

וְאָזִי יְכוּל לְהַפִּיר הַמְּפָרְסָמִים שֶׁהֵם עַל־יַדֵּי
עֲזוֹת - כִּי עֲזוֹתֶם נוֹפֵל לְפָנָיו.

כִּי כְּשֶׁזּוֹכֶה ל'תַּפְּלָה' שֶׁהִיא בְּחִינַת "דְּבַר
ה'" (תְּהִלִּים לג, ו), שֶׁהוּא ה'שִׂרְשָׁה הַעֲלִיּוֹן',
שֶׁכָּל הַשָּׂרִים הַעֲלִיּוֹנִים וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם,
כָּל־מִקֶּבֶלִים כָּחֵם מִמֶּנּוּ - אָזִי הֵם כָּל־
בְּחִינַת 'לוֹוִין' אֲצִלוֹ, בְּבְחִינַת: "כָּל מְכֻכָּבִיא
לוֹוִין דָּא מִן דָּא" וְכוּ'.

נִמְצָא: שֶׁכָּל־הֵם בְּחִינּוֹת 'לוֹוִים', עַד
ה'שִׂרְשָׁה הַעֲלִיּוֹן, שֶׁהוּא "דְּבַר
ה'", שֶׁהוּא בְּחִינַת ה'בְּעַל־תַּפְּלָה, שֶׁהוּא
ה'מְלוֹחַ הַגְּדוֹל', שֶׁכָּל צְבָא הַשָּׁמַיִם, וְכָל
הַכַּחוֹת כָּל־הֵם בְּחִינַת 'לוֹוִין' מִמֶּנּוּ.

בְּבְחִינַת (נִחְמָיָה ט, ו): **"וְצְבָא הַשָּׁמַיִם לָךְ**
מִשְׁתַּחֲוִים" - שֶׁכָּל צְבָא
הַשָּׁמַיִם, הֵם מִשְׁתַּחֲוִים וְנִכְנָעִים לְשִׂרְשָׁם,
שֶׁהוּא בְּחִינַת "דְּבַר ה'", בְּחִינַת ה'בְּעַל־
תַּפְּלָה'.

וְזֶה (נִחְמָיָה ט, ו): **"וְצְבָא הַשָּׁמַיִם לָךְ**
מִשְׁתַּחֲוִים" - רֵאשִׁית־תְּבוֹת 'מְלוֹחַ' ה'
- כִּי כָּל־הֵם בְּחִינַת 'לוֹוִין' זֶה מְזָה, וְזֶה מְזָה
- עַד ה'מְלוֹחַ הַגְּדוֹל', שֶׁהוּא בְּחִינַת ה'בְּעַל־
תַּפְּלָה, שֶׁהוּא ה'מְלוֹחַ הַגְּדוֹל' - כִּי הוּא
בְּבְחִינַת ה'שִׂרְשָׁה הַעֲלִיּוֹן, שֶׁהוּא "דְּבַר ה'",
כְּנִזְכָּר.

וְעַל־כֵּן יְכוּל לְהַפִּיר בְּהַמְּפָרְסָמִים שֶׁהֵם
רַק עַל־יַדֵּי 'עֲזוֹת' - כִּי "אִין אָדָם

מַעַז פְּנֵינוּ בְּפָנֵי בַעַל-חַוּבוֹ (כתובות יח. גטין נא: בבא-מציצה ג. ועוד), ועל-כֵּן עֲזוּתָם נוֹפֵל לְפָנֵי ה' בַּעַל-תְּפִלָּה, שֶׁהוּא ה' מְלוֹה הַגְּדוֹל 'בַּנ"ל - כִּי כָלֶם הֵם בְּחִינַת 'לוֹוִין' מִמָּנּוּ, בַּנ"ל.

[לְקוּטֵי-הַלְכוּת, רַאש־חֹדֶשׁ ב, ב (על-פי ח"ב א הני"ל): כְּשֶׁאֵין נִתְגַּלָּה מַלְכוּתוֹ יִתְבַּרַךְ, בְּחִינַת "דְּבַר ה" - אִז שִׁיךְ ה' הַלְוָאָה', "שְׂכַלֶם לוֹוִין זֶה מֵזָה". כִּי מִתְנַהֵג הַכֹּל כְּסֹדֶר, שֶׁזֶה מְקַבֵּל מֵזָה וְזֶה מֵזָה וְכו'.

אָבֵל כְּשֶׁנִּתְגַּלָּה בְּחִינַת "דְּבַר ה" - אִז נִתְבַּטְּלִין כָּל ה' הַלְוָאוֹת, כִּי אִז נִתְגַּלָּה: שֶׁאֵין שׁוּם סֹדֶר חַיִּיב־הַטְּבַע וּמַעֲרַכְת־הַשְּׂמִים כָּלֵל. רַק הַכֹּל כְּאֲשֶׁר לְכָל, כָּלֶם כְּאֶחָד, מְקַבְּלִין מִה' מְלוֹה הַגְּדוֹל, דְּהֵינּוּ "דְּבַר ה".

כִּי (תהלים קג, יט): "מַלְכוּתוֹ בְּכֹל מְשָׁלָה", וְכִמוֹ שֶׁהַגְּלָגֵל הָעֲלִיּוֹן מְקַבֵּל מ' דְּבַר ה" - כִּי ה' עֹשֶׂב הַפְּחוֹת מְקַבֵּל מ' דְּבַר ה". כִּי זֶה ה' בַּעַל-תְּפִלָּה מְמַשִּׁיךְ וּמְגַלָּה בְּחִינַת 'מַלְכוּת, בְּחִינַת "דְּבַר ה", לְמַטָּה בְּעוֹלָם הַשְּׂכַל הַזֶּה, וּמְמַשִּׁיךְ אֶלְקוּתוֹ יִתְבַּרַךְ לְמַטָּה].

מו.

(שיחות-הר"ן קיב)

אֵיתָא: "אִם הַתּוֹרָה הֵיְתָה נִכְתָּבַת כְּסֹדֶר, הֵיזוּ יוֹדְעִין כָּל 'עֲנֻשׁוֹשְׁכָר' שֶׁל כָּל 'לֹא-תַעֲשֶׂה וְעֵשָׂה".

הַנָּה: יֵשׁ עֲבָרָה שֶׁעֲנֻשָׁה שֶׁל עֲבָרָה הַהִיא, שִׁיְהֵא 'בַּעַל-חַוּבוֹ' תְּמִיד! - וְאֶפְלוּ יַעֲשֶׂה כָּל טְצָדִיקִי דְאֶפְשָׁר, לֹא יוֹעִיל כָּלֵל, וַיְהִי 'בַּעַל-חַוּבוֹ' תְּמִיד.

וְלַפְעָמִים גּוֹרֵם הָעֲבָרָה, שֶׁמִּפִּיל גַּם אַחֲרָיִם לְהֵיוֹתָם 'בַּעַל-חַוּבוֹת'. וְלָזֶה יֵשׁ עֵת שֶׁנַּעֲשׂוּ כַּמָּה 'בַּעַל-חַוּבוֹת' בְּעוֹלָם - זֶהוּ מִחֲמַת הָעֲבָרָה הַנ"ל שֶׁנִּתְגַּבְּרָה בְּעוֹלָם חֲסִידוֹשָׁלוֹם.

וְעֵצָה לָזֶה: לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה בְּכָל־לַיּוֹת, וְלִהְתַּחַן לְפָנֵי הַשֵּׁם-יִתְבַּרַךְ: 'לְהַצִּילוּ מֵעֲבָרָה זוּ!' וְלִהְתַּחַרֵּט בְּכָל־לַיּוֹת עַל עֲבָרָה זוּ. וְעֵת לָשׁוּב עַל-זֶה, הוּא כְּשֶׁהוּא

ב'מַחֲיִין-דְּגְדָלוּת, אָזִי טוֹב לְהִתְחַרֵּט וְלִבְקַשׁ מֵאֵת הַבוֹרָא-יִתְבַּרַךְ עַל זֶה, וְלָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה. כִּי 'מַחֲיִין-דְּקִטְנוּת' הוּא בְּחִינַת 'בַּעַל-חַוּבוֹ'. כִּי אָמְרוּ רַז"ל (קדושין מט:): "עֲשֶׂרָה קַבִּין שָׁנָה יֵרְדוּ לְעוֹלָם, תִּשְׁעָה נָטְלוּ עֲבָדִים". "שָׁנָה" - הוּא בְּחִינַת 'מַחֲיִין-דְּקִטְנוּת'. "עֲבָדִים" - בְּחִינַת (משלי כב, ז): "עֶבֶד לֹוֶה לְאִישׁ מְלוֹוָה".

וְלָזֶה כְּשֶׁהוּא ב'מַחֲיִין-דְּגְדָלוּת' - אָזִי הָעֵת לָשׁוּב עַל-זֶה, וְלִבְטֹל הָעֲנֻשׁ שֶׁל 'בַּעַל-חַוּבוֹ', בְּחִינַת 'מַחֲיִין-דְּקִטְנוּת'.

מז.

(שיחות-הר"ן קכב)

שָׁמַעְתִּי בְּשִׁמוֹ שֶׁאָמַר: "שָׂאֵם לֹא הָיָה מִמֶּתִין בְּבִטְחוֹן לִישׁוּעַת-הַשֵּׁם, כְּבָר הָיָה אִישׁ נוֹסֵעַ וּמְטַלְטֵל, כְּמוֹ כָּל הַנוֹסְעִים וּמְטַלְטְלִים עֲצָמָם בְּשִׁבִיל הַפְּרָנְסָה כְּנֶהְיָג עֲכָשׂוּ!"

וְהַפְּרָנְיָה: כִּי אָמַר זֹאת לְעֵנְיִן הַנְּהַגַת הַבַּיִת בְּפְרָנְסָה וּמְלַבּוּשִׁים וּשְׂאָר צָרְכֵי הַבַּיִת, שֶׁעַל-פִּי-רַב חָסֵר לְאָדָם הַרְבֵּה. כְּגוֹן: לָזֶה חָסֵר 'מְלַבּוּשׁ פְּשׁוּט', וַיֵּשׁ שֶׁחָסֵר לָהֶם 'מְלַבּוּשִׁים חֲשׁוּבִים' אוֹ 'דִּירָה' וְכו' - שֶׁצְרִיכִין לְהִמָּתִין לִישׁוּעַת-הַשֵּׁם, וְ"לִבְלִי לְדַחֵק אֶת הַשְּׁעָה" (ערובין יג:) לְמַלְאוֹת הַחֶסֶד תְּכַף וּמִיד. רַק צְרִיכִין לְהִמָּתִין עַד יִרְחַם הַשֵּׁם.

וְאָמַר עַל-עֲצָמוֹ עֵנְיִן הַנ"ל: שָׂאֵם לֹא הָיָה מִמֶּתִין, כְּגוֹן כְּשֶׁהָיָה חָסֵר לוֹ אֵיזָה דְּבַר - אִם הָיָה דוֹחֵק אֶת הַשְּׁעָה שִׁיְהִי דוֹקָא תְּכַף, הָיָה צָרִיךְ לְלוֹוֹת לְעֲצָמוֹ וְלִהְיוֹת 'בַּעַל-חַוּבוֹ', עַד שֶׁהָיָה מְכַרְח לְהֵיוֹת נוֹסֵעַ וּמְטַלְטֵל.

על זה בעלנים [קופצים] הרבה, ובאו אצלו אנשים הרבה, ולו אצלו מעות. והגביר הנ"ל היה אצלו פנקס על כל הנ"ל.

פַּעַם-אַחַת לקח ה'פנקס' בידו, והתחיל לעין בו, וראה שהוציא הרבה מעות מאד על 'עסק ההלוואות', ואין איש שם על לב" (על-פי ישעיה נז, א), שיבוא להחזיר ולפרע לו מה ששלוה ממנו. מסתמא חרה לו על זה, והיה לו לעגמת-נפש.

בַּתוֹךְ הלזוים הנ"ל, היה איש אחד ששלוה גם-כן אצל הגביר, ואבד והפסיד המעות באיזה משא-ומתן, עד שלא היה לו ממה לפרע חובו, והיו לו יסורים גדולים מזה. הינו: שהאיש הנ"ל היה לו יסורים גדולים מזה שאין לו לפרע חובו.

וְהַתִּישַׁב האיש הנ"ל בדעתו: שעל-כּל-פּנים צריך להתראות פנים עם הגביר, ולספר לו כל לבו, באשר שהוא אנוס בדבר וכו'.

וּבֹא אצל הגביר, והתחיל לספר לפניו לבו: באשר שאין שקבל אצלו מעות בהלוואה, והגיע זמן פרעון, ואין לו ממה לשלם, כי הפסיד המעות, ואינו יודע כלל לשית עצות בנפשו מה לעשות בזה.

וְעָנָה הגביר ואמר לו: "מה אכפת לי המעות המגיע אצלך, כי מה נחשב אצלי סך קטן בזה שאתה חייב לי כשתסלק, או להפך - נגד סך הכולל מההלוואות אשר עולה לאלפים ולרבבות.

עַל-כֵּן רצוני: שתלך אצל כל הלזוים שלי, ותתבע אותם, ותזכיר אותם שהם חייבים לי כל-כּף מעות, ולמה אין מסלקים לי.

כמו שאנו יודעים ענין הנוסעים, שהם מכרחים תמיד לפע על המדינה, מחמת שהם תמיד 'בעלי-חובות'.

וְעֵינֵיךָ זה צריכים לידע מאד - וצריכין ללמד עצמו להרגיל עצמו בזה מאד, כי לכל אדם חסר הרבה, אפלו בעלי-בתים ועשירים גדולים, מכל-שפן 'מקבלים', אפלו החשובים והגדולים. וצריך לזה להסתפק במעוט, ולהנהיג ביתו כפי השעה והזמן.

וְאִם נדמה לו שצריך 'מלבוש', או לאשתו ובניו - אה-על-פי שמכרח לו, אל ידחק השעה ללוות ולהקיף ולהיות 'בעל-חוב!' - אך ימתין, עד שיבוא עתו.

וְטוֹב לסבל דחק אפלו במזונות! וכל-שפן במלבושים ודירות וכו'! ולא להיות 'בעל-חוב'!

וּמוֹטָב שיהיה 'בעל-חוב' לעצמו, או לבני-ביתו ב'מלבושים', מלהיות 'בעל-חוב' להחנוני או לאחרים.

כִּי בכל עניני 'פרנסה', צריכין להמתין עד שיבוא 'עתו' כנ"ל, כמו שכתוב (תהלים קמה, טו): "עיני כל אליך ישברו, ואתה נותן להם את אכלם בעתו".

מת.

(חיי-מוהר"ן תמוז)

רַבְּנוּ הקדוש זצ"ל, ספר משל לענין מה שצריכין לדבר עם אנשים ביראת-שמים, וזהו:

פַּעַם-אַחַד היה גביר גדול, שהיו לו כמה אלפים ורבבות. עשה העשיר הנ"ל פקדה ואמר: שכל מי שצריך ללוות מעות, יבוא אצלו והוא ילוהו. מסתמא היו

כמו שרגיל בפי העולם לומר בכל-פעם:
"שהזמן רע עתה!" - "די צייט איז
שלעכט!"

ובאמת: כל ימי חייהם אומרים בן,
ומעודי עד היום אני זוכר
שאומרים בכל פעם בן, וכן בדורות
הקודמים היו אומרים בכל פעם בן.

ועל-כן צריך בל-אחד להרחיק עצמו
מאד מ'הלואות!' - כי צריכין
להאמין: שגם בה'ימירע' בעצמם, יש
'טוב', בחינת 'ימי טוב', בבחינת (קהלת ג, יד):
"וביום רעה ראה", "ראה" דיקא.

ואז בודאי יוכל להשיג פרנסתו "דבר יום
ביומו" (שמות טז, ד), ולא יצטרך לבוא
לידי 'הלואות וחובות'.

על-כן באמת הזהיר רבנו ז"ל: "שיזהר
מלהיות בעל-חוב, ובפרט מי
שרוצה לעשות תשובה", כמו שכתוב בספר
האסף-בית הקדוש (תשובה מו) וזה לשונו: "מי
שרוצה לשוב יזהר מלהיות בעל-חוב".

כי מאחר שידע בעצמו שחטא והגביר
הרע על הטוב ועתה רוצה לשוב, ועקר
התשובה על-ידי שמוצא הטוב בתוך הרע
בעצמו, ומאמין שעדין יש בו טוב ויש לו
תקנה לשוב.

בבחינת (דברים ד, כט): "ובקשתם משם את
ה' אלהיך", "משם" דיקא, מכל
המקומות שנדח שם בין העפוש, כמו בן שם
בפרשה.

על-כן צריך בודאי לזהר מלהיות בעל-
חוב, שנמשך מחמת שאינו מאמין
ואינו מסתכל שגם בימי רע יש טוב, שמשם
נמשכין כל ההלואות והחובות.

ואפלו אם לא יפרעו ויסלקו את הכל, רק
כל אחד יתן ויסלק מעט מחובו,
גם-כן יעלה אלפים ורבבות פעמים, כמו סך
כל החוב והלואה שלה'.

וה'נמשל' מובן ממילא, והבן.

מט.

(ספר-המדות, עניני 'הלואות וחובות')

[א] מי שעושה מעשיו במהירות בלי
'ישוב-הדעת', נעשה 'בעל-חוב' (מזן עז).

[ב] מי שצריך ללות מאחרים, הוא דומה
לבהמה (מזן ח"ב יט).

[ג] על-ידי 'נאוף', באים לגלות תחת יד
'שרים לצים', ונעשה 'בעל-חוב' (נאוף לו).

[ד] מי ששומע 'תוכחה', ואינו נתקבל
אצלו, ידע שיצטרך ללות אצל אחרים.
וסימן לדבר (משלי כט, יט - וישם כב, ז): "בדברים לא
יוסר עבד - לזה לאיש מלוח" (תוכחה ח"ב ג).

[ה] מי שרוצה לשוב, יזהר מלהיות 'בעל-
חוב' (תשובה מו).

נ.

(לקוטי-הלכות, הלואה ה, אה - על-פי לקוטי-
מוהר"ן ח"א לג, מי האיש החפץ חיים')

ה'הלואה' נמשכת - על-ידי שיש 'ימי
טוב' ו'ימי רע'.

כי ה'הלואה', מחמת 'חסרון הפרנסה'
שאין לו עתה, ומצפה שלאחר איזה
ימים יוכל לשלם לו.

וזה מחמת שחושב: "שעתה הזמן אצלו,
בחינת 'ימי רע', שמשם כל חסרון
הפרנסה!" - ועל-כן הוא לוח מחברו,
שימתין לו עד שיעברו ה'ימירע', ואז יוכל
לסלק לו.

וּלְפַעֲמִים גַּם הַצַּדִּיק מְכָרָה לָבוֹא לַיָּדֵי
'הַלְוָאוֹת' - וְזֶה לְטוֹבַת
הָעוֹלָם, בְּבַחֲיִנַת "יְרִידָה תְּכַלִּית הָעֲלִיָּה".

כִּי עַל-יָדֵי שְׁהִימִירְעוּ מִתְגַּבְּרִין כָּל-כָּפֹף,
עַד שֶׁגַּם הַצַּדִּיק אֵינּוּ יָכוֹל לְהַמְשִׁיךְ
הַשְּׁפַע מִיָּד, וּמְכָרָה לָבוֹא לַיָּדֵי 'הַלְוָאָה' -
עַל-יְדֵי-זֶה הַצַּדִּיק מִתְגַּבֵּר אַחֲרֵי-כֵן בְּיֹתֵר,
וּמְחַפֵּשׁ וּמְבַקֵּשׁ וּמוֹצֵא טוֹב הַרְבֵּה, בְּתַקְפָּה
הַתְּגַבְּרוֹת הַיְמִירְעוּ שֶׁהִתְגַּבְּרוּ בְּיֹתֵר.

כִּי זֶה בְּחִינַת הַמְּלַחְמָה שֶׁל כָּל אֶחָד
מִיִּשְׂרָאֵל, בְּפָרֵט שֶׁל הַצַּדִּיק - שְׂאִינוּ
נוֹפֵל בְּדַעְתּוֹ, וְאֵינוּ מֵיֵאֵשׁ עֲצָמוֹ, בְּכָל הַיָּמִים
רָעִים וְהַעֲתִים רַעוֹת הָעוֹבְרִים עָלָיו.

רַק אֲדַרְבָּא: כָּל מָה שֶׁמִּתְגַּבְּרִין הַיְמִירְעוּ
יֹתֵר וְיֹתֵר - הוּא מִתְגַּבֵּר בְּיֹתֵר לְחַפֵּשׁ
וּלְבַקֵּשׁ גַּם בָּהֶם, עַד שֶׁמוֹצֵא גַּם בָּהֶם אוֹתִיּוֹת
הַתּוֹרָה, וּבוֹנֵה מֵהֶם תּוֹרָה.

כִּי בְּאֵמַת: אֵין שׁוֹם מְקוֹם נְמוּד וְיָרוּד
בְּעוֹלָם, וְלֹא שׁוֹם יוֹם וְעַת וְזָמַן בְּעוֹלָם,
שְׂאִין שֶׁם דְּבַר-יִתְוֹרָה בְּהַעֲלֵם וּבְצַמְצוּם,
שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲלֻקוֹתוֹ הַמְּחִיָּה אוֹתוֹ הַמְּקוֹם
וְהַזְמַן וְכוּ'.

נא

(לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, עֲרַב ג, יב)

הַ'לְוָאָה', הוּא בְּבַחֲיִנַת 'עֲשִׂיָּה' וְ'עַבְדוּת',
בְּחִינַת (מְשַׁלֵּי כב, ז): "עֶבֶד לְוָה
לְאִישׁ מְלוֹה".

כִּי עַקֵּר כָּל הַ'הַלְוָאוֹת' וְהַ'חֻבוֹת', שֶׁהֵם
בְּחִינַת 'עֲנִיּוֹת וְדַחְקוֹת' - הַכֹּל נִמְשָׁךְ
מִבְּחִינַת (פְּרָאשִׁית ג, יז): "בְּעֲצָבוֹן תֵּאֲכַלְנָה"
וְכוּ', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'ל"ט מְלָאכּוֹת' -
שֶׁמְחַמַּת-זֶה הוּא כָּל 'הַסְרוּן הַפְּרָנְסָה', שֶׁעַל-
יְדֵי-זֶה מְכָרְחִין לַעֲשׂוֹת כָּל הָעֲסָקִים.

וְכֹל מִי שֶׁנֶּאֱחָז בּוֹ בְּיֹתֵר 'זְהַמַּת-הַנְּחָשׁ',
נוֹפֵל לְטִרְדוֹת וְעַבְדוֹת וְעַסְקִים יֹתֵר,
עַד שֶׁנוֹפְלִים לְ'חֻבוֹת' וְהַלְוָאוֹת, שֶׁהֵם
'עַבְדוֹת' מִמֶּשׁ, 'תַּקְפָּה הָעֲשִׂיָּה', בְּחִינַת "עֶבֶד
לְוָה לְאִישׁ מְלוֹה", כַּנ"ל.

וְצָרִיךְ הַ'לְוָאָה', לְהַשְׁתַּדֵּל מְאֹד לְקַיֵּם
מִצְוֹת "פְּרִיעַת בַּעַל חֹב מִצְוָה"
(פְּתוּבוֹת פו, בְּבִא-בְּתָרָא קַעֵד. עֲרַכִּין כב), לְהַשְׁתַּדֵּל
לְפָרַע לְהַמְלוֹה בְּזָמְנוֹ.

וְאִזִּי מְבַטֵּל בְּחִינַת הַ'עַבְדוּת', בְּחִינַת
הַ'הַלְוָאָה' וְהַ'חֹב', שֶׁהוּא בְּחִינַת
הָ'עֲשִׂיָּה'. וְחֹזֵר וְנִכְלָל בְּ'רִצּוֹן' - כִּי חֹזֵר
הַדָּבָר לְמְקוֹמוֹ לְהַ'מְלוֹה', שֶׁהוּא בְּחִינַת
'רִצּוֹן', כִּי גָמַל עִמּוֹ חֶסֶד, בְּנִדְבַת לְבוֹ וְרִצּוֹנוֹ
הַטוֹב וְכוּ'.

"לא תשימון עליו נשך" (שמות כב, כד)

נב

(סְפָר־הַמִּדּוֹת, עֲנִינֵי 'רְבִית')

[א] הַ'רְבִּית', מְפָסִיד הַ'יִרְאָה' (יִרְאָה ח"ב ה;
מְמוֹן ח"ב טו).

[הַרְבַּ מִטְּשַׁעְהֲרִין ז"ל צִין לְשִׁמּוֹת-רַבָּה לֹא, ו: "כָּל
מִי שֶׁלּוֹקֵחַ רְבִית, אֵין יִרְאָ אֲלֻקִּים". וְצִין לְשִׁמּוֹת-רַבָּה
לֹא, יג: כָּל מִי שֶׁנוֹטֵל רְבִית מִיִּשְׂרָאֵל, אֵינוּ יִרְאָ מִן
הַמְּקוֹם].

[ב] הַמְּלוֹה בְּרְבִית, נִכְסָיו מִתְמוֹטְטִין וְאֵינּוּ
עוֹלִין (מְמוֹן צה).

[ג] הַמְּלוֹה בְּרְבִית, אֵינוּ מוֹצֵא מִי שֶׁיִּלְמַד
עָלָיו זְכוֹת (מְמוֹן ח"ב טז).

"אם חבל תחבל שלמת רעה" (שמות כב, כה)

נג.

(ספר-המדות, בושה י)

מי שנגרף ללות על המשכון, בידוע שאלו הדברים הממשפנים, היו נבזים בעיניו בגלגול אחר.

"פי היא כסותה לבדה, היא שמלתו לערו" (שמות כב, כו)

נד.

(ח"א מז)

זזה פרוש (שמות כב, כו): "פי היא שמלתו לעורו", "דא עזר של תפלין" (תקוני-זהר ק:). שבה נכנס בחינת תפלין.

[מוהרנ"ת שם בהתורה: נראה פונתו הקדושה - פי למעלה מבאר: שעל-ידי תפלין, שהוא בחינת אמת, בחינת יעקב, שזוכין על-ידי שבירת תאות-אכילה - נצולין מדלות ועניות. וזהו מה שהביא מקרא זה: "פי היא שמלתו" וכו' לענין זה.

פרוש: פי מקרא זה נאמר על העני והאביון: "פי היא כסותה לבדה, היא שמלתו לעורו". ומרמז על עניות השכינה בגלותא, שמשם עקר העניות של ישראל בגלות, כמבאר ב'תקונים' (שם).

וזהו: "פי היא כסותה וכו' היא שמלתו לעורו", "דא תפלין" - הינו: שהתפלין הם עקר השמלה המגנת על ענית השכינה וכנסת-ישראל, כי תפלין מבטלין ה'דלות, כי עקר השפע והעשירות נמשך על-ידי בחינת יעקב, בחינת אמת, בחינת תפלין].

"אלהים לא תקלל, ונשיא בעמך לא תאר" (שמות כב, כז)

"הרי זו אזהרה, לברפת השם, ואזהרה למלכת דין". (רש"י סנהדרין סו.)

נה.

(ספר-המדות, עניני בוזי דינים)

[א] על-ידי הבזיונות ש'מבזין את הדינים' - התבואה-נשתלח בה מארה (דין ו).

[הרב מטשעהרין ז"ל צין לשמות-רבה לא, ח: "הזהיר לך הכתוב (שמות כב, כז): "אלהים לא תקלל". ואם קללת, תבואתך אתה מקלל, שנאמר (שם פסוק כח): "מלאתך ודמעך לא תאחר" - לכך נכתבו זה אחר זה].

[ב] על-ידי ה'בזיונות' שמבזין דיני ישראל - על-ידי-זה ה'יקר' הוה בעולם (דין ז).

[הרב מטשעהרין ז"ל צין להמשך שמות-רבה הנ"ל: "וכן אתה מוצא: כשהדינין מתקללין, התבואה מתמעטת, שנאמר (רות א, א): "ויהי בימי שפט השפטים, ויהי רעב בארץ"].

"ובשר בשודה טרפה לא תאכלו" (שמות כב, ל) - עניני טרפה -

נו.

(ח"א יז, ג-ד)

התקון להכניע ולבטל כסילות השכל - הוא על-ידי בחינת מזבח, בחינת אכילה בפשרות, כי "שלהנו של אדם מכפר כמזבח" (ברכות נה.).

פי עקר יניקת ה'כסילות', דהינו ה'קלפות', הוא רק מבחינת 'מזבח' (זהר תרומה קלט). ועל-כן אפלו אחר אכילת איש הפשר, בהכרח שיהיה לו 'בלבול הדעת' קצת אחר האכילה, מחמת שניקת ה'כסילות' הוא משם.

אך צריך שלא לתן חיות להקלפות, ביי-אם כדי חיונו בצמצום ולא יותר.

אָבֵל כִּשְׂאוּכַל כְּזוֹלֵל וְסוֹבָא, שְׂזֵה בְחִינַת
'פָּגַם הַמְזַבַּח' - אָזִי יוֹנְקִים ה'קְלָפוֹת/
דְּהִינּוּ ה'פְּסִילוֹת', יוֹתֵר מִהָרְאוּי - וְאָזִי
מִתְגַּבֵּר ה'פְּסִילוֹת' עַל ה'שִׁכְל'.

וְזֶה בְּחִינַת (זְבָחִים נג): **"מְזַבַּח בְּחֶלְקוֹ שֶׁל
טוֹרֶף"** - זֶה בְּחִינַת (תְּהִלִּים קיא, ה):
"טוֹרֶף נָתַן לִירְאִיו" - בְּחִינַת 'אֲכִילָה
בְּפִשְׁרוֹת', שְׁעַל־יְדִי־זֶה מְכַנִּיעֵין וְטוֹרְפִין
אוֹתוֹ, אֶת ה'קְלָפוֹת' וְה'פְּסִילוֹת'.

אָבֵל עַל־יְדֵי 'פָּגַם־הַמְזַבַּח', הִינּוּ 'פָּגַם־
הָאֲכִילָה' - נוֹתֵן כַּח לַה'פְּסִילוֹת',
וְנַעֲשֶׂה מ'טוֹרֶף', 'טוֹרֶף־הַדַּעַת' שְׁמִתְגַּבֵּר
עַל־יְדִי־זֶה בְּנ"ל.

וְלַהֲשִׁלִּים 'פָּגַם־הַמְזַבַּח', הוּא עַל־יְדֵי
'גָּרִים' וְכו' (עֵין בְּפָנִים).

וְזֶה בְּחִינּוֹת (בַּמִּדְבָּר כג, כד): **"לֹא יִשְׁכַּב עַד
יֹאכַל טוֹרֶף וְדָם חֲלָלִים יִשְׁתֶּה",**
וְתִרְגְּמוּ: **"וְנִכְסֵי עַמְמֵי־יִרְת"**.

"יֹאכַל טוֹרֶף" - זֶה בְּחִינּוֹת 'שְׁלֵמוֹת
הַמְזַבַּח', בְּחִינַת: **"מְזַבַּח
בְּחֶלְקוֹ שֶׁל טוֹרֶף" בְּנ"ל.**

וְזֶה נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי: **"וְנִכְסֵי עַמְמֵי־יִרְת",**
הִינּוּ עַל־יְדֵי 'גָּרִים', כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ חֲז"ל
(בְּבֹא־בְתָרָא מ.ב. נג: קמט. ועוד) לְעַנְיֵן 'יִרְשֵׁת הַגֵּר':
"כָּל הַקּוֹדֵם בְּנִכְסֵי הַגֵּר, זָכָה."

[לְקוֹטִי־הַלְכוֹת, טוֹרֶף א, ב: וְעַל־שֵׁם־זֶה נִקְרָא
'טוֹרֶף', לְשׁוֹן 'טוֹרֶף הַדַּעַת' - כִּי 'טוֹרֶף' הִיא בְּחִינַת
'פָּגַם־הָאֲכִילָה', שְׁמִשָּׁם יוֹנֵק ה'פְּסִילוֹת' וְ'טוֹרֶף־הַדַּעַת',
הַמְזַבֵּחַ בַּמִּאֲמָר (לְקוֹטִי־מוֹתֵר"ן ח"א יז ה"ל): "וַיְהִי הֵם
מְרִיקִים שְׁקִיָּהֶם".]

[לְקוֹטִי־הַלְכוֹת, בְּטוֹר שְׁנַתְעַלֵּם מִן־הָעֵין ב, א (על־
פִּי תוֹרָה יז ה"ל): **"טוֹרֶף נָתַן לִירְאִיו"** (תְּהִלִּים קיא, ה) - זֶה
בְּחִינַת 'אֲכִילָה בְּפִשְׁרוֹת', הַפֶּה 'פָּגַם־הָאֲכִילָה' שֶׁהִיא
בְּחִינַת 'טוֹרֶף', בְּחִינַת 'טוֹרֶף־הַדַּעַת', שֶׁהִיא הַפֶּה 'טוֹרֶף'
הַנ"ל].

נד.

(ח"א לז, ו)

"טוֹרֶף נָתַן לִירְאִיו" (תְּהִלִּים קיא, ה). **"טוֹרֶף"**
יֵשׁ לוֹ שְׁנֵי מִשְׁמְעוֹת: לְשׁוֹן 'טוֹרֶף־
(זֶהר מִשְׁפָּטִים קכא:), וְלְשׁוֹן 'מְזוֹן'. לְרַמֵּז:
כְּשֵׁי־יִשְׂרָאֵל שׁוֹמְרִים עַצְמָם מ'טוֹרֶף־ה' - עַל־
יְדִי־זֶה יֵשׁ לָהֶם 'פְּרִנָּסָה'.

נח.

(ח"א מה)

מִזְבַּחַת־כַּפִּיִּים בַּתְּפִלָּה - כִּי עַל־יְדִי־זֶה
נִתְעוֹרְרִים בְּחִינַת 'כַּנְפִּים',
שְׁמִשָּׁם בָּא ה'דְּבוּר', כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (קִהְלֵת י, כ):
"וּבַעַל כַּנְפִּיִּים יִגִּיד דְּבָר", וּכְתִיב (יחֲזַקְאֵל א, ח):
"וַיְדִי אָדָם מִתַּחַת כַּנְפֵיהֶם".

נִמְצָא: שְׁעַל־יְדֵי שְׁאָדָם נִתְעוֹרֵר ב'יְדֵים'
שְׁלוֹ - אָזִי ה'כַּנְפִּים' נִתְעוֹרְרִים,
הִינּוּ: 'כַּנְפֵי־רֵאָה', שְׁמִשָּׁם נִתְהוּה ה'דְּבוּר'.

אָבֵל עֵדִין צְרִיכִין לְהַכִּין וּלְתַקֵּן 'פֶּה',
לְקַבֵּל אֶת ה'דְּבוּר' בְּתוֹכוֹ. וְעַל־יְדֵי
שְׁמִפָּה כַּח אֵל כַּח, עַל־יְדִי־זֶה נִתְהוּה ה'פֶּה'
וְכו' (עֵין בְּפָנִים).

וְה'פֶּה' מְקַבֵּל ה'דְּבוּרִים' מִה'כַּנְפֵי־רֵאָה',
כְּמוֹ שְׁפָתוֹב: "וּבַעַל כַּנְפִּיִּים יִגִּיד
דְּבָר". וְ'כַנְפִּים' נִתְעוֹרְרִים בְּהַתְעוֹרְרוֹת 'יְדֵי
אָדָם', כְּמוֹ שְׁפָתוֹב: "וַיְדִי אָדָם מִתַּחַת
כַּנְפֵיהֶם".

וְכַל־זֶה אָנוּ רוֹאִים בְּחוּשׁ: שְׁה'יְדֵים', הֵם
כַּנְגֵד 'כַּנְפֵי־רֵאָה'. וּבְשִׁבְלִי־זֶה
אִמְרוּ הַפּוֹסְקִים (שְׁלַח־עֲרוּף יוֹרֵה־דַעַת, נג, ב):
**"נִשְׁבֵּר הַגֵּף סְמוּךְ לַגֵּזֶף, טוֹרֶף־ה' - כִּי בּוֹדֵאִי
נִקֵּב עַל־יְדִי־זֶה ה'רֵאָה'.**

נט.

(ספר המדות, עניני 'אכילת טרפה')

[א] על-ידי שנאת-חנם, נכשל ב'טרפות'
(אהבה ח"ב ד).

[ב] כשארע לאדם 'טרפה' בביתו על-ידי תערובת אסור בהתר, ואין בהתר לבטל את האסור, זה מראין לו: שפגם באיזהו 'יחוד וזווג עליון', פי ה'יחוד' וה'זווג' הוא בחינת 'בטול האסור בהתר', בבחינת (תהלים סה, ז):
"מוציא אסירים בפושרות" (הוראה ח"ב ג).

[וכן איתא ב'לקוטי מוהר"ן ח"ב כט, עם התחלת המאמר: כשארע 'שאלה' בבית האדם על-ידי תערובת אסור בהתר וכו'].

[ג] השוחט שהוא מקים 'כבוד אב', הקדוש-ברוך-הוא משמרו שלא להאכיל 'טרפות', והוא-הדין להפך (שוחט ח"ב ב).

[ד] על-ידי ה'שוחטים הרשעים' המאכילין 'טרפות' - ה'גזלות' נתרבה בעולם (שוחט ח"ב ג).

"לכלב תשלכון אתו" (שמות כב, ל)

ס.

(ח"א נ)

כשמתפלל וטועם 'מתיקות' ב'דבורי-התפלה', זאת הבחינה נקראת: "כל עצמותי תאמרנה" (תהלים לה, י).

ואין יכול לטעם 'מתיקות' בתפלה, אלא כשתקן 'פגם-הברית', פי "מיין מתיקין" (זהר נשא קכה, ועוד) - זה בחינת 'מיין ידכון', 'זרע קדש' (ישעיה ג, יג), 'שמירת-הברית'.

ומי שהוא בבחינת 'מיין מתיקין' - אזי דבוריו מתוקים וטובים. וכשיוצאים

מפיו ומשמיע לאזניו, כמו שאמרו (ברכות טו.): "השמע לאזנך וכו' - אזי נכנסים 'מתיקות המיין' לתוך 'עצמותיו', בבחינת (משלי טו, ל): "ושמועה טובה תדושן עצם".

וכש'עצמות' מרגישיך 'מתיקות הדבורים', זה בחינת: "כל עצמותי תאמרנה". ואז: "אריה נחת ואכל קרבנה" (תקוני-זהר קמ). פי 'עצם' זה בחינת 'אריה' (שם).

אבל מי שפגם בבריתו - הוא בבחינת "מיין מרירין" (תקוני-זהר פ), בבחינת (שמות טו, כג): "ולא יכלו לשתת מים ממרה", "מיין מסאבין" (תקוני-זהר שם), 'זרע טמא' - אזי אין יכול להתפלל בבחינת: "כל עצמותי תאמרנה".

ואז "כלבא נחת" (תקוני-זהר קמ), שהוא בחינת "מיין מרירין", "שצווח: הב הב" (תקוני-זהר שם, על-פי משלי ל, טו).

וזוה שנצטוינו ב'קרבן-פסח' (שמות יב, מז): "ועצם לא תשברו בו" - כדי שיבחינו כל אחד מישראל את-עצמו, אם 'בריתו' על תקונו.

פי ב'פסח' כתיב בו (שם יב, מח): "וכל ערל לא יאכל בו" - פי עקר ה'פסח' תלוי ב'מצות מילה', כידוע.

ובתוב בזהר (בא מא:): "שהיו מקימין בעצמות 'לכלב תשלכון אתו' (שם כב, ל), וזה היה קשה מאד להמצרים".

וכשהשליכו את 'עצמותיו' ל'כלבים', וראו אם שלטו בהם ה'כלבים' חסו-שלום, היו יודעים שאין ה'ברית' על תקונו.

"לֹא תִשָּׂא שִׁמְעַ שְׂוֹא" (שְׁמוֹת כג, א)

בתרגומו: "לֹא תִקַּבַּל שְׁמֵעַ דְּשִׁקְרָא" - אֲזַהְרָה לְמִקְבַּל לְשׁוֹן־הָרַע'. (רש"י; פְּסָחִים קיח. מכות כג.)

כָּל עֲנִינֵי לְשׁוֹן־הָרַע נִמְצָאִים בְּפִרְשַׁת 'מְצוֹרַע'

**"לֹא תִהְיֶה אַחֲרֵי רַבִּים לְרַעַת וְגו',
אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטָּת" (שְׁמוֹת כג, ב)**

ס.א.

(שִׁיחוֹת שְׂאֲחֵרֵי סְפוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת)

דַּע: שֵׁשׁ שְׁנַי מֵינֵי פְּלִטִין שְׂדוּמִין זֶה לָזֶה. בְּאֶחָד דֶּר 'מְלֻד', וּבַהֲשֵׁנִי דֶּר 'עֶבֶד'.

וּבּוֹדָאִי בְּאֵמֶת: הוּא חֲלוּק גְּדוֹל בֵּינָם. רַק אַף־עַל־פִּי־כֵן אֶפְשֶׁר לְטַעוֹת בֵּינֵיהֶם.

כִּי יֵשׁ 'קָשֶׁר' שְׁמַתְקִשְׁרִין הַרְבֵּה נִפְשׁוֹת, עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה מֵהֶם 'בֵּית וּפְלִטִין'. כִּי מַתְקִשְׁרִין אֶחָד בְּאֶחָד וְאֶחָד בְּאֶחָד, עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה מֵהֶם 'יסוד'. וְאַחֲרֵי־כֵן נַעֲשֶׂה 'אַהֲל', עַד שֶׁנִּבְנְנָה מֵהֶם 'בֵּית וּמְדוֹר'.

וְזֶה ה'מְדוֹר' - הוּא 'מְדוֹר' לְאֵמֶת. וּכְשֶׁצְּרִיכִין לְבַקֵּשׁ אֵמֶת, מוֹצְאִין שָׁם בְּאוֹתוֹ ה'מְדוֹר'. הֵינּוּ: בְּתוֹךְ ה'קָשֶׁר שֶׁל הַנִּפְשׁוֹת הַנִּלְוִי, שֶׁמֵּהֶם נַעֲשֶׂה 'מְדוֹר' לְהָאֵמֶת.

וְעַל־כֵּן צוּתָה הַתּוֹרָה (שְׁמוֹת כג, ב): "אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטָּת" - כִּי מֵאַחַר שְׂרָבִים נִתְקַשְׁרוּ כְּאֶחָד, בּוֹדָאִי שֶׁם הָאֵמֶת, כֵּן ל'.

אַבֵּל דַּע: שֵׁשׁ כַּנֶּגֶד זֶה 'קָשֶׁר שֶׁל רְשָׁעִים', שְׁמַתְקִשְׁרִין יַחַד הַרְבֵּה נִפְשׁוֹת שֶׁל רְשָׁעִים, וְנַעֲשֶׂה מֵהֶם 'בֵּית' ו'מְדוֹר' לְשִׁקְרָא'.

וְעַל־זֶה הַזְּהִיר הַנְּבִיא (יְשַׁעְיָה ח, יב): "לֹא תִאֲמְרוּן קָשֶׁר לְכָל אֲשֶׁר יֹאמַר הָעָם הַזֶּה קָשֶׁר" - כִּי "קָשֶׁר רְשָׁעִים אֵינּוּ מִן הַמִּנִּין" (סְנֵהֲדָרִין כו.). וְעַל־זֶה כְּתִיב (שְׁמוֹת שם): "לֹא תִהְיֶה אַחֲרֵי רַבִּים לְרַעַת".

"כִּי תִרְאֶה חֲמוֹר שֶׁנֶּאֱדָרְךָ רִבֵּץ תַּחַת מִשְׂאוֹ, וְחִדְלָתָ מֵעֵזֵב לוֹ - עֵזֵב תַּעֲזֹב עִמּוֹ" (שְׁמוֹת כג, ה)

ס.ב.

(שִׁיחוֹת־הַר"ן קכ)

צָרִיךְ כָּל אֶחָד וְאֶחָד, לְחַזֵּק אֶת חֲבֵרוֹ, לְבַל יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ מִשׁוֹם דְּבַר שֶׁבְּעוֹלָם.

וְאִפְלוּ אִם הוּא יוֹדֵעַ בְּעַצְמוֹ שֶׁהוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא, אַף־עַל־פִּי־כֵן יִחַזַּק אֶת חֲבֵרוֹ, כִּי אֵת חֲבֵרוֹ בְּקַל יוֹתֵר לְחַזֵּק, מִלְּחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ, כִּי "אֵין חֲבוּשׁ מִתִּיר אֶת־עַצְמוֹ" (בְּרֻכּוֹת ה:).

וּכְשִׁיזְכֶּה לְבָלִי לְהַפִּיל אֶת חֲבֵרוֹ, אַף־עַל־פִּי שִׂידַע בְּעַצְמוֹ שֶׁהוּא רְחוּק מֵעֲבוּדָתוֹ - אֲדַרְבָּא יִחַזְקוּ בְּכָל מֵינֵי הַתְּחַזְקוֹת, וְיַחֲיֶהוּ וְיִשִּׁיבֵהוּ בְּכָל מֵינֵי דְבוּרִים הַמְּשִׁיבִין אֶת הַנֶּפֶשׁ וְכוּ' - עַל־יַדֵּי־זֶה יִכּוֹל לְהִיזוֹת: שְׂאֲחֵרֵי־כֵן יִזְכֶּה גַם הוּא, לְחַזֵּר וְלָשׁוּב לְעֲבוּדַת־הַשֵּׁם עַל־יַדֵּי־זֶה.

ס.ג.

(לְקוּטֵי־הַלְכוֹת, אֲבֵדָה־וּמְצִיאָה ג, טו-טז)

וְזֶה בְּחִינַת מְצוֹת 'פְּרִיקָה וְטָעִינָה, בְּחִינַת (שְׁמוֹת כג, ה): "כִּי תִרְאֶה חֲמוֹר שֶׁנֶּאֱדָרְךָ רִבֵּץ תַּחַת מִשְׂאוֹ, וְחִדְלָתָ מֵעֵזֵב לוֹ, עֵזֵב תַּעֲזֹב עִמּוֹ". וְדָרְשׁוּ רַז"ל (פְּסָחִים קיג:): "שֶׁנֶּאֱדָרְךָ - שְׁעֵבֵר עֲבָרָה".

וְזָהוּ: "רֹבֵץ תַּחַת מִשְׁאוֹ" - שְׁקֵשָׁה לְהַגְבִּיחוֹ וּלְהַעֲלוֹתוֹ, מִגְדֹּל הַמִּשְׁאוֹי שְׁמֵנָח עֲלָיו, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'מִשְׁאוֹי הָעוֹנוֹת' בְּחִינַת (תְּהִלִּים ל"ח, ה): "כְּמִשְׁא כְּבֹד יִכְבְּדוּ" וְכו'.

וְעַל-כֵּן יָכוֹל לִהְיוֹת שְׁיַעֲלָה עַל דַּעְתָּךְ לְחַדֵּל מֵעִזֹּב לוֹ, בְּחִינַת: "וַחֲדַלְתָּ מֵעִזֹּב לוֹ"? - כִּי יִדְמָה לָךְ: שְׁקֵשָׁה לְהַעֲלוֹתוֹ מִגְדֹּל הַמִּשְׁאוֹי שְׁעָלָיו!

אָבֵל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רַחוּם וְחַנוּן, וְרַחֲמָיו רַבִּים מְאֹד, עַל-כֵּן הִזְהִיר בְּרַחֲמָיו: "עִזֹּב תַּעֲזֹב עִמּוֹ" - שְׁאַפְלוּ נַפְשׁ כְּזֹאת צְרִיכִין לְעִזֹּב וּלְעֶזֶר, לְהַשְׁתַּדֵּל בְּכָל כּחוֹ לְהַגְבִּיחַ וּלְהַעֲלוֹתוֹ.

וְזָהוּ: "עִמּוֹ" דִּיקָא, כְּמוֹ שְׁדָרְשׁוּ רַז"ל (בְּבֵא-מִצֵּעָא ל"ב): "יָכוֹל אֶפְלוּ יָשֵׁב לוֹ וְאָמַר הוֹאִיל וְעָלִיד מִצְוָה וְכוּ"? - תִּלְמוּד לְזִמְרָה: "עִמּוֹ".

כִּי מִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנִּזְכָּר (ח"א יג): "שֶׁהַצְּדִיק בְּגֹדֵל כּחוֹ, מִגְבִּיחַ וּמַעֲלָה בְּבְחִינַת 'עִבּוּר', גַּם הַנֶּפֶשׁוֹת הַרְחוּקִים מְאֹד, שֶׁלֹּא יֵצְאוּ עֲדִין מִחַל אֶל הַקֹּדֶשׁ אֶפְלוּ כְּחוֹט-הַשְּׁעָרָה!"

הִינּוּ: כִּי בּוֹדָאִי מִצְוָה גְּדוּלָה לְהַטְפִּיל עִמּוֹ, וּלְעֶזֶר לוֹ גַּם-כֵּן לְהַעֲלוֹת וּלְחַדֵּשׁ נַפְשׁוֹ, אָבֵל כְּלִיזָה: "עִמּוֹ" - דְּהִינּוּ: כִּשְׁהוּא בְּעִצְמוֹ רוֹצֵה גַם-כֵּן לְעַסֵּק בָּזָה, לְרַחֵם עַל-עִצְמוֹ לְהַשְׁתַּדֵּל בְּתַקְנַת-נַפְשׁוֹ, לְסַלֵּק הַמִּשְׁאוֹי הַגְּדוּלָה שְׁעָלָיו.

רַק שְׂאִי-אֶפְשָׁר לוֹ בְּעִצְמוֹ, וְהוּא מְצַפֶּה לְמִי שְׁיַעֲזֵר לוֹ לָזָה - אִזִּי מִצְוָה גְּדוּלָה לְעֶזֶר לוֹ בְּכָל כּחוֹ לְהַטְפִּיל עִמּוֹ לְהַעֲלוֹתוֹ, כִּי יֵשׁ כּחַ לְחַדֵּשׁ נַפְשׁוֹ גַם-כֵּן - אִם הוּא בְּעִצְמוֹ

יֵשׁ לוֹ אִיזָה רְצוֹן אֲמַתִּי לָזָה, לְעַסֵּק בְּתַקּוּן נַפְשׁוֹ.

אָבֵל אִם רוֹצֵה לְסַלֵּק עִצְמוֹ לְגַמְרִי, וְאִינוּ רוֹצֵה לְהַשְׁתַּדֵּל בְּתַקְוֵן-נַפְשׁוֹ כְּלָל - רַק רוֹצֵה: שֶׁהַצְּדִיק בְּעִצְמוֹ יַעֲשֶׂה הַכֹּל עִבּוּרוֹ, וְהוּא לֹא יַעֲשֶׂה כְּלָל, וְלֹא יִשְׁתַּדֵּל בָּזָה כְּלָל - אִזִּי בּוֹדָאִי אִין הַצְּדִיק צְרִיד לְעַסֵּק עִמּוֹ! - כִּי אִי-אֶפְשָׁר לְעֶזֶר לוֹ כִּשְׂאִינוּ רוֹצֵה לְעַסֵּק בְּעִצְמוֹ בְּתַקּוּנוֹ כְּלָל.

וְכִמוֹ שְׂאָמַר אֲדָמוֹר ז"ל לְאַחַד (תַּיִי-מוֹהַר"ן ש"ל): "אַתָּה בְּלַעְדֵי אֵינְךָ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת כְּלָל (דְּהִינּוּ: לְתַקּוּן נַפְשׁוֹ בְּעִצְמוֹ)! - אָבֵל גַּם אֲנִי בְּלַעְדֵיךָ, אֵינִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת דְּבָר!"

וְזָהוּ גַם-כֵּן בְּחִינַת 'מִצְוֹת פְּרִיקָה וְטְעִינָה' מִמֶּשׁ בַּפְּשִׁיטוֹת! - כִּי זֶה שְׁחִמּוּרוֹ רוֹבֵץ תַּחַת מִשְׁאוֹ, וַיֵּשׁ לוֹ צַעַר וַיִּגְיַעַה כְּזֹאת בְּדַרְךָ - זֶה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ג, יט): "בְּזַעַת אַפֶּיךָ תֹּאכַל לֶחֶם", בְּחִינַת (שָׁם שָׁם, יז): "בְּעִצְבוֹן תֹּאכְלֶנָּה" - שְׁמִשָּׁם נִמְשָׁכִים כָּל הַצַּעַר וְהִיגִיעוֹת שֵׁישׁ לְאָדָם בְּהַעֲסָקִים שְׁעוֹסֵק בְּשִׁבִיל פְּרִנְסָה.

וְאִי-אֶפְשָׁר לְתַקּוּן זֹאת, וּלְהַנְצִיל מִזָּה - כִּי אִם עַל-יְדֵי הַתַּקּוּנִים הַנֶּאֱמָרִים בְּהַתּוֹרָה הַנִּזְכָּר (ח"א יג), דְּהִינּוּ: עַל-יְדֵי שִׁישְׁבֵר 'תְּאוֹת-מְמוֹן' עַל-יְדֵי 'צְדָקָה', שְׁעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְבַטֵּל בְּחִינַת "בְּזַעַת אַפֶּיךָ" וְכוּ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְדַעַת' וְכוּ.

וְעַל-כֵּן זֶה שְׂרוּבֵץ תַּחַת מִשְׁאוֹ, וַיֵּשׁ לוֹ יִגִּיעַה כְּזֹאת שְׁנִמְשָׁךְ מִפְּגַם 'תְּאוֹת-מְמוֹן' וְכוּ - עַל-כֵּן אֶפְשָׁר יַעֲלָה עַל דַּעְתָּךְ: "שְׂאִי-אֶפְשָׁר לְעֶזֶר לְאִישׁ כְּזֶה, מֵאַחַר שְׁנַפְּל כָּל-כֶּךָ"?!

וְעַל-כֵּן הִזְהִירָה הַתּוֹרָה: "עֵזֵב תֵּעֲזֹב עִמּוֹ!" - כִּי בְּאֵמֶת צָרִיכִין לְהַשְׁתַּתֵּף בְּצַעֲרוֹ, וְלֵעֲזֹר לוֹ בְּכָל כַּחוֹ.

וּבְזֶה שְׂמִיעַ לוֹ בְּגִשְׁמִיּוֹת, וּמְקִיָּם הַמְצֹוָה: "עֵזֵב תֵּעֲזֹב" (שְׁמוֹת כג, ה), וְ"הִקָּם תְּקִיָּם" (דְּבָרִים כב, ד) - בְּזֶה הַחֶסֶד שְׁעוֹשֶׂה עִמּוֹ, מְכַנְיַע וּמְבַטֵּל מִמֶּנּוּ בְּחִינַת: "בְּזַעַת אִפְיָךְ" וְכוּ', פָּגַם תְּאוֹת־מִמוֹן וְכוּ'.

כִּי עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, מְטַל הַדָּבָר לְהַשְׁתַּדֵּל בְּתַקְנַת חֲבֵרוֹ בְּגִשְׁמִיּוֹת וְרוּחָנִיּוֹת, וּלְקִיָּם בְּחֲבֵרוֹ "עֵזֵב תֵּעֲזֹב" וְ"הִקָּם תְּקִיָּם!"

כִּי אֲהִי-עַל-פִּי שֶׁחֲבֵרוֹ רָחוּק מְאֹד מֵהַשָּׁם-יִתְבָּרַךְ, אֲהִי-עַל-פִּי-כֵן יְכוּלִין לֵעֲזֹר גַּם אוֹתוֹ, עַל-יְדֵי כַח הַצַּדִּיק־הָאֵמֶת, שֵׁישׁ לוֹ כַח לְהַעֲלוֹת גַּם נַפְשׁוֹ וְכוּ'.

נִמְצָא: שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד, צָרִיךְ לְעוֹרֵר וּלְהַזְכִּיר אֶת חֲבֵרוֹ בִּירְאֵת־שָׁמַיִם, אֲהִי-עַל-פִּי שֶׁהֵם כְּמוֹ שֶׁהֵם, אֲהִי-עַל-פִּי-כֵן בְּכַח הַצַּדִּיק, בְּכֵם יְכוּלִים לְעֲלוֹת.

וְעַל-כֵּן הִזְהִירָה הַתּוֹרָה לֵעֲזֹר גַּם לְהַשׁוּנֵא, דְּהֵינּוּ: "שְׂרָאוֹהוּ עוֹבֵר עֲבָרָה" - כִּי גַם אוֹתוֹ צָרִיכִין לֵעֲזֹר הַרְבֵּה, כִּי יֵשׁ כַח לְהַעֲלוֹתוֹ גַּם-כֵּן, בְּכַח הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל הַעוֹסֵק בְּזֶה.

סד.

(לְקוּטִי-הַלְכוּת, פְּרִיקָה-וּטְעִינָה א, א-ג-ד)

"כִּי תִרְאֶה חֲמוֹר שֶׁנֶּאֱדָר רֹבֵץ תַּחַת מִשְׁאוֹ וְכוּ', עֵזֵב תֵּעֲזֹב עִמּוֹ" (שְׁמוֹת כג, ה), וְתִרְגְּמוֹ: "מִשְׁבַּק תִּשְׁבִּיק מַה דְּבִלְבָד עָלֶיהָ" וְכוּ'.

כִּי כַבֵּדַת ה'מִשְׁאוֹי' שֶׁנִּכְבְּדַת וְנוֹפְלַת, הוּא עַל-יְדֵי ה'שְׁנֵאוֹהָ, כִּי 'שְׁנֵאוֹהָ' הוּא 'פָּגַם-

הַדַּעַת'. וְכִשְׁנִפְגַּם הַדַּעַת, אֲזִי נִכְבְּדַת ה'מִשְׁאוֹי' וְנוֹפְלַת - כִּי הַדַּעַת מְרִים כָּל הַדְּבָרִים.

וְעַקֵּר ה'חַיּוֹת' עַל-יְדֵי הַדַּעַת, וְעַל-כֵּן הָאָדָם עַל-יְדֵי הַדַּעַת, יְכוּל לְהָרִים כָּל ה'מִשְׁאוֹת' שֶׁבְּעוֹלָם בְּקַל, עַל-יְדֵי תַחְבּוּלוֹת וְעִצּוֹת. אָבָל כְּשֶׁנִּסְתַּלַּק הַדַּעַת - נִסְתַּלַּק ה'חַיּוֹת, וְאֲזִי נוֹפֵל ה'מִשְׁאוֹי'.

וְזֶה: "שֶׁנֶּאֱדָר" דִּיקָא - כִּי עַקֵּר נִפְּלַת ה'מִשְׁאוֹי', הִיא עַל-יְדֵי ה'שְׁנֵאוֹהָ'. וְעַל-כֵּן צוּתָה הַתּוֹרָה לֵעֲזֹר לְחֲבֵרוֹ לְפָרֵק וּלְטַעֵן, כִּדִּי שִׁיחֶיהָ 'אַהֲבָה וְחֶבֶד' בֵּינֵיהֶם! - וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְתַּקֵּן פָּגַם נִפְּלַת ה'מִשְׁאוֹי', שֶׁהוּא עַל-יְדֵי ה'שְׁנֵאוֹהָ'.

וְזֶה שֶׁתִּרְגַּם: "מִשְׁבַּק תִּשְׁבִּיק מַה דְּבִלְבָד" וְכוּ' - כִּי עַקֵּר מְצוּה זֹה בְּשִׁבִיל ה'אַהֲבָה'. וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (תַּנְחוּמָא מִשְׁפָּטִים א) לְעַנְיָן מְצוּה זֹה: "שְׁמִי שְׂרׁוּאָה שׁוֹנְאוֹ, שֶׁהוּא פּוֹרֵק וְטוֹעֵן עִמּוֹ - בְּוֹדָא יַחֲבִקְנוּ וַיִּנְשַׁקְנוּ!" - כִּי עַקֵּר זֹאת הַמְצוּה, בְּשִׁבִיל ה'אַהֲבָה'.

וְזֶה שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (פְּסָחִים קיג): "שִׁשׁוֹנֵא" הָאֲמוֹר כָּאן, הוּא שְׂרָאוֹהוּ עוֹבֵר עֲבָרָה!" - וּמְזֶה בְּעִצְמוֹ נַעֲשֶׂה בְּחִינַת ה'נְפִילָה, בְּבְחִינַת (תַּחֲלִים לח, ה): "כִּי עוֹנֵתִי עֲבָרוֹ רֵאשִׁי כְּמִשְׂא כְּבֵד" וְכוּ' כִּנ"ל - כִּי אֲסוּר לְשׁוּנֵא יִשְׂרָאֵל, אִם לֹא שְׂרָאוֹהוּ עוֹבֵר עֲבָרָה, שְׂאֵז מְצוּה לְשׁוּנֵאוֹ.

וְאֲהִי-עַל-פִּי-כֵן צוּתָה הַתּוֹרָה: לְבַל יִנִּיחֵנוּ לְכָל לְגַמְרֵי, רַק צָרִיךְ לֵעֲזֹב מַה שֶׁבִּלְבוֹ עָלָיו, וְלִהְפֹּךְ בְּזַכּוּתוֹ - לְהַבְיִאוֹ לְבְּחִינַת 'אַהֲבָה', כְּמוֹ שֶׁתִּרְגַּם אוּנְקֵלוֹס: "מִשְׁבַּק תִּשְׁבִּיק" וְכוּ', וְעַל-יְדֵי-זֶה מְרִים אוֹתוֹ מִנְפִילָתוֹ, כִּנ"ל.

וְעַתָּה יֵשׁ לְרַמְזוֹ מִצְוָה זוֹ עַל הָאָדָם
בְּעֵצְמוֹ: "כִּי תִרְאֶה חֲמוֹר שֶׁנֶּאֱדָר
רֹבֵץ" וְכוּ' - שֶׁשְּׂרֹוֹאֵין חֲמוֹרוֹ וְגוֹפוֹ שֶׁל
שׁוֹנָאוֹ שְׁעֵבֵר עֲבָרָה כַּנֶּ"ל, שֶׁהוּא רֹבֵץ תַּחַת
מִשְׁאוֹ, וְאֵינוֹ יְכוֹל לִשְׂאֵל עָלָיו מִשְׁאוֹי וְעַל
תּוֹרָה, וְנוֹפֵל חֲסִיּוֹשְׁלוֹם - כִּי יְדוּעַ: "שֶׁהָאָדָם
צָרִיד לְהִיּוֹת כְּשׁוֹר לְעַל וְכַחֲמוֹר לְמִשְׁאוֹי"
(עֲבוּדָה־זֶרָה ה:).

וְכִשְּׂרֹוֹאֵין הָאָדָם נוֹפֵל מִעֲבוּדַת־הַשֵּׁם
חֲסִיּוֹשְׁלוֹם, וְזֶה עַל־יְדֵי
עֲבֵרוֹת חֲסִיּוֹשְׁלוֹם, בַּחֲנִינֵת "שֶׁנֶּאֱדָר" כַּנֶּ"ל -
צִוְתָה הַתּוֹרָה: "לִבְלִי לְהַתְּעַלֵּם מִמֶּנּוּ".

רַק "עֵזֵב תַּעֲזֹב עִמּוֹ" - שֶׁצָּרִיד לְרֹאוֹת
לְעֵזֵר לוֹ, וְלִקְרָבוֹ וְלִהְרִימוֹ מִנִּפְיֻלְתּוֹ,
וְצָרִיד לְאַהֲבוֹ דוֹקָא, כְּמוֹ שֶׁתִּרְגַּם: "מִשִּׁבְק
תִּשְׁבּוֹק" וְכוּ'.

כִּי צָרִיד לְדוֹן אֶת כָּל אָדָם לְכַפֵּי־זְכוּת,
וְאִפְלוּ בְּרִשְׁעֵי גְמוֹר צָרִיד לְמַצֵּא בּוֹ
אֵיזָה זְכוּת! וְעַל־יְדֵי־זֶה מוֹצִיאֵין אוֹתוֹ
מִרִשְׁעָתוֹ, וּמְכַנִּיִּסִין אוֹתוֹ בְּאֵמֶת לְכַפֵּי־זְכוּת,
וְחוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ בְּסִימָן
רפ"ב.

וְזֶהוּ מִצְוֹת: "עֵזֵב תַּעֲזֹב" - שֶׁעֵקֶר הַמִּצְוָה
הִיא ה'אַהֲבָה, כְּמוֹ שֶׁתִּרְגַּם כַּנֶּ"ל - כִּי
גַם לְהַרִים הָאָדָם עֵצְמוֹ מִנִּפְיֻלְתּוֹ, הוּא רַק
עַל־יְדֵי ה'אַהֲבָה - דִּהְיֵנוּ: עַל־יְדֵי שֶׁמְכַנִּיִּסִין
אוֹתוֹ לְכַפֵּי־זְכוּת וְאַהֲבָה, כַּנֶּ"ל.

סה.

(לְקוֹטִי־הַלְכוּת, פְּרִיקָה־וּטְעִינָה ב)

כִּי תִרְאֶה חֲמוֹר שֶׁנֶּאֱדָר רֹבֵץ תַּחַת מִשְׁאוֹ,
וְחִדְלָתָ וְכוּ', עֵזֵב תַּעֲזֹב עִמּוֹ" (שְׁמוֹת
כג ה).

אֵיתָא בְּמֵאמָר "כִּי מִרְחַמֵּם יִנְהַגֵּם" (ח"ב ז):
"שֶׁעֵקֶר הַרְחַמְנוֹת הוּא: כְּשֶׁאֶחָד
מִיִּשְׂרָאֵל נוֹפֵל בְּעוֹנוֹת חֲסִיּוֹשְׁלוֹם.

כִּי זֶהוּ מִשְׂאֵא כְּבֵד, שְׂאִי־אֶפְשֵׁר לְאִישׁ
יִשְׂרָאֵלִי לִשְׂאֵל כָּלֵל מִשְׁאוֹי כְּבֵד כְּזוֹ וְכוּ',
וְצָרִיד לְרַחֵם עַל יִשְׂרָאֵל לְהוֹצִיאֵם מִעוֹנוֹת,
וְלְהַכְנִיֵס בָּהֶם דַּעַת וְכוּ'".

וְזֶה מְרַמֵּז בְּמִצְוָה הַנֶּ"ל: כִּי "שׁוֹנָא" פִּרְשׁוּ
רז"ל (פְּסָחִים קיג:): "כִּי שֶׁרָאָה אוֹתוֹ
שְׁעֵבֵר עֲבָרָה".

וְזֶהוּ בַּחֲנִינֵת: "רֹבֵץ תַּחַת מִשְׁאוֹ" - כִּי
מִתְגַּבֵּר עָלָיו 'כְּבֵד הַמִּשְׁאוֹי', שֶׁהוּא
ה'מִשְׁאוֹי שֶׁל עוֹן, וּמַחֲמַת זֶה הוּא "רֹבֵץ
תַּחַת מִשְׁאוֹ", כִּי אֵי אֶפְשֵׁר לוֹ לִשְׂאֵל כָּלֵל
'מִשְׁאוֹי' כְּזוֹ, כַּנֶּ"ל.

כִּי כְּשֶׁמִּתְגַּבֵּר חֲסִיּוֹשְׁלוֹם ה'מִשְׁאוֹי שֶׁל
עוֹן, אֲזִי אֵינוֹ נִקְרָא בְּשֵׁם אָדָם, כִּי עֵקֶר
ה'אָדָם הוּא ה'דַּעַת, רַק הוּא בַּחֲנִינֵת 'חִיָּה
בְּדַמוֹת אָדָם, כְּמִבְּאֵר בְּמֵאמָר הַנֶּ"ל (ח"ב ז).

וְהַזְהִירָה הַתּוֹרָה, עַל כָּל אֶחָד שֶׁיִּרְאֶה אֶת
חֲבֵרוֹ שֶׁהִתְגַּבֵּר עָלָיו חֲסִיּוֹשְׁלוֹם
ה'מִשְׁאוֹי שֶׁל עוֹן, כִּי רַק זֶה נִקְרָא 'מִשְׁאוֹי'
כַּנֶּ"ל - אֲזִי אָסוּר לוֹ לְהַעֲלִים עֵינָי.

רַק מִטַּל עָלָיו לְרַחֵם עַל חֲבֵרוֹ וְלְעֵזֵר לוֹ,
לְקַיֵּם: "עֵזֵב תַּעֲזֹב עִמּוֹ".

כִּי זֶה מִטַּל עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל: "לְרַחֵם
עַל חֲבֵרוֹ בְּרַחֲמָנוֹת הָאֱמֶתִית, הַגְּדוֹל
מִכָּל מִינֵי רַחֲמָנוֹת!" - דִּהְיֵנוּ: לְעֵזֵר לוֹ לְפָרֵק
מִעָלָיו ה'מִשְׁאוֹי הַכְּבֵד שֶׁל עוֹן, אֲשֶׁר אֵי־
אֶפְשֵׁר לוֹ לִשְׂאֵל כָּלֵל מִשְׁאוֹי כְּבֵד כְּזוֹ, כַּנֶּ"ל.

כִּי כָּל אֶחָד מִחַיֵּב לְהַשְׁתַּדֵּל לְהַשְׁגִּיחַ עַל
חֲבֵרוֹ, לְדַבֵּר עִמּוֹ בִּירְאֵת־שָׁמַיִם,
לְהוֹצִיאֵו מִה'מִשְׁאוֹי הַכְּבֵד שֶׁל עוֹנוֹת' -

שהוא כבוד מפל המשאות, שזה עקר הרחמנות, כנ"ל. וזהו: "עזב תעזב עמו!"

וגם המצוה בעצמה ממש, דהינו פריקה וטעינה ממש - לעזר לחברו לפרק ה'משאוי' ממש מעל חמורו - הוא גם כן בחינה הנ"ל.

כי ה'משאוי' שעל הבהמה שהוא ממונו ופרנסתו - נמשך מים-החכמה, שבא על-ידי ככליות בן ותלמיד, על-ידי הארת הדעת בבן ותלמיד, כפי מה שמוציאין אותן מ'משאוי' הכבד של עוין, כמובן שם במאמר הנ"ל.

ועל-כן מי שזוכה לצאת מ'משאוי' הכבד של עונות, וזוכה לדעת, שהוא בחינת הארת בן ותלמיד - כמזכר פרנסתו מעופפת לו בנקל, כי משם עקר הפרנסה כנ"ל.

וכן להפך חסוּשלוּם - מי שמתגבר עליו חסוּשלוּם ה'משאוי' של עוין, ואין בו דעת חסוּשלוּם - אזי פרנסתו באה לו בכבדות גדול, וביגיעה גדולה מאד וכו'.

וזהו בחינת: "כי תראה חמור שנאך רבץ תחת משאו" - שכבד עליו ה'משאוי' של ממונו ופרנסתו, ויש לו יסורים וכבדות גדול, וזה נמשך רק מ'משאוי' הכבוד של עונות, כנ"ל.

וזהו בחינת: "שנאך" - כי "אין שונא אלא זה שעבר עברה" (פסחים קיג).

והזהירה התורה: לבלי לחדל מעזב לו, רק צריכין לעזב מלב מה שעשה, ולעזר לו. כמו שתרגם אונקלוס: "משבק תשבוק מה דבלבך עלוהי, ותפרק עמיה".

ולכאורה תמוה: מאחר ש'שונא' האמור בתורה, הוא מחמת "שראוהו עובר עברה" - איך שיהי לומר: "משבק תשבוק מה דבלבך עלוהי" וכו'!

אך באמת: מבאר בדברי רבנו ז"ל (ח"א רפב): "שצריך לדון את כל אדם לכף-זכות, וצריך למצא זכות אפלו ברשע גמור! כי איך אפשר שלא עשה איזה מעט טוב מימיו? ועל-ידי-יזה שמוצא בו איזה נקדה טובה, מכניסו באמת לכף-זכות, ויכול להחזירו בתשובה" וכו'.

וזהו ענין הנ"ל: שאף-על-פי שהוא "שונאך", "שראית אותו עובר עברה" - אף-על-פי-כן אל תמנע מלעזר לו!

רק אדרבה! "משבק תשבוק מה דבלבך עלוהי"! - כי אתה צריך למצא לו זכות, ולרחם עליו, ולמחל לו! - כי על-ידי שמוצא בו זכות, מכניסו באמת לכף-זכות, ומחזירו בתשובה.

נמצא: שיש פח ביד כל אחד מישראל, למחל עונות חברו - כי יכול להכניסו לכף-זכות, על-ידי שמוצא בו איזה זכות.

ועל-כן כשאחד רואה, שחברו יש לו יסורים בדרך, שחמורו רובץ תחת משאו, וכבדת המשאוי' הזו הוא מחמת כבדת המשאוי' של עוין, כנ"ל - הוא מחיב לרחם עליו ולמחל לו, דהינו: למצא לו זכות, ולהכניסו לכף-זכות, כנ"ל, שזהו עקר הרחמנות, ולעזר לו לפרק ה'משאוי'.

ועל-ידי-יזה שעוזב השנאה ומרחם עליו, ומכניס בו רחמנות,

מחמת שמבקש ומוציא בו איזה זכות - על-ידייה מכניסו באמת לכף-זכות, ומפרק מעליו ה'משאוי הכבד של עונות'.

ועל-ידייה בעצמו, מפרק מעליו ה'משאוי' ממש - פי עקר כבודות המשאוי, הוא מחמת ה'משאוי של עון, כנ"ל.

כי באמת: עקר מצוה זו של פריקה וטעינה, הוא בשביל אהבה ורחמנות וכו' (תנחומא משפטים א) - פי עקר המצוה, כדי לפרק ה'משאוי של עון, שזהו נעשה על-ידי האהבה והרחמנות, כנ"ל.

"מדבר שקר תרחק" (שמות כג, ז)

- עניני דבורי שקר -

סו.

(ח"א ט, ג)

על-ידי 'שקר' - מסלק הקדוש-ברוך-הוא וכו', כי "דבר שקרים לא יבון לנגד עיניו" (תהלים קא, ז). אבל על-ידי 'אמת' - הקדוש-ברוך-הוא שוכן עמו, כמו שכתוב (תהלים קמה, יח): "קרוב ה' לכל קראיו, לכל אשר יקראהו באמת".

סז.

(ח"א כא, ב)

אי-אפשר להגיע לבחינת 'שפע אלקי' (רוח-הקדש, בחינת 'מקיפין'), אלא שיקדש את פיו וחסמו ועיניו ואזניו, והן הן מאירין לו 'שפע אלקי'. הינו: שישמר את עצמו מלהוציא 'שקר' מפיו וכו'.

סח.

(ח"א כג, ה-בסוף)

וזו פרוש שאמרו 'סבי דבי אתונא' (בכורות ח:): "אמר לנו מלי דכדיבא"

- זה בחינת 'שקר', בחינת 'עבודה-זרה', כמו שאמרו חז"ל, (סנהדרין צב): "כל המחליף בדבורו, פאלו עובד עבודת-פוכבים" וכו'.

ואמר להם: "הוי לן פדניתא וילדה" - 'פדניתא' זו 'פרדה' - זה בחינת 'עבו"ם' דשריא ב'פרודא', כמובא בזהר (משפטים צה): "שאר ב'הנרא וסיים ב'פרודא".

"וילדה" - זה בחינת 'רוח' המכנה בשם 'לדה'.

ואמרו לו: "וכדניתא מי ילדה" - פי "עבו"ם אל אחר, אסתרס ולא עבד פרוין" (זהר שם קג).

והשיב להם: "הי ניהו מלי דכדיבא" - הינו: ה'שקר' - שנדמה להם שמרויחין, ובאמת אינם מרויחין.

וזהו בחינת (שבת קד): "קשטא קאי" - פי אמרו רז"ל (פסחים קיט - על דברים יא, ו): "ואת כל היקום אשר ברגליהם, ז"ה ממונו של אדם שמעמידו על רגליו".

ועל-כן עקר ה'מעמד פרנסה, הינו "ממונו של אדם, שמעמידו על רגליו" - הוא על-ידי 'אמת', שהוא בחינת 'שבירת תאות-ממון'.

וזו בחינת: "קשטא קאי" - הינו: על-ידי 'אמת' - יש לו 'ממון', שהוא בחינת 'עמידה', שמעמידו על רגליו, כנ"ל.

אבל (שבת שם): "שקרא לא קאי" - פי 'שקר' הוא 'עבודה-זרה', 'תאות-

עא.

(ח"א מח)

הַדְּבֹרִים שְׂאִינָם דְּבוּרִים-קְדוּשִׁים - אֲזִי
גֹרֵם שְׁנַתְעוֹרֵר 'סִפְת נּוֹצְרִים',
'סִפְת עֲבוּ"ם', כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (תְּחִלִּים קַמֵּד, חֲדִיא):
"אֲשֶׁר פִּיהֶם דְּבַר שָׂוָא, וַיִּמְיָנָם יָמִין שְׁקֵר"
- שֶׁהוּא 'הַבּוֹק דְּסִטְרָא-אַחֲרָא'.

וְאֲזִי גּוֹבְרִים אַמּוֹת-הָעוֹלָם, וְגוֹבֵר 'יָמִין
שְׁקֵר', וְנַעֲשֶׂה מִרְבִּ"י - 'רִי"ב'.

עב.

(ח"א נא)

ה'שְׁקֵר' מְזִיק לְעֵינַיִם בְּגַשְׁמִיּוֹת
וּבְרוּחָנִיּוֹת, בְּבַחֲנִיַת (ישעיה ג, טז):
"וּמְשַׁקְרוֹת עֵינַיִם" - כִּי כְּשֶׁהֵעֵינַיִם כְּהוֹת,
הֵם מְשַׁקְרִין, כְּגוֹן: עַל דְּבַר גְּדוֹל מֵרָאָה
שֶׁהוּא קָטָן, וְעַל אֶחָד שֶׁהוּא שְׁנַיִם, הֶפֶךְ מִן
הָאֱמֶת וְכוּ'.

כִּי "הָעֵינַיִם נַעֲשׂוּ כְּהוֹת מִן הַדְּמָעוֹת" (שַׁבַּת
קנא), וְ'דְמָעוֹת' הֵן מ'פּוֹתְרֵי הַמְּרָה-
שְׁחוּרָה', וְהַמְּרָה-שְׁחוּרָה' שׁוֹאֵבֶת
מ'עֲכִירַת-הַדְּמִים', וְעֲכִירַת-הַדְּמִים' הוּא
עַל-יַדֵּי ה'שְׁקֵר', כִּי אִי-אֶפְשָׁר לְדַבֵּר שְׁקֵר,
עַד שִׁיעֵבֵר אֶת דְּמִיו. וְ'אֱמֶת' אִי-אֶפְשָׁר
לְדַבֵּר, כִּי-אִם כְּשֶׁמְזַכֵּן מִקֵּדָם אֶת הַדְּמִים
וְכוּ'.

וְהַתְּהוּוֹת הַשְׁקֵר', שֶׁהוּא הַדְּע', שֶׁהוּא
ה'טְמָאָה', הוּא: מַחֲמַת הַרְחוֹק
מֵאֶחָד, כִּי הַדְּע' הוּא 'נְגִידוֹת'. לְמִשְׁל: כָּל
מָה שֶׁהוּא 'נְגִיד רְצוֹנוֹ' שֶׁל אָדָם הוּא 'רַע'.

וּב'אֶחָד, אֵין שִׁיבָה 'נְגִידוֹת' - אֶלָּא 'כָּלוּ
טוֹב'. וְעַל-כֵּן "לְעֵתִיד-לָבוֹא,
יִהְיֶה אֵז כָּלוּ אֶחָד" (פְּסָחִים ג. עַל-פִּי זְכַרְיָה יד, ט),
"כָּלוּ טוֹב". כִּי 'אֱמֶת' הוּא 'אֶחָד'.

מְמוֹן, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל: "הַמְּחַלִּיף בְּדְבוּרוֹ,
כְּאִלוֹ עוֹבֵד עֲבוּדֵה-זָרָה".

וְעַל-כֵּן עַל-יַדֵּי 'שְׁקֵר', שֶׁהוּא 'עֲבוּדֵה-
זָרָה', 'תְּאֻוֹת-מְמוֹן' - אֵין לוֹ שׁוּם
קִיּוּם וּמַעֲמָד, הֵינּוּ: שְׂאִין לוֹ 'מְמוֹן' הַנִּקְרָא
'יָקוּם' וְכוּ' כְּנ"ל.

וְזֶהוּ: שְׁקֵרָא לָא קֵאִי" כְּנ"ל - כִּי
"עֲבוּדֵה-זָרָה" אֵל אַחֲר' אֶסְתָּרַם, וְלֹא
עֶבֶד פְּרִין".

סט.

(ח"א מז)

מִי שֶׁהוּא מְשַׁקֵּעַ ב'תְּאֻוֹת-אֲכִילָה', סִימָן
שֶׁהוּא 'שְׁקֵרן'!

וְכֵן אֶפְלוֹ אִישׁ צָדִיק שְׁכַבֵּר יָצָא מֵהַתְּאֻוָּה,
וְנִפְל מִמְדַּרְגָּתוֹ וְנִפְל ל'תְּאֻוֹת-אֲכִילָה' -
סִימָן שֶׁיֵּצֵא 'שְׁקֵר' מִפִּיו! - כִּי הַמְּשַׁקֵּעַ
ב'אֲכִילָה, הוּא רְחוֹק מ'אֱמֶת'! (עֵין הַטַּעַם
בְּפָנִים).

ע.

(ח"א מז)

הָאוּחָז ב'מִדַּת-אֱמֶת', אֲזִי פִרְנָסְתוֹ בְּרוּח!
כִּי ה'הִשְׁפָּעָה' מ'מִדַּת אֱמֶת'!

וְזֶה רַמְזוֹ (שַׁבַּת קד). "קִשְׁטָא קֵאִי" - כִּי
רַז"ל דָּרְשׁוּ (פְּסָחִים קיט) עַל פְּסוּק (דְּבָרִים
יא, ו): "וְאֵת כָּל הַיָּקוּם" וְכוּ', "זֶה מְמוֹנֵנוּ שֶׁל
אָדָם שֶׁמַּעֲמִידוֹ" וְכוּ'.

וְזֶהוּ: "קִשְׁטָא" - הָאוּחָז ב'מִדַּת-אֱמֶת' -
אֲזִי "קֵאִי" - זֶה 'מְמוֹנֵנוּ שֶׁמַּעֲמִידוֹ
עַל רַגְלָיו', וּפִרְנָסְתוֹ בְּרוּח. אֵךְ "שְׁקֵרָא לָא
קֵאִי" - כִּי הוּא ב'הִסְתַּרְת-פָּנִים' שֶׁהוּא
בְּחִינּוֹת 'אֱמֶת'.

לְמַשָּׁל: על 'כְּלִי-כֶסֶף' כְּשֹׂאוֹמְרִים עָלָיו
 "שֶׁהוּא 'כְּלִי-כֶסֶף'" - הוא
 ה'אֱמֶת'. אֲבָל כְּשֹׂאוֹמְרִין עָלָיו "שֶׁהוּא 'כְּלִי-
 זָהָב'" - הוא שֶׁקֶר.

נִמְצָא: שֶׁה'אֱמֶת' הוא 'אֶחָד'. אֲבָל
 ה'שֶׁקֶר' הוא 'הַרְבֵּה' - כִּי אֶפְשָׁר
 לוֹמַר שֶׁהוּא 'כְּלִי-זָהָב', וְכִלְי־נְחֹשֶׁת, וְשָׂאָר
 שְׁמוֹת.

וּבְשִׁבִיל-זֶה: לְעֵת־לְבוֹא יִתְבַטַּל הָרָע'
 וְהַהֲתַנַּגְדוֹת, וְיִתְבַטַּל
 ה'דְּמָעוֹת' וְכוּ', וְיִתְבַטַּל ה'טִמְאָה' - כִּי אִז
 יִהְיֶה "כֹּלֹ אֶחָד" וְכוּ' וְכוּ'. נִמְצָא: שֶׁשֶׁקֶר
 אֲחִיזַת ה'שֶׁקֶר', שֶׁהִיא ה'טִמְאָה' וְכוּ', הוּא
 מַחֲמַת ה'רְחוֹק מֵאֶחָד', מִבְּחִינַת 'אֲחֵר־
 הַבְּרִיאָה' וְכוּ'.

וְעַל-יְדֵי אֱמֶת' - הַשְּׁגַחַת הַשֵּׁם-יִתְבַּרַךְ
 עָלָיו וְכוּ'. וְעַל-יְדֵי ה'שֶׁקֶר'
 שֶׁהוּא הָרָע' - מִסִּיר מִמֶּנּוּ הַשְּׁגַחַת הַשֵּׁם-
 יִתְבַּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קא, ז): "דְּבַר
 שִׁקְרִים לֹא יִפּוֹן לִנְגַד עֵינַי". וְעַל-יְדֵי
 ה'הַשְּׁגַחַה' - "כֹּלֹ אֶחָד", כְּמוֹ שֶׁהִיא 'קִדְּם-
 הַבְּרִיאָה'.

וּבְשִׁבִיל-זֶה: ה'שֶׁקֶר' מְזִיק לְעֵינַיִם'
 כְּנֹל - כִּי עַל-יְדֵי ה'שֶׁקֶר',
 מְסַלֵּק הַשְּׁגַחַת עֵינַי הַשֵּׁם-יִתְבַּרַךְ, וּפּוֹגֵם
 בְּעֵינַיִם, בְּבְחִינַת 'הַשְּׁגַחַה' כְּנֹל - כִּי
 ה'שֶׁקֶר' נִמְשָׁךְ מ'רְחוֹק מֵאֶחָד', שֶׁמִּשָּׁם עָקַר
 'אֲחִיזַת הַטִּמְאָה', שֶׁהוּא הָרָע', שֶׁהוּא
 ה'שֶׁקֶר' וְכוּ' (עֵינֵי בְּפִנִּים).

עג.

(ח"א פו)

כְּשֹׂאָדָם מִתְחִיל ב'שִׁבְת' לִילֵךְ בְּדַרְכֵי
 הַשֵּׁם-יִתְבַּרַךְ, צְרִיךְ עוֹד 'סַעַד'
 לְתַמְכוֹ, וְה'סַעַד' הַזֶּה הוּא בְּחִינַת 'אֱמֶת'.

וּבְחִינַת אֱמֶת' הַזֶּה, הוּא בְּחִינַת 'רִגְל'
 שְׁלִישִׁי, כְּדֹאִיתָא בְּגִמְרָא (שִׁבְת
 קד): "קִשְׁטָא קְאִי".

ו'שִׁבְת' הוּא בְּחִינַת אֱמֶת', כְּדֹאִיתָא
 (ירושלמי דְּמַאי פ"ד ה"א): "אֶפְלוּ עִם
 הָאָרֶץ יֵרָא לְשֶׁקֶר בְּשִׁבְת". וְכִשְׁמֹדְבַק
 עֲצָמוֹ בְּמִדָּה זו - הוּא 'סַעַד' לְתַמְכוֹ, וּבְחִינַת
 'רִגְל' שְׁלִישִׁי.

עד.

(ח"א קיז)

"אֵין אֲלֵיהּ בָּא, אֶלָּא לְרַחֵק הַמְּקַרְבִּין
 בְּזִרְעֵי, וּלְקַרְבַּי הַמְּרַחֲקִין בְּזִרְעֵי"
 (עֲדוּת פ"ח מ"ז), הֵינּוּ: לְרַחֵק הַשֶּׁקֶר וּלְקַרְבַּי
 הָאֱמֶת. כִּי אָמְרוּ רַז"ל (שִׁבְת קד): "שֶׁקֶר
 מְקַרְבִּין מֵלֵה, וְאֱמֶת מְרַחֲקִין מֵלֵה", וְהֵבִין.

עה.

(ח"א קנב)

זֶה יְדוּעֵ: שֶׁמִּדַּת-הַנִּצְחוֹן אֵינָה סוֹבְלַת
 הָאֱמֶת - כִּי אִם יֵרָאֵה לְעֵינַיִם דְּבַר-
 אֱמֶת, יִדְחָה אוֹתוֹ מִחֲמַת הַנִּצְחוֹן.

אֵךְ לֹא כְּמִדַּת בְּשִׁרְיָוֶדָם, מִדַּת הַקְּדוּשָׁה-
 בְּרוּדָה-הוּא - כִּי הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּדָה-הוּא אִם
 בְּהַנִּצְחוֹן הוּא אֱמֶת, וְאֵינּוּ מִשֶּׁקֶר חֶסֶם-
 וְשָׁלוֹם. וְזֶהוּ (שְׁמוּאֵל-א טו, כט): "וְגַם נִצַּח
 יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁקֵר".

עו.

(ח"א רנא)

אֱמֶת' הוּא אֶחָד! - כִּי אֶחָד' הוּא רַק
 'אֶחָד' וְכוּ', וְכֵן ה'אֱמֶת' הוּא רַק
 'אֶחָד'. כִּי כְּשֹׂאוֹמְרִים ה'אֱמֶת' עַל אֵיזָה דְּבַר
 - אֵי-אֶפְשָׁר לוֹמַר כִּי אִם אֶחָד, דְּהֵינּוּ:
 ה'אֱמֶת' כְּמוֹ שֶׁהוּא. אֲבָל 'שֶׁקֶר', אֶפְשָׁר לוֹמַר
 דְּבָרִים רַבִּים עַל דְּבַר אֶחָד.

עז.

(ח"ב,ב,ד)

"קושטא קאי" (שבת קד.), "ואפלו שקר",
 אין לו קיום רק על-ידי 'אמת'
 (רש"י במדבר יג, כז), נמצא: שעקר קיום
 ושלמות הדבור, הוא על-ידי ה'אמת'.

עח.

(תני-מוהר"ן תקנ)

אמר: בשחזרין ה'שקר' שתי פעמים,
 נעשה 'אמת'! - כלומר: שנעשה
 אצלו ב'אמת'! על-ידי שחזר הדברים של
 'שקר' שתי פעמים.

גם אמר: שיש אחד ששוכב על מטתו,
 ובודה מלבו 'דבר-שקר' על חברו -
 שחברו דבר עליו, או עשה לו שלא פהגן
 להכעיסו, וכיוצא בזה, ומתחיל להתרגז על-
 זה, ובוער פעסו על חברו. ונתמלא רגז עליו
 הנם על לא דבר - כי הוא בעצמו חשב ובה
 זאת על חברו, ובאמת חברו נקי מזה לגמרי.

עט.

(ספר-המדות, ענין "מדבר שקר תרחק")

[א] מי שרוצה לדבק את-עצמו בהשם-
 יתברך, עד שילך במחשבתו מהיכל אל
 היכל ויראה את ההיכלות בעיני השכל,
 ישמר את-עצמו מלומר שקר אפלו בטעות
 (אמת ח"א א).

[ב] מ'רוח פיו' של ה'שקרן' נעשה ה'יצר-
 הרע', וכשיבא משיח, אז לא יהיה 'שקר',
 ובשביל-זה לא יהיה 'יצר-הרע' בעולם (אמת
 ח"א ה; אמונה ח"א נד).

[ג] מי שהוא 'איש אמת' - אזי הוא מביר
 באחר, אם אחר 'דובר שקר' אם לאו (אמת
 ח"א ט; אמונה ח"א נה).

[ד] ה'שקרן', שזנא 'עניוות' (אמת ח"א טז).

[ה] איש ואשה שרגילין לומר 'שקר' -
 הבנים שלהם יהיו 'מתנגדים'; גם יהיו
 'פוגמים בבגדית' (אמת ח"א כו).

[ו] מי שאין לו 'בטחון', הוא 'דובר שקרים';
 ועל-ידי 'שקרים', אין יכול לבטח ב'אמת'
 (אמת ח"א כט; בטחון ח"א ה).

[ז] מי שאינו אומר 'שקר' - הקדוש-ברוך-
 הוא מושיע לו בעת צרתו; גם 'בנים' יהיו לו
 (אמת ח"א לב).

[ח] מי ששומר את-עצמו מ'שקר', הוא
 מנצח תמיד (אמת ח"א לט).

[ט] מי שדובר 'כזבים', הוא אויב (אמת ח"א
 מב).

[י] מי ששומר את-עצמו ודובר תמיד
 'אמת', כאלו עשה שמים וארץ ואת הים
 ואת כל אשר בהם (אמת ח"א מט).

[יא] כשאין 'אהבה' בין בני-אדם, על-ידי-
 זה הם 'הולכי רכיל'; ועל-ידי 'רכילות',
 באים ל'ליצנות'; ועל-ידי 'ליצנות', הם
 'דוברים שקר' (אהבה ח"א א).

[יב] כל שהוא מפני 'דרכי שלום', אין בו
 משום [שמות כג, ז]: "מדבר שקר תרחק"
 (שלום ג).

[יש עוד הרבה עניני 'אמת ושקר' ב'ספר-המדות', רבו
 מספר כי אין מספר, והבאנו רק מה שכתוב מפרש 'דבר
 שקר', וכדומה].

"כִּי לֹא אֶצְדִּיק רְשָׁע" (שמות כג, ז)

"וְאַתֶּם יִדְעֶתֶם אֶת נַפְשׁ הַגֵּר, כִּי גֵרִים
הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם" (שמות כג, ט)

פ.

(ח"א נה, ג)

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְלַמֵּד זְכוּת עַל
הַרְשָׁע, בְּשִׁבִיל
לְהַצִּיל אֶת הַצְּדִיק מִרַע-עֵינַי שֶׁל הַרְשָׁע.

וְזֶה שְׂאֵמְרוּ חַז"ל (ברכות ז): "וְלֹא עוֹד אֶלָּא
שְׁזוּכָה בְּדִין, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים י, ה):
מָרוֹם מִשְׁפָּטֶיךָ מִנְּגִדוֹ". וְזֹאת הַזְכִּיחַ שְׁזוּכָה
בְּדִין, שֶׁמְלַמֵּד עָלָיו זְכוּת - עַל-יְדֵי-זֶה נִצּוֹל
הַצְּדִיק מִרַע-עֵינַי שֶׁל הַרְשָׁע.

וּבְשִׁנְתַּגְלָה "יַד הַשָּׁם" - אֲזִי נַעֲשֶׂה אֲצִל,
שְׁבוּ נִתְפַסֵּה הַצְּדִיק מֵאָרֶס
שֶׁל הַרַע-עֵינַי שֶׁל הַרְשָׁעִים, שְׂאִין הָאָרֶס
שְׁלָהֶם יָכוֹל לְהַזִּיק.

וְהַצְּדִיקִים, עַל-יְדֵי ה' אֲצִל - נִתְחַזַּק
מֵאֲזוּרְעֵינֵיהֶם, כְּדָרָךְ
חֲלוּשֵׁי-הָרְאוֹת שְׂאִינָם יְכוּלִים לְרְאוֹת הַיֵּטֵב
כְּשֶׁאֲזוֹר חֲזַק וְגָדוֹל - שְׁצָרִיכִים ל' אֲצִל.

וְעַל-יְדֵי ה' אֲצִל - נִתְחַזַּק מֵאֲזוּרְעֵינֵינוּ שֶׁל
הַצְּדִיק כְּנ"ל, וְיָכוֹל לְרְאוֹת
לְמַרְחֹק, וְרוֹאֶה וּמְשִׁיג צְדָקְתוֹ שֶׁל הַשָּׁם -
יִתְפָּרֵךְ.

וְיָכוֹל לִידַע וּלְהִבִּין כִּי "ה' הַצְּדִיק" (שמות
ט, כז) - אִף-עַל-פִּי שֶׁהַרְשָׁע זוֹכֵה
בְּדִין, וְאִין זֶה מִמֵּדַת הַצְּדָק.

וְרוֹאֶה: שֶׁהַצְּדָק שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
מַצְּדִּיק אֶת הַרְשָׁע בְּמִשְׁפָּט, זֶהוּ
צְדָקְתוֹ שֶׁל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא - "כִּי לֹא
אֶצְדִּיק רְשָׁע" (שמות כג, ז).

פא.

(ח"ב ח, יא)

כְּשֶׁמוֹצִיאִין מֵהַסְטֵרָא-אַחֲרָא מַה שְׂבִלַע
- אֲזִי מוֹצִיאִין גַּם 'עֲצָמוֹת
חַיִּיתוֹ, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'גֵּרִים'.

וְזֶה בְּחִינַת 'רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה - כִּי אֲזִי: הַתְּפִלָּה
בְּבְחִינַת 'דִּין וּמִשְׁפָּט', בְּבְחִינַת 'מִטָּה
עִז'. וְעַל-יְדֵי-זֶה מוֹצִיאִין כָּל הַחַיּוֹת שֶׁל
הַסְטֵרָא-אַחֲרָא, שֶׁיִּנְק מִדַּעַת וּמִתְפַּלְאוֹת-
יִשְׂרָאֵל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת 'תְּשֻׁרָי', בְּחִינַת (שמות כג, ט):
"וְאַתֶּם יִדְעֶתֶם אֶת נַפְשׁ הַגֵּר כִּי
גֵרִים הֵייתֶם" וְכוּ, סוֹפֵר-תְּבוּת: 'תְּשֻׁרָי'.

"וְשִׁחַד לֹא תִקַּח, כִּי הַשִּׁחַד יַעֲזוֹר פְּקָחִים,
וַיִּסְלַף דְּבָרֵי צְדִיקִים" (שמות כג, ח)

פב.

(ח"א ב, ה)

עֶקֶר הַמַּחְשְׁבוֹת-זָרוֹת, הֵם עַל-יְדֵי
'קְלִקוּל-הַמִּשְׁפָּט' - כִּי 'מִשְׁפָּט' הוּא
בְּחִינַת 'עֵינַי', כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (בְּרֵאשִׁית יד, ז):
"וַיָּבֵאוּ אֶל עֵין מִשְׁפָּט", זֶה בְּחִינַת (דְּבָרִים לג,
כח): "עֵין יַעֲקֹב".

וְעַל-יְדֵי 'קְלִקוּל-מִשְׁפָּט', בָּא קְלִקוּל
ל'עֵינַי, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (דְּבָרִים טז,
יט): "כִּי הַשִּׁחַד יַעֲזוֹר עֵינַי הַכַּמִּים" - זֶה
בְּחִינַת 'מַחְשְׁבוֹת-זָרוֹת' שֶׁבְּתְפִלָּה, שֶׁהֵם
"עֲנַנִּין דְּמַכְסִּין עַל עֵינַי" (זֶהַר פְּנִיחַס רַנְב), כְּמוֹ
שְׂפָתוֹב (אֵיכָה ג, מד): "סִפְתָּה בַעֲנֵן לָךְ" [מַעְבוֹר
תְּפִלָּה] וְכוּ.

פג.

(ספורי מעשיות, מעטה ו ממלך ענו)

וּלְקַח הַחֶכֶם עִמּוֹ מָמוֹן רַב, וְהִלֵּךְ לְשֵׁם, וְרָאָה שְׁעוֹשִׁים בְּמָה מִיָּנִי לִיצְנֹת וּצְחוּק.

וְהָבִין בַּה' קִאֲטָאוּעִס' (עניני צחוק):
 "שֶׁהַמְּדִינָה בְּלֹא מְלָאָה שְׁקָרִים מִתְחַלֶּה וְעַד סוּף!"

כִּי רָאָה שְׁעוֹשִׁין 'צְחוּק' אִיךְ מְאֲנִים וּמְטַעִים בְּנִי-אָדָם בְּמִשְׁאֵ-וּמִתָּן, וְאִיךְ הוּא בָּא לְדוֹן בַּהֲמֵאֲנִי־טְרַאט [ערפאה נמוכה] וְשֵׁם בְּלוֹ שְׁקָר וּמְקַבְּלִין שַׁחַד. וְהוֹלֵךְ לְהַסְאָנֵד [ערפאה גבוהה יותר] הַגְּבוּהָ יוֹתֵר, וְגַם שֵׁם בְּלוֹ שְׁקָר, וְהָיוּ עוֹשִׂים בְּדֶרֶךְ צְחוּק, 'אֲנִשְׁטֶעֱלִין' [פעין הצגה] מִכָּל הַדְּבָרִים הַלְלוֹ.

וְהָבִין הַחֶכֶם בְּאוֹתוֹ הַצְּחוּק: "שֶׁהַמְּדִינָה בְּלֹא מְלָאָה שְׁקָרִים וְרַמְאוֹת, וְאִין בָּהּ שׁוֹם אֲמֵת!"

וְהִלֵּךְ וְנִשְׂאֵ-וְנָתַן בַּהֲמְדִינָה, וְהֵנִיחַ עֲצָמוֹ לְהוֹנוֹת אוֹתוֹ בַּהֲמִשְׂאֵ-וּמִתָּן, וְהִלֵּךְ לְדוֹן לִפְנֵי הָעֶרְכָּאוֹת, וְהֵם בְּלֵם מְלֵאִים שְׁקָר וּשְׁחָדִים, וּבִיּוֹם זֶה נָתַן לָהֶם שַׁחַד, לְמַחֵר לֹא הִבִּירוּהוּ.

וְהִלֵּךְ לְעֶרְכָּאוֹת גְּבוּהָ יוֹתֵר, וְגַם שֵׁם בְּלוֹ שְׁקָר. עַד שֶׁבָּא לִפְנֵי הַסְּאֲנֵאט [ערפאה עליונה יותר], וְגַם הֵם מְלֵאִים שְׁקָר וּשְׁחָדִים. עַד שֶׁבָּא אֶל הַמֶּלֶךְ בְּעֲצָמוֹ.

וּבְשֶׁבֶא אֶל הַמֶּלֶךְ, עָנָה וְאָמַר: "עַל מִי אַתָּה מְלֵךְ? שֶׁהַמְּדִינָה מְלָאָה שְׁקָרִים בְּלֹא, מִתְחַלֶּה וְעַד סוּף, וְאִין בָּהּ שׁוֹם אֲמֵת"?! - וְהִתְחִיל לְסַפֵּר כָּל הַשְּׁקָרִים שֶׁל הַמְּדִינָה וְכוּ'.

פד.

(ספורי מעשיות, מעטה יג משבעה בעטלערס - הבעטלער החרש ביום השני)

וְרִאִיתִי שְׁשָׁנִי בְּנִי-אָדָם מְרִיבִים זֶה עִם זֶה מִחֲמַת אֵיזָה מִשְׂאֵ-וּמִתָּן. וְהִלְכוּ אֶל הַבֵּית-דִּין לְדִין וְכוּ'.

אַחֲרֵיכֵן חָזְרוּ וְנִתְקוּטְטוּ וְכוּ', וְאָמְרוּ: "שְׂאִינֶם רוֹצִים זֶה הַבֵּית-דִּין, רַק בֵּית-דִּין אַחֵר" וְכוּ'. אַחֲרֵיכֵן חָזְרוּ וְנִתְקוּטְטוּ וְכוּ'. וְכֵן הָיוּ מְרִיבִים וּמִתְקוּטְטִים שָׁם, וּבְחָרוּ לָהֶם כְּמָה בְּתֵי-דִינֵים.

עַד שֶׁכָּל הָעִיר הִיָּתָה מְלָאָה מִבְּתֵי-דִינֵים. וְהִסְתַּכְּלָתִי: שֶׁזֶה מִחֲמַת שְׂאִין שֵׁם אֲמֵת. וְעַתָּה זֶה מִטָּה דִּין וְנוֹשֵׂא פָּנִים לְזָה, וְאַחֲרֵיכֵן חָבְרוּ נוֹשֵׂא פָּנִים לוֹ - כִּי הֵם מְקַבְּלִים שַׁחַד, וְאִין בָּהֶם אֲמֵת וְכוּ'.

וְכֵן הֵם הִכְנִיסוּ שַׁחַד בְּמְדִינָה. וְעַל-יַדֵּי-זֶה נִחְשְׁכוּ הָעֵינַיִם, וְנִתְקַלְקַל הַמְּרָאָה, "כִּי הַשַּׁחַד יַעֲוֶר עֵינֵי הַכְּמִים" (דברים טז, יט). וְכוּ'.

עַל-כֵּן תִּרְאוּ לְתַקֵּן הַמְּדִינָה מִשְׁלֹש-עֲבָרוֹת אֵלּוֹ וְכוּ', וְאִז, לֹא דִי שִׁיתַתְקֵן הַטַּעַם וְהַמְּרָאָה וְהָרִיחַ, כִּי אִם גַּם הַגְּנֵנִי שֶׁנֶּאֱבַד יוּכַל לְהַמְצֵא וְכוּ'.

פה.

(ספר המדות, עניני 'שחד')

[א] עִיר שֵׁישׁ בָּהּ גְּנָבִים, בִּידוּעַ שֶׁחָרַב אוֹהֵב 'שַׁחַד' (גנבה וגזלה יב).

[ב] מִי שֶׁמְנִיחַ 'צָרְכֵי צְבוּר', וְעוֹסֵק בְּצָרְכֵי עֲצָמוֹ - כְּאֵלּוֹ לֹקַח 'שַׁחַד' (התנשאות ח"ב י).

[ג] עַל-יַדֵּי 'שְׁתִּית יַיִן', לְסוּף שֶׁמְקַבֵּל 'שַׁחַד' (שכרות ב).

[ד] עיר שיש בה 'קבלת שחד', תילות באין עליה (שחד א).

[ה] על-ידי 'שחד', גדלתו מסתלקת (שחד ב).

[ו] על-ידי שחד, בא שרפה (שחד ג).

"ושם אלהים אחרים לא תזכירו" (שמות כג, יג)

פו.

(חיי-מוהר"ן ריב)

על ה'מפרסמים של שקר' שיש להם שם ופרסום בעולם, נאמר (שמות כג, יג): "ושם אלהים אחרים לא תזכירו".

ויש 'צדיקים-אמתיים' שנתעלים שם, דהיננו: שאין להם שם ופרסום כראוי להם, שזה בחינת (שמות ג, טו): "זה שמי לעולם". [לעולם פתיב, לשון 'העלמה - פסחים ג. וברש"י].

"שלוש רגלים תחג לי בשנה" (שמות כג, יד)

כל עניני 'שלוש-רגלים' - נמצאים: ב'המפתח למועדי-השנה', עניני 'פלליות שלש-רגלים'

"שבעת ימים תאכל מצות כאשר צויתך למועד חדש האביב, כי בו יצאת ממצרים, ולא יראו פני ריקם" (שמות כג, טו)

פז.

(ח"ב עד)

על-פן צרוף של 'פורים', מרמז ב'פסח', בפסוק (שמות כג, טו): "שבעת ימים

תאכל מצות כאשר צויתך למועד חדש האביב, כי בו יצאת ממצרים ולא יראו פני ריקם".

"מ'מצרים ולא יראו פני ריקם" - ראשי-תבות: 'פורי"ם'.

כי 'פורים' הוא דרך ל'פסח', שיהיו יכולים להיות נזהרין מהמץ.

כי בתחלה היו כל ההתחלות מפסח, ועל-פן כל המצוות הם זכר ליציאת מצרים. ועכשו... (ורבנו ז"ל לא סים את דבריו).

[לקוטי-הלכות, ברפת-הריח ד, כה: כי עכשו התחלה של הגאולה ותקון כל העולמות, הוא מפורים! כמו שמובן מרמזי דבנינו הקדושים של רבנו ז"ל, בעת שאמר התורה על פסוק: "מ'מצרים ולא יראו פני ריקם" וכו', ועכשו" וכו'. ופסק באמצע ולא סים דבריו.

ומתוך דבריו הבנתי: "שעכשו התחלה מ'פורים', שהוא 'מחית-עמלק', שהיא עקר הגאולה של משיח" וכו'!].

"וחג האסף בצאת השנה, באספך את מעטיך מן השדה" (שמות כג, טז)

פח.

(ח"ב א, ה)

ב'סבות' נתתקן 'תאות-אכילה', כי 'סבות' נקרא 'חג האסוף' (שמות כג, טז; לד, כב), "שאוסף כל מיני מאכל" (רש"י שם).

וזהו בחינת 'תקון תאות-אכילה', כי "אינו דומה מי שיש לו פת בסלו, למי שאין לו" וכו' (יומא עד:).

פט.

(ח"ב ה, יד)

'ספה', זה בחינת 'תקון-המלאך' - כי 'סופ"ה' בגימטריא 'מלאך'; בחינת "חלום על-ידי מלאך" (ברכות נה:), שנעשה על-ידי 'תקון המחין והתפליון', בחינת 'תקון-הפריה'.

ועל-כן 'ספות' הוא 'זמן שמחתנו', בחינת 'שמחה של תפליון' - לתן חזוק לה'מלאך', בדי שלא יזיקו ה'מאכלים' לקלקל את ה'חלום', שלא לבא לידי 'טמאת-קרי' חס-ושלום על-ידי ה'מאכלים'.

כי 'ספות', הוא "הג האסיה" (שמות כג, טז; לד, כב), "שאוסף כל מיני מאכל" (רש"י שם). ועל-כן אז צריכין 'שמחה' לחזק את ה'מלאך', שזהו 'תקון-המאכלים' - ועל-כן אז הוא 'זמן שמחתנו' (עיין בפנים).

"שלש פעמים בשנה, יראה כל זכורך אל פני האדן ה'" (שמות כג, יז)

צ.

(ח"א ל, ה)

עקר ה'חיות' הוא מ'אזרה-פנים', בחינות (משלי טז, טז): "באור פני מלך חיים". ועל-כן צריכין להעלות ה'מלכות', בחינות 'חכמה-תתאה', אל 'אזרה-פנים' המאיר ב'שלש-רגלים'.

כי עקר 'אזרה-פנים' הוא 'שמחה' וכו', ועקר ה'שמחה' הוא מן ה'מצוות' וכו', ועקר ה'שמחה' הוא ב'לב' וכו', וה'לב של כל השנה' הם ה'שלש-רגלים' וכו'.

בשביל-זה נצטונו (דברים טז, טז): "שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה' אלוקיך" - בשביל לקבל 'אזרה-פנים'.

וז'ה (תהלים פח, יד): "צדק לפניו יהלך", "צדק מלכותא קדישא" (פתח אליהו), כשמוליכין אותה אל 'אזרה-פנים'. העקר על ידי בחינות (תהלים שם): "וישם לדרך פעמיו" - הינו: "שלש פעמים בשנה" וכו' - שעל-ידיהם מקבלין מ'אזרה-פנים' בנ"ל.

צא.

(ח"ב ד, ו-ז ט"י)

'התגלות-הרצון', הוא על-ידי 'ימים-טובים', כי כל אחד מה'ימים-טובים' מכריז וקורא ומגלה את ה'רצון', שהכל מתנהג רק על-פי 'רצונו' בלבד, בבחינת (ויקרא כג): "מקרא קדש" - שהיום-טוב קדש קורא ומכריז את הרצון.

כי בכל יום-טוב עשה השם-יתברך עמנו אותות נוראות הפך הטבע, שעל-ידי-זה נתגלה שהכל ברצונו, ואין שום חיוב הטבע כלל.

וכל-אחד לפי מה שמרגיש ושומע את קול הקריאה של יום-טוב שמכריז וקורא את הרצון, כמזכין יש לו 'שמחת יום-טוב'.

כי כשנתגלה הרצון שהכל ברצונו יתברך - אזי יודעים: שכל השעבודים והגלות, וכל ההכפדות של העבדים שהם מכבידים עלינו, על כלם ינקם בהם הוא יתברך ויגאלנו מידם.

אבל כַּשְׂפוּבֵרִים שֶׁהִכֵּל עַל־פִּי 'חַיֹּב-
הַטָּבַע' - אֵין שִׁיךְ נִקְמָה בָּהֶם, מֵאַחַר
שֶׁהִכֵּל מִתְנַהֵג רַק עַל־פִּי 'סִדְרֵי־הַטָּבַע'.

וְזֶה בְּחִינַת (תַּחֲלִים נח, יא): **"יִשְׁמַח צַדִּיק בִּי**
חֲזָה נָקָם, פְּעָמָיו יִרְחֹץ בַּדָּם הַרְשָׁע."
"פְּעָמָיו" דִּיקָא. הֵינּוּ: עַל־יַדֵּי **"שִׁלֵּשׁ**
פְּעָמִים בַּשָּׁנָה" (דְּבָרִים טז, טז), עַל־יַדֵּי־זֶה:
"יִשְׁמַח צַדִּיק בִּי חֲזָה נָקָם וְכו'."

אך לֹא כָּל אֶחָד וְאֶחָד שׁוֹמֵעַ 'קוֹל
הַקְּרִיאָה' הַנִּזְכָּר שֶׁל יוֹם־טוֹב, בִּי יֵשׁ
חַיּוֹת־רַעוּת דּוֹרְסִים וְטוֹרְפִים, 'חֲכַמֵי־הַטָּבַע',
שֶׁמֵּרְאִין בְּחֻמְתָּם הַמְטַעִית שֶׁהִכֵּל עַל־פִּי
הַטָּבַע, וְכֹאֵלוּ אֵין שׁוֹם רְצוֹן חִסְד־שְׁלוֹם,
וְאִפְלוּ הָאוֹתוֹת נוֹרְאוֹת מְשִׁימִים הַכֹּל בְּתוֹךְ
'דַּרְךְ־הַטָּבַע'.

וּכְשֶׁהֵם מִתְגַּבְּרִים - אֲזִי קוֹל שֶׁאַגְתָּם
עוֹלָה וּמִתְגַּבֵּר עַל 'קוֹל הַקְּרִיאָה'
שֶׁל יוֹם־טוֹב, שֶׁקוֹרָא אֶת הַרְצוֹן, וְאֲזִי נִשְׁבֵּת
'שִׁמְחַת יוֹם־טוֹב' חִסְד־שְׁלוֹם וְכו'.

וְהַכְּנַעְתָּם שֶׁל אֱלוֹ הַחַיּוֹת־רַעוּת 'חֲכַמֵי־
הַטָּבַע' - הוּא עַל־יַדֵּי 'חֲכָם
גָּדוֹל שֶׁבְּקִדְשָׁה', שֶׁיִּכּוֹל לְקַשֵּׁר כָּל הַרְצוֹנוֹת
בְּשִׁרְשׁ הַרְצוֹן, בְּחִינַת 'מִצַּח הַרְצוֹן'.

אך כְּנִגַּד זֶה יֵשׁ בְּחִינַת 'מִצַּח הַנְּחָשׁ', שֶׁרֵשׁ
חֲכַמֵי־הַטָּבַע, וַיִּנְיֶקְתוּ מ'זְקַנֵי־הַדּוֹר'
שֶׁאֵין בָּהֶם שְׁלֵמוֹת. ו'צִדְקָה' מוֹעִיל לָזֶה.

וְעַל־כֵּן כְּשֶׁרָצָה יַעֲקֹב לַעֲשׂוֹת רְצוֹן בְּעִשׂוֹ,
אָמַר (בְּרֵאשִׁית לג, י): **"וְלִקְחַתָּ**
מִנְּחֹתַי מִיָּדַי, בִּי עַל־כֵּן רָאִיתִי פָּנֶיךָ בְּרֵאֵת
פָּנֵי אֱלֹקִים וַתִּרְצַנֵּנִי" - בִּי גַם מֵה שְׁנוֹתַנִּין
לְעַכְשָׁנָה, הוּא גַם־כֵּן בְּחִינַת 'צִדְקָה' (בְּבֹא־בְתָרָא
(.ט).

וְעַל־יַדֵּי 'צִדְקָה' נַעֲשֶׂה רְצוֹן. וְזֶהוּ:
"וְלִקְחַתָּ מִנְּחֹתַי מִיָּדַי" - הֵינּוּ
'צִדְקָה', בְּחִינַת (מְלָאכִי ג, ג): "מִגִּישֵׁי מִנְּחָה
בְּצִדְקָה."

"בִּי עַל־כֵּן רָאִיתִי פָּנֶיךָ בְּרֵאֵת פָּנֵי
אֱלֹקִים" - הֵינּוּ: כְּמוֹ רְאוֹת פָּנֵי
אֱלֹקִים, שֶׁהוּא בְּחִינַת (דְּבָרִים טז, טז): **"שִׁלֹּשׁ**
פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יִרְאֶה כָּל זְכוּרָךְ אֶת פָּנֵי ה',"
דְּהֵינּוּ 'מִים־טוֹבִים', שֶׁעַל־יָדָם נִתְגַּלָּה
הַרְצוֹן - וְעַקֵּר הַתְּגַלּוֹת־הַרְצוֹן עַל־יַדֵּי
'מִים־טוֹבִים', הוּא עַל־יַדֵּי ה'צִדְקָה' - כְּמוֹ־
כּוֹ יִהְיֶה נַעֲשֶׂה אֲצִלוֹ רְצוֹן עַל־יַדֵּי ה'צִדְקָה'.

וְזֶהוּ: "וַתִּרְצַנֵּנִי" - בִּי מֵאַחַר שֶׁה'מִנְּחָה'
וְה'צִדְקָה' שֶׁנָּתַן לְעִשׂוֹ הִיא בְּחִינַת
'צִדְקָה' מְמָשׁ. נִמְצָא: שֶׁעַל־יַדֵּי־זֶה נִתְגַּלָּה
הַרְצוֹן־הַעֲלִיּוֹן, שֶׁנִּתְגַּלָּה עַל־יַדֵּי 'צִדְקָה' -
וּמִשָּׁם מִשְׁתַּלְּשֵׁל הַרְצוֹן לְמַטָּה, וְנַעֲשֶׂה רְצוֹן
גַם בְּעִשׂוֹ.

"בִּי שְׁמִי בְּקִרְבוֹ" (שְׁמוֹת כג, כא)

זֶה מְטַטְרוּן שֶׁשְׁמוֹ כְּשֵׁם רַבּוֹ. 'מְטַטְרוּן'
בְּגִימְטְרִיא 'שִׁד"י'. (רש"י: סְנֵהדְרִין לַח:)

צב.

(ח"א יא, ה)

'שְׁמִירַת־הַבְּרִית' יֵשׁ בּוֹ שְׁנֵי בְּחִינּוֹת. א)
יֵשׁ מִי שֶׁזּוֹנְגוּ בְּשִׁשֶׁת
יָמֵי הַחֹל, וְאֶף־עַל־פִּי־כֵן הוּא שׁוֹמֵר אֶת
בְּרִיתוֹ עַל־פִּי הַתּוֹרָה, שֶׁאֵינּוּ יוֹצֵא מִדִּינֵי
הַתּוֹרָה. ב) וַיֵּשׁ מִי שֶׁהוּא שׁוֹמֵר הַבְּרִית,
שֶׁזּוֹנְגוּ מִשְׁבֵּת לְשִׁבְתָּהּ. וְהוּא בְּחִינַת: 'יְחוּדָא
עַלָּאה', ו'יְחוּדָא תַּתָּאה'.

”וְשִׁבַּר תִּשְׁבַּר מִצְבַּתֵּיהֶם” (שמות כג, כד)

צד.

(ח"ב ח, יא)

‘שִׁבְרִים’ (של ‘תקיעת-שופר’), זה בחינת בטול אמונות-כִּזְבִּיּוֹת, בבחינת (שמות כג, כד): **”שִׁבַּר תִּשְׁבַּר מִצְבַּתֵּיהֶם”** (תקוני-זֶהַר לו.), הינו: בחינת בטול אמונות-כִּזְבִּיּוֹת, וְתִקּוּן הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, בחינת (תהלים קמה, טו): **”עֵינֵי כָל אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ”**.

”וְעִבַּדְתֶּם אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם, וּבִרְךְ אֶת לַחֲמֶךָ וְאֶת מִימֶיךָ, וְהִסְרִיתִי מִחֶלְהָ מִקֶּרְבְּךָ” (שמות כג, כה)

צה.

(ח"ב א, ח-ט-י-יא)

ה'תפלה' היא גְבוּהַ מְאֹד, וּבְנֵי-אָדָם מְזַלְזְלִין בָּהּ. וּכְשֶׁעוֹמְדִים לְהַתְּפַלֵּל, חֲפָצִים לִפְטוֹר הַתְּפִלָּה מֵעֲלֵיהֶם, כְּמֵאמֹר רַז"ל (פְּרָכּוֹת ו: עַל תְּהִלִּים יב, ט): **”כָּרַם זֶלַת לִבְנֵי אָדָם – אֵלּוּ דְבָרִים הָעוֹמְדִין בְּרוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּבְנֵי-אָדָם מְזַלְזְלִין בָּהֶם”** וכו'.

וּכְשֶׁנִּגְאָלַת וּנְפַדִית ה'תפלה' – אַזִּי נוֹפֵל כָּל ה'דַּאקְטִירִי, פִּי אֵין צְרִיכִין לְרַפּוּאוֹת.

פִּי כָּל ה'רַפּוּאוֹת' הֵם עַל-יְדֵי 'עֲשָׂבִים', וְ”כָּל עֵשֶׂב וְעֵשֶׂב – מְקַבֵּל כַּח מְפֹכָב וּמְזַל הַמִּיחָד לוֹ” (פְּרָאשִׁית-רַבָּה י, ו), וְכָל פּוֹכָב וּמְזַל – מְקַבֵּל כַּח מְפֹכָבִים שֶׁלְמַעַלָּה מִפְּנֵוּ. וְהַעֲלִיזוֹן – מְהַעֲלִיזוֹן מִפְּנֵוּ, עַד הַשָּׂרִים-הַעֲלִיזִנִּים – עַד שֶׁכֶּלֶם מְקַבְּלִים מ'שָׂרֵשׁ הַכֹּל, שֶׁהוּא ”דְּבַר ה'” (תהלים לג, ו).

וְזֶה בְּחִינַת 'שִׁדְיֵי שֶׁל שַׁבַּת' – ”שֶׁאֵמֹר לְעוֹלָמוֹ דִּי” (תְּגִיגָה יב.), שֶׁצִּמְצַם אֶת-עֲצֻמוֹ מִכָּל הַמְּלָאכּוֹת, וְזֶה בְּחִינַת 'יְהוּדָא-עֲלָא'.

וַיֵּשׁ בְּחִינַת 'שִׁדְיֵי שֶׁל חַל' – שָׁגַם בְּחַל יֵשׁ צִמְצוּמִים מִמְּלָאכָה לְחִבְרָתָהּ. וְזֶה בְּחִינַת 'מַט"ט', **”שֶׁשְׁלֹטְנוּתָהּ שֵׁשֶׁת יָמֵי הַחַל”** (זֶהַר פְּנָחַס רמג: תְּקוּנֵי-זֶהַר ב: לַד. סא.), **”בְּחִינַת שֵׁשֶׁת סְדְרֵי מִשְׁנָה”** (זֶהַר מִשְׁפָּטִים קטו. צו כט:). – **”שֶׁשְׁמוֹ כְּשֵׁם רַבּוֹ”** (סְנֵהֲדִין לח:), כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (שְׁמוֹת כג, כא): **”כִּי שְׁמִי בְּקֶרְבּוֹ”**.

וְזֶה בְּחִינַת 'יְהוּדָא-תְּתָא' – הֵינּוּ: שֶׁהַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא מְלַבֵּשׁ עֲצֻמוֹ בְּמַט"ט ב'שֵׁשֶׁת יָמֵי הַחַל', וּמְנַהֵיג הָעוֹלָם עַל-יְדוֹ.

צג.

(ח"א לא, ה)

יֵשׁ שְׁנֵי בְּחִינּוֹת 'בְּרִית': 'אֲבָרָהם', וְ'אַלְיַעֲזַר'.

'אֲבָרָהם' – הוּא 'בְּרִית-עֲלָא'.

וְ'אַלְיַעֲזַר' – הוּא 'בְּרִית-תְּתָא'. בְּבְחִינּוֹת (שְׁמוֹת כג, כא): **”כִּי שְׁמִי בְּקֶרְבּוֹ”**, **”שֶׁמוֹ כְּשֵׁם רַבּוֹ”** (רַש"י שָׁם; סְנֵהֲדִין לח:), שֶׁהוּא 'חֲנוּךְ' 'מַט"ט' (זֶהַר בְּרָאשִׁית כז. בְּלָק קפט: תְּקוּנֵי-זֶהַר קיט: זֶהַר-חֲדָשׁ רוֹת). בְּבְחִינּוֹת (בְּרָאשִׁית יד, יד): **”וַיִּרַק אֶת חֲנִיכִיו”**, בְּבְחִינּוֹת (מִשְׁלֵי כב, ו): **”חֲנוּךְ לְנַעַר”** וכו'.

וְעַל-כֵּן בְּשִׂזוּכֵיךָ לְתַפְלָה, אִין צְרִיכִין לְדַפּוּאָת הָעֲשָׂבִים - כִּי ה'תַּפְלָה' הִיא בְּחִינַת "דְּבַר ה'", שֶׁהוּא שְׂרָשׁ הַכֹּל.

וְזֶה בְּחִינַת (תְּהִלִּים קז, כ): "יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּרְפָּאֵם וַיִּמְלֹט מִשְׁחִיתוֹתָם".

"יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּרְפָּאֵם" - הֵינּוּ: שְׁמִקְבָּלִין כָּל הַדַּפּוּאוֹת רַק עַל-יְדֵי "דְּבַר ה'", דְּהֵינּוּ תַּפְלָה'.

אָזִי: "וַיִּמְלֹט מִשְׁחִיתוֹתָם" - הֵינּוּ:

עֲשָׂבִים' - בְּבְחִינַת (פָּאָה פ"ב מ"א; מְנַחֲוֹת פ"י מ"ח): "הַקּוֹצֵר לְשַׁחַת" - כִּי אִין צְרִיכִין לְדַפּוּאָת הָעֲשָׂבִים, כִּי כֹל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת (שְׁמוֹת כג, כה): "וַעֲבַדְתֶּם אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם, וַיִּבְרַךְ אֶת לְחֶמֶךָ וְאֶת מִימֶיךָ, וַהֲסִירְתִי מִחֶלְקְךָ מִקְרָבְךָ".

"וַעֲבַדְתֶּם אֶת ה'" - "עֲבוּדָה זֹאת תַּפְלָה" (בְּבִא-קָמָא צב:).

אָזִי: "וַיִּבְרַךְ אֶת לְחֶמֶךָ וְאֶת מִימֶיךָ, וַהֲסִירְתִי מִחֶלְקְךָ מִקְרָבְךָ" - הֵינּוּ: שְׂיִהְיֶה לְךָ דַּפּוּאָה עַל-יְדֵי לְחֶם וּמִים, עַל-יְדֵי שְׂיִתְבָּרְכוּ מִן שְׂרָשׁ הַכֹּל, דְּהֵינּוּ: "דְּבַר ה'", בְּחִינַת תַּפְלָה' - וַיִּהְיֶה לְלֶחֶם וּמִים פֶּח לְדַפּוּאוֹת כְּמוֹ עֲשָׂבִים'.

כִּי 'הַתְּחַלְקוֹת הַבְּחוֹת', שְׂזֶה הָעֵשֶׂב יֵשׁ לוֹ פֶּח לְדַפּוּאוֹת חוֹלְאוֹת פְּלוּגִי, וְזֶה חוֹלְאוֹת פְּלוּגִי, וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה - כָּל חֲלוּקֵי בְּחוֹתָם הוּא רַק לְמַטָּה.

אָבֵל לְמַעַלָּה בְּשֶׁרֶשׁ הַכֹּל, דְּהֵינּוּ "דְּבַר ה'" - הַכֹּל אֶחָד - וְאִין חֲלוּקֵי בֵּין לְחֶם וּמִים וּבֵין עֲשָׂבִים'.

וּכְשֶׁאֲחַזְזִין בְּה'שְׂרָשׁ, דְּהֵינּוּ "דְּבַר ה'", בְּחִינַת תַּפְלָה' - יְכוּלִין

לְהַמְשִׁיךְ בְּחוֹת הַדַּפּוּאָה לְתוֹךְ לְחֶם וּמִים, וַיִּהְיֶה לוֹ דַּפּוּאָה עַל-יְדֵי לְחֶם וּמִים, בְּחִינַת: "וַיִּבְרַךְ אֶת לְחֶמֶךָ וְאֶת מִימֶיךָ, וַהֲסִירְתִי מִחֶלְקְךָ מִקְרָבְךָ", כִּי כֹל.

אֵךְ יֵשׁ שְׁלֹשׁ עֲבוּדוֹת דְּסִטְרָא-אֲחֵרָא, שְׁמִפְסִידִין עֲבוּדוֹת הַתַּפְלָה' - וְהֵם שְׁלֹשׁ מִדּוֹת:

(א) שְׁלֹא לְבָזוֹת שׁוֹם אָדָם, בְּחִינַת 'שְׂפִיכוֹת-דְּמִים'.

(ב) עֲבוּדָה-זָרָה. וְאִפְּלוֹ קַלְקוּל הָאֲמוּנָה שְׂאִין הָאֲמוּנָה בְּשִׁלְמוֹת, הוּא גַם-כֵּן בְּחִינַת עֲבוּדָה-זָרָה'.

(ג) 'שְׂמִירַת-הַבְּרִית' - הֵינּוּ: מִי שְׂאִין שׁוֹמֵר הַבְּרִית כְּרִאוּי, בְּחִינַת גְּלוּי-עֲרִיּוֹת'.

וְצָרִיךְ לְצִאת מִשְׁלֹשׁ עֲבוּדוֹת, שְׁלֹשׁ מִדּוֹת אֵלוֹ - וְאִזּוֹ זֹכִיךְ לְעֲבוּדַת הַתַּפְלָה' - וְאִזּוֹ יְכוּלִין לְהַתְּרַפְּאוֹת בְּכֹל דְּבַר שְׂבַעֲזוֹלָם, אִפְּלוֹ בְּלֶחֶם וּמִים, כִּי כֹל.

וְזֶה פְּרוּשׁ (פְּסָחִים כה:): "בְּכֹל מִתְּרַפְּאִין" - בְּכֹל דְּבַר שְׂבַעֲזוֹלָם יְכוּלִין לְהַתְּרַפְּאוֹת. "חֻוּץ מִעֲבוּדָה-זָרָה וּגְלוּי-עֲרִיּוֹת וּשְׂפִיכוֹת-דְּמִים" - דְּהֵינּוּ: 'שְׁלֹשׁ מִדּוֹת' הֵנ"ל.

הֵינּוּ: כְּשִׂיּוֹצֵא מִשְׁלֹשׁ מִדּוֹת אֵלוֹ - אָזִי: "בְּכֹל מִתְּרַפְּאִין" - אִפְּלוֹ בְּלֶחֶם וּמִים, כִּי כֹל.

וְדַע: שְׂיֵשׁ חֲלוּקֵי בֵּין ה'חוֹלְאוֹת':

כִּי יֵשׁ 'חוֹלְאוֹת' - שֶׁהוּא בְּחִינַת 'צוּמַח', כְּמוֹ שְׂזוֹרְעִין גְּרַעִין בְּאֶרֶץ וְהוּא נִרְקָב, וַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ שְׂמַנּוֹנִית וְנִעְשִׂין גִּידִין וְכוּ', עַד שְׂצוּמַח הַפְּרִי.

כְּמוֹ-כֵן יֵשׁ חוֹלְאֵת - שְׁגָדֵל בְּאָדָם כַּמָּה שָׁנִים.

וַיֵּשׁ חוֹלְאֵת - שֶׁהוּא בְּאָדָם בְּתוֹלְדָה מֵאָבִיו וְאִמּוֹ, וְאִינוּ נִתְגַּלָּה אֶלָּא לַעֵת זְקֻנוֹתוֹ, וּבִשְׁעַת צְמִיחָתוֹ, הוּא נִסְתָּר וְנִעְלָם מֵעֵינַי כָּל חַי, וְאִין שׁוּם אָדָם יוֹדַע מִמֶּנּוּ, רַק שֵׁישׁ מְחוּשִׁים שְׁנוֹלְדִים בְּאָדָם אֲזוּ, בְּעַת גְּדוּל הַחוֹלְאֵת, שֶׁהֵם סִימָנִים עַל ה'חוֹלְאֵת'.

וְכֵן בְּרִפּוּאֵת הָעֶשְׂבִים יֵשׁ גַּם-כֵּן חֲלוּקִים: שֵׁישׁ חוֹלְאֵת - שִׁיּוּכֵל לְהִתְרַפְּאוֹת עַל-יְדֵי עֵשֶׂב אֶחָד.

וַיֵּשׁ חוֹלְאֵת גְּדוּל מְזָה - שְׁצָרִיכִין לְרִפּוּאֵתוֹ לְהִרְפִּיב 'כַּמָּה עֶשְׂבִים' לְרִפּוּאֵה.

וַיֵּשׁ - שְׁצָרִיכִין רִפּוּאֵת מִמְרַחֲקִים.

וַיֵּשׁ חוֹלְאֵת - שְׁאִין מוֹעִיל לוֹ שׁוּם רִפּוּאֵה - כִּי 'בַּח הַחוֹלְאֵת' גְּדוּל מ'בַּח הָעֶשְׂבִים'. וּבִתְחִלַּת צְמִיחַת הַחוֹלְאֵת, קָדָם שְׁנַצְמָח וְנִתְגַּלָּה - הָיָו יְכוּלִין לְרַפְּאוֹת אוֹתוֹ בְּקָל, רַק שְׂאֵז הָיָה נִעְלָם וְנִסְתָּר מֵעֵינַי כָּל, וְאִין יוֹדַע מִמֶּנּוּ רַק הַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ לְבַד.

אָבֵל כְּשִׂאוּחֻזִין בְּבַחֲנֵת "דְּבַר ה'", בַּחֲנֵת תְּפִלָּה, כַּנֵּ"ל - שְׂאֵזִי מְקַבְּלִין הַרְפּוּאֵה מִכָּל הַדְּבָרִים שֶׁבְּעוֹלָם אִפְלוּ מְלָחָם וּמִים, בְּבַחֲנֵת: **"כָּל מִתְרַפְּאִין"** - אֲזִי יְכוּלִין לְהִתְרַפְּאוֹת אִפְלוּ בְּעַת צְמִיחַת הַחוֹלְאֵת, בְּעַת שֶׁהוּא נִסְתָּר מֵעֵינַי הָאָדָם, מֵאַחַר שֶׁאִין צָרִיךְ לְרִפּוּאֵת כָּלְל, רַק רִפּוּאֵתוֹ עַל-יְדֵי לָחֵם וּמִים, כַּנֵּ"ל.

עַל-כֵּן גַּם אֲזוּ בְּעַת שְׁעָדִין לֹא נִתְגַּלָּה ה'חוֹלְאֵת - יוּכָל גַּם-כֵּן לְהִתְרַפְּאוֹת עַל-יְדֵי לָחֵם וּמִים שְׂאוּכָל אֲזוּ.

וְגַם כְּשִׁנוּלְד וְנִצְמָח הַמַּחְלָה, כַּגּוֹן כְּשִׂאִין זוּכָה לְהִתְרַפְּאוֹת מִקָּדָם - אֲזִי גַם-כֵּן יוּכָל לְהִתְרַפְּאוֹת עַל-יְדֵי בַּחֲנֵת "דְּבַר ה'", גַּם מ'מַּחְלָה גְּמוּרָה', בְּבַחֲנֵת: **"וַיְבָרֵךְ אֶת לַחֲמֶךָ וְכוּ', וְהַסִּירוֹתַי מִחֲלָה מִקֶּרְבְּךָ"** - הֵינּוּ: **'מַחְלָה גְּמוּרָה'.**

כִּי עַל-יְדֵי "דְּבַר ה'" - יוּכָל לְהִתְרַפְּאוֹת לְעוֹלָם, בְּכָל דְּבַר שֶׁבְּעוֹלָם, כַּנֵּ"ל.

וְזָה שֶׁאָמַר חֲזַקְיָה: "וְהַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עֲשִׂיתִי" (מְלָכִים-ב, כ, ג; וְשַׁעֲיָה לַח, ג), **"שֶׁסֶמֶךְ גְּאֻלָּה לְתַפְּלָה, וְגַנְזוּ סִפְרֵי הַרְפּוּאֹת."**

וְהַכָּל אֶחָד - כִּי עַל-יְדֵי 'שֶׁסֶמֶךְ גְּאֻלָּה לְתַפְּלָה', הֵינּוּ: שְׂגָאֵל אֶת הַתְּפִלָּה מִן הַגְּלוּת - עַל-יְדֵי-זֵה 'גַּנְזוּ סִפְרֵי הַרְפּוּאֹת' - כִּי כְּשֶׁנִּגְאָלֵת הַתְּפִלָּה, אֲזוּ נוֹפְלִים כָּל הַרְפּוּאֹת, כַּנֵּ"ל - כִּי נִתְרַפְּאִין עַל-יְדֵי "דְּבַר ה'", כַּנֵּ"ל.

וְאֲזִי: כָּל הַדְּאֻקְטוֹרִים מִתְבַּיְשִׁין בְּרִפּוּאֵת שְׁלָחָם - כִּי אֲזִי אִין בַּח לְשׁוּם רִפּוּאֵה, כִּי כָּל הָעֶשְׂבִים חוֹזְרִים כַּחַם לְתוֹךְ הַתְּפִלָּה, שֶׁהוּא בַּחֲנֵת "דְּבַר ה'", שֶׁהוּא 'שְׂרָשֵׁם הָעֲלִיּוֹן'.

צו.

(סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת, אֲמוּנָה ח"ב ה; רִפּוּאֵה ח"ב א)

דַּע: שֵׁישׁ לְכָל עֵשֶׂב וְעֵשֶׂב, כַּח מִיחָד לְרִפּוּאֵת אֵיזָה חוֹלְאֵת מִיחָדָת.

וְכַל-זֶה אִינוּ אֶלָּא לָמִי שֶׁלֹּא שָׁמַר אֲמוּנָתוֹ וּבְרִיתוֹ, וְלֹא שָׁמַר אֶת-עֲצָמוֹ מִלְּעֵבֵר עַל (אָבוֹת פ"ד מ"ג): "אֵל תְּהִי בָּז לְכָל אָדָם."

אָבֵל: (א) מִי שֵׁישׁ לוֹ 'אֲמוּנָה' בְּשִׁלְמוֹת. (ב) וְהוּא גַם-כֵּן 'שׁוֹמֵר הַבְּרִית'. (ג) וּמְקִיָּם: "אֵל תְּהִי בָּז לְכָל אָדָם!" - אִין

רפואתו תולה בהלקי עשבים המיחדים לחולאתו, אלא נתרפא בכל מאכל ומשקה, בבחינת (שמות כג, כה): "וברך את לחמך" וכו'. ואין צורך להמתין עד שיתרמו עשבים המיחדים לרפואתו.

"ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע"
(שמות כד, ז)
- עניני "נעשה ונשמע" -

צז.

(ח"א כב, ט"י"א; ח"א לג, ג;
ח"א לת, ז; ח"א סה, ד; ח"א קכ)

נמצאים בפרשת יתרו' - בפסוק (שמות כד, ז): "כל אשר דבר ה' נעשה".

"ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר"
(שמות כד, י)

צח.

(ח"א ו, ה"ז)

על-ידי ה'דמימה' וה'שתיקה', נעשה בחינת 'חיריק', פמוכא בתקונים (ז. - על שמות כד, י): "ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר", "דא חיריק".

וזה בחינת (ישעיה סו, א): "והארץ הדם רגלי" - 'הדם' זה בחינת 'דמימה'.

וזה פרוש (תהלים מז, ד): "ידבר עמים תחתינו, ולאמים תחת רגלינו" - זה בחינת 'חיריק', נקדה התחתונה של אלה', שהוא בחינת: "ותחת רגליו", בחינת: "והארץ הדם רגלי".

צט.

(ח"א קא)

"יצב גבלת עמים למספר בני ישראל" (דברים לב, ח). "למספר", הוא לשון 'ספיר ונהיר', בחינת (שמות כד, י): "לבנת הספיר".

הינו: אחר 'אנפין-נהירין', שהם בחינת "מספר בני ישראל" - דהינו: על-ידי "שקבל עליו על-תורה" (אבות פ"ג מ"ה), שהיא בחינת 'אנפין-נהירין' - אחריהם: "יצב גבולות עמים", שהם בחינת 'אנפין-חשוכין' - הינו: ש"מעבירין מפנו על מלכות ועל דרך ארץ" (אבות שם).

"וכנעם השמים לטהר" (שמות כד, י)

ק.

(כתב-יד רבנו ז"ל, השיך לתורה נא, הנדפס בסוף הספר)

עקר ה'רע', הוא מחמת הרחוק מ'אחד' - כי ה'רע' הוא 'נגדיות', הוא 'נגד' רצונו של אדם; ו'נגדיות' אין שיך ב'אחד' - אלא ב'שנים', שאחד מתנגד לשני. אבל ב'אחד', אין שיך 'נגדיות'. נמצא: ש'אחד' הוא טוב'.

וכשהוציא את ישראל מבח אל הפעל - אזי יצאו מבחינת 'אחד', כי נתפסים ב'מנין', כי שיך לומר שם 'שנים', והם נחשבים במספר בפני-עצמם.

ומפעלה הזאת שהוציא אל הפעל - נעשה ה'בחירה'. כי ה'בחירה' שיך ב'שני דברים', ועכשו שהם 'שנים', 'אב' ו'בן' - שיך 'בחירה'.

"ומראה כבוד ה' פאש אכלת" (שמות כד, יז)

קב.

(ח"א נט, א)

מי שמשתדל תמיד לקרב בני-אדם
לעבודת השם-יתברך, צריך לשמור
עצמו שלא יתאחזו בו הקלפות והרע של
אלו בני-אדם וכו'.

פי זה האיש, המשתדל לקרב ולעשות
נפשות - הוא בונה בחינת: 'היכל-
הקדש'.

'קדש' - זה בחינת (ישעיה ד, ג): "והנותר
בירושלים קדוש יאמר לו". הינו:
זה שבני-אדם נשארים דבוקים ב'ראיה-
שלמה' על-ידו, אף-על-פי שיש פמה וכמה
שנפלו מקדשתם, אף-על-פי-כן מאלו
שנשארו ב'ראיה-שלם, על-ידי-זה: "קדוש
יאמר לו".

ו'היכל' - זה בחינת: ה'כבוד' שנתפד
השם-יתברך וכו'. שעל-ידי
שמקורבים עצמן לעבודת השם-יתברך אלו
הרחוקים - זהו 'כבודו' יתברך שמו.
וה'כבוד' זהו בחינת 'היכל', בבחינת (תהלים
כט, ט): "ובהיכלו בלו אמר כבוד".

ו'היכל-הקדש' הזה - מושך עצמו
תמיד לשרשו, הינו ללב
של עושהו, פי שם שרשו. פי מחמת הדברים
שיצאו מעמק לבו של האיש הכשר, נכנסו
בלבם וחזרו להשם-יתברך.

ו'היכל-הקדש' הזה - שורה ומלביש
ה'רוח החיוני' שבלב
האיש הכשר וכו'.

וזה בחינת 'טהור' - פי ה'טהרה', היא בין
ה'קדשה' ובין ה'טמאה', ויכולין
לעלות על-ידי ה'טהרה', מ'טמאה' ל'קדשה'
- על-ידי שהוא בוחר ב'טוב'. וגם חסוֹשֵׁלוֹם
להפך - להפך.

וזה בחינת (שמות כד, י): "כעצם השמים
לטהר" - פי ה'טהרה' היא בחינת
שנעשה 'מספר' בפני-עצמו, שהוציא אותנו
מבח אל הפעל. (עין בפנים; ובתורה ח"א נ"א השיך
לזה).

"ואתנה לך את לחת האבן" (שמות כד, יב)

קא.

(ח"א סא, ו)

על-ידי ה'ספרים' שנתחדשים על-ידי
ה'מחלקת' (עין בפנים) - נשלם
התורה.

ואזי התורה בבחינת (שמות כד, יב): "לחת
האבן" - שמקבלת הארה מבחינת
אבן שתיה, ומשפעת בכל החכמות,
ונמתקים כל הדינים.

פי כל דבר שבעולם - יש לו צמצום אחר
בכמות ואיכות. וכל הצמצומים
שבעולם - כלם נרשמים ב'אבן שתיה',
"שמונו השתת העולם" (יומא נד, ב), וכלם
מקבלים מפנו, ושם המתקת כל הדינים, פי
הוא בחינת 'חכמה-עלאה', בחינת 'קדשי-
קדשים'.

שאר עניני הלוחות' - נמצאים בפרשת 'פי תשא'

ומחמת ש'היכל' הנ"ל, נעשה מהנפשות אשר היו רחוקים עד הנה, ויש קלפות רבות השוכנים סביבם, ואפשר עכשו כשמלביש ה'היכל' את ה'לב' כנ"ל - אפשר שיתאחזו חסיוֹשלוֹם ה'היצונים', ב"יצר מהשבות לבו" (בראשית ו, ה) של הפשר הזה.

והעצה עלִיזה: שיזמין מלאכי לבו, שהוא בחינת ה'התלהבות הלב'! ש'ה'התלהבות' הוא בחינת מלאכים, בבחינת (שמות ג, ב): "וירא אליו מלאך ה' בלבת אש" - ו'אש' ה'זה הוא שורף אותם!

ואז: גם 'היכל-הקדש' מקבל 'פח האש', ושורף את הקלפות גם מלהתאחז בו - בבחינת (שם כד, יז): "וכבוד ה' פאש אכלת".

ו'אש המלאך' ה'זה - נעשה מבחינת 'משפט' שאדם שופט את-עצמו וכו'.

אכלת", והוא בא בתוך ה'ענין', בבחינת (שם טז, י): "וכבוד ה' נראה בענין", הינו: בתוך בחינת ה'ענין דמכסין על עיניו".

ואזי נקרע ה'ענין', ומזה נעשין בחינת דעמים, בבחינת (תהלים כט, ג): "אל הכבוד הרעים" - שעל־ידי ה'כבוד' נעשין דעמים' (עין בפנים).

"ויעל משה אל ההר" (שמות כד, טו)
- ענין 'משה עלה למרום' -

קד.

(שיר-נעים של רבנו ז"ל, בתחלת הספר)

"משה עלה למרום", וענן לבושו. נמצא המחיב דבר עמו בכל פעם, ופרש מן האשה.

קה.

(ח"א רפ)

"ושבית שבי" (דברים כא, י), זה בחינות ה'תורה', כמו שפתיב (תהלים סח, יט): "עלית למרום שבית שבי".

קו.

(ח"ב א, ב)

"בשעה שעלה משה למרום, אמרו מלאכי-השרת: מה לילוד אשה בינינו, אמר להם: לקבל תורה בא. אמרו: אשר תנה הוֹדף על השמים' (תהלים ח, ב) וכו'. אמר הקדוש-ברוך-הוא למשה: החזר להם תשובה. אמר: אני מתירא שלא ישרפוני בהבל פיהם. אמר לו: אחז בכסא כבודי וכו'" (שבת פח:).

קג.

(ח"א סז, ח)

דעמים' נעשין, על־ידי מה שנותנין 'כבוד' לזקן ששכח תלמודו, כמו שאמרו רז"ל (ברכות ח): "הזהרו בזקן ששכח תלמודו".

כי ה'דעמים' נעשין: על־ידי שיוצאין אדים וקיטורים חמים, ובאים בתוך ה'ענין', ונתלהבים שם, ועל־ידיִזה נקרע ה'ענין', ומזה נשמע קול הרעים'.

כמו־כן פשנותנין 'כבוד' לזקן ששכח תלמודו, וה'שכחה' הוא בחינת "ענין דמכסין על עיניו" (זהר פנחס רנב). וכשנותנין לו 'כבוד', וה'כבוד' הוא בחינת 'אש', בבחינת (שמות כד, יז): "וכבוד ה' פאש

היגו: שנתן לו השם יתברך עצה: לאחז ולתקשר ב'שרשי הנשמות', שהם בחינת 'פסא-הכבוד' - שעל-ידי-זה יהיה נצול מן 'קנאת המלאכים'.

'משה' היה למעלה מן ה'מחשבה' - לכך היה יודע את ה'תרוץ', פי השיג בחינת 'פתרי אותיות'.

קז.

(ח"ב ז, ח)

"בשעלה משה למרום, מצאו להקדושי-ברוך-הוא שהיה קושר פתרים לאותיות. אמר לו: רבוננו-של-עולם מי מעבב על ידך. אמר לו: עתיד אחד לעמד ו'עקיבא בן יוסף' שמו, שיהיה דורש על כל קוץ וקוץ תלי תלין של הלכות. אמר לו: רבוננו-של-עולם ראוי שתנתן תורה על-ידו. אמר לו: שתק כן עלה במחשבה" (מנחות כט:).

ולכאורה קשה: מה אמר לו השם יתברך 'שתק' וכו', הלא כבר אמר הקשיא? ומה זו שתיקה, מאחר שבכך הקשה מה שהקשה!?

אך תבא פשאמר משה הקשיא, נפל בשכלו תרוץ על הקשיא. אך אם היה אומר את התרוץ, היה נכנס בו מקיף אחר, והיה בא על קשיא יותר חזקה ורחבה מבתחלה.

על-כן אמר לו השם יתברך "שתק" על ה'תרוץ' - היגו: שישתק ולא יגלה את ה'תרוץ' - כדי שלא יבוא על 'קשיא' יותר חזקה מבתחלה.

וזהו: "שתק, כן עלה במחשבה" - היגו: שתבא בשמגלין ה'שכל הפנימי, אזי עולה במחשבה 'שכל אחר חדש' - פי נכנס 'מקיף אחר' לפנים - ועל-כן צריכין לשתק, כדי שלא יבוא ל'מקיפים' שאין צריכין להשיגם.

קח.

(ח"ב פב)

כל דבר שנמשך מ'מקום גבוה' נקרא 'שבי', כמו שכתוב (תהלים סח, יט): "עלית למרום שבית שבי".

קט.

(שיחות-הר"ן פו)

מה שנותנין להחתן 'מעוה' שקורין 'דרשה-געשאנק' [דורוך-דרשה], לרמז: "עלית למרום שבית שבי" (תהלים סח, יט), בשביל-זה: "לקחה מתנות" (שם).

קי.

(ספורי-מעשיות, מעשה יב מ'בעל-תפלה')

וכן היה נרשם [על ה'יד' של ה'מלך'] ה'דרך' מעולם לעולם, כי יש 'דרך' ונתיב 'שעל-ידו יכולין לעלות מארץ לשמים' (פי אי-אפשר לעלות לשמים, מחמת שאין יודעין הדרך, ושם היה נרשם הדרך לעלות לשמים).

והיה נרשם שם כל ה'דרכים' שיש מעולם לעולם.

פי 'אליהו' עלה לשמים בדרך פלוני, והיה כתוב שם אותו הדרך.

ו'משה' רבנו עלה לשמים בדרך אחר, והיה כתוב שם אותו הדרך גם-כן.

וכן 'חנוך' עלה לשמים בדרך אחר, והיה כתוב שם גם אותו הדרך וכו'.

"וַיבֹּא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הָעָנָן" (שמות כד, יח)

קיא.

(ח"א נח, א"ב)

'מֹשֶׁה' הָיָה נִשְׁמָתוֹ כְּלוּל מִשְׁלֹשָׁה אַבוֹת'
(תקוני-זוהר קיב. השמטות-הזוהר ח"א רסו:),
וְהָיָה לוֹ פַח לְהַמְשִׁיךְ אֵלָיו הַשְּׁלֹשָׁה
הַשְּׁפָעוֹת: (א) 'בְּאֵר' (ב) 'עֵנָן' (ג) ו'מֶן'. כִּי
"כֻלָּם [כָּל הַשְּׁלֹשָׁה הַשְּׁפָעוֹת] חֲזְרוּ בְּזִכּוֹת מֹשֶׁה"
(תענית ט.).

"בְּאֵר מַיִם חַיִּים" (בראשית כו, יט) - זָה
בְּחִינַת 'אַבְרָהָם', 'מִימֵי הַחֹסֶד'.
וְ"אַבְרָהָם הִתְחִיל לַחֲפֹר בְּאֵרוֹת" (שם כא, כה;
כו, טו"ח).

'עֵנָן' - זָה בְּחִינַת 'יִצְחָק', בְּחִינַת (דְּבָרִים ד,
יא): "חֶשֶׁד עֵנָן וְעֶרְפֶּל", בְּחִינַת
(בראשית כז, א): "וַתִּכְהֶיךָ עֵינָיו מֵרֵאת".

'מֶן' - זָה בְּחִינַת 'עֵקֵב', בְּחִינַת (תהלים עח,
עא): "לְרַעוֹת בִּיעֵקֵב עִמּוֹ".

וְ"מֹשֶׁה" שֶׁהָיָה כְּלוּל מֵאַבוֹת, נֹאמֵר בּוֹ
(שמות ב, טו): "וַיֵּשֶׁב מֹשֶׁה עַל
הַבְּאֵר", וְכָתִיב בָּהּ (שם כד, יח): "וַיֵּבֵא מֹשֶׁה
בְּתוֹךְ הָעָנָן"; וְכָתִיב בָּהּ (שם טז, טז): "וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה אֲלֵהֶם, 'הוּא' הַלָּחֶם". 'הוּא' דִּיקָא,
קָאֵי עַל 'מֹשֶׁה' בְּעִצְמוֹ - שְׂבֻזְכוֹתוֹ אֲכָלוּ
הַמֶּן.

וְהָיָה מֹשֶׁה בְּהַר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה"
(שמות כד, יח) - עֵנָן 'אַרְבָּעִים יוֹם שָׁל הַתּוֹרָה'

קיב.

(ח"א ג)

הַתְּקוּן שְׂיוּכַל לְשִׁמְעַ עֲגִינָה' מִכָּל אָדָם,
הוּא עַל-יְדֵי שְׂיִלְמֹד בְּלִילָה 'תּוֹרָה

שְׂבַע-לִפְּהָ, הֵינּוּ: 'גְּמֵרָא' שֶׁהִיא בְּחִינַת
לִילָה.

כְּדֹאֵיתָא בְּמִדְרָשׁ (מִדְרָשׁ תְּהִלִּים יט):
"בְּשִׁהִיָּה מֹשֶׁה בְּהַר אַרְבָּעִים
יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה" (שמות כד, יח) - בְּשִׁהִיָּה
לוֹמֵד 'תּוֹרָה-שְׂבַכְתָּב' הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁהוּא יוֹם,
וְכִשְׁלֹמֹד 'תּוֹרָה שְׂבַע-לִפְּהָ' הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁהוּא
לִילָה."

קיג.

(ח"א ח, ב-בסוף)

עֶקֶר 'רוּחַ-חַיִּים' הוּא בְּהַתּוֹרָה, כְּמוֹ
שְׂכָתוּב (בראשית א, ב): "וְרוּחַ אֱלֹקִים
מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם", הוּא הַתּוֹרָה.
וְהַצְּדִיקִים דְּבָקִים בְּתוֹרָה, וְעַל-כֵּן עֶקֶר
הַרוּחַ-חַיִּים הוּא אֲצֵלָם וְכוּ'.

וְזָה בְּחִינַת (בְּבֵרָא-בְּתָרָא ע"ד): "וַיִּזְקֶיף רִמְחָא"
- 'רִמְחָא' הוּא בְּחִינַת 'רוּחַ מ"ם',
בְּחִינַת (בראשית א, ב): "וְרוּחַ אֱלֹקִים מְרַחֶפֶת
עַל פְּנֵי הַמַּיִם" - הֵינּוּ: 'הַתּוֹרָה שְׂנַתְנָה
לְאַרְבָּעִים יוֹם', שְׁשֵׁם הַרוּחַ-חַיִּים' -
כְּלוּמֵר: שֶׁהַצְּדִיק' הָיָה לוֹ בְּחִינַת הַרוּחַ'
שְׂמֻקְבַּל מֵהַתּוֹרָה.

קיד.

(ח"א יג, א"ב-ג'ה"ו)

עֶקֶר 'קְבֻלַּת-הַתּוֹרָה', עַל-יְדֵי הַשְּׂכָל,
שֶׁהוּא 'מֹשֶׁה-מְשִׁיחַ' וְכוּ'.

וּמִי שֵׁישׁ לוֹ בְּחִינַת 'מֹשֶׁה-מְשִׁיחַ' - יוּכַל
לְקַבֵּל תּוֹרָה, וְיִכּוּל לְהַמְשִׁיךְ הָאֵרֶת
הַתּוֹרָה לְלֹמֵד שְׂאָר בְּנֵי-אָדָם.

כִּי 'הַתְּגִלוֹת הַתּוֹרָה' בָּא מִיְחֻדָּא דְקַדְשָׁא-
בְּרִיךְ-הוּא וְשְׂכִינְתָּהּ. וְיְחֻדָּם' עַל-יְדֵי
הַעֲלָאת 'נִפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל', בְּבְחִינַת 'מִיּוֹךְ-
נוֹקְבִין'. וְהַחֲכָם יְכוּל לְקַח הַנִּפְשׁוֹת'

וְלֹהֲעֹלוֹתֶם בְּבַחֲיֵנֶת מִיַּיִן-נוֹקְבִין, בְּבַחֲיֵנֶת (משלי יא, ל): "וְלִקַּח נַפְשׁוֹת חָכָם". וְעַל-יַדֵּי הַיְחֹוד' הַזֶּה נוֹלָד הַתּוֹרָה'.

וּכְשֵׁעוֹלָה הַחָכָם עִם הַנְּפֹשׁוֹת, בְּבַחֲיֵנֶת (שם כא, כב): "עִיר גְּבָרִים עָלָה חָכָם" - וְנִפְשׁ' זֶה בַּחֲיֵנֶת רְצוֹן, שְׁכָל אֱלוֹ הַבָּאִים לַחֲכַם-הַדּוֹר, כֹּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ אִיזְהוּ רְצוֹן.

וְהַצְדִּיק לֹקַח כֹּל הַרְצוֹנוֹת וְעוֹלָה עִמָּהֶם - עַל-יַדֵּי-זֶה (שם): "וַיֵּרֶד עִז מִבְּטַחָה".

בְּבַחֲיֵנֶת (יחזקאל א, יד): "וְהַחֲיֵית רְצוֹא וְשׁוֹב". "רְצוֹא" - בְּעֵלְיֹת-הַנְּפֹשׁוֹת, "וְשׁוֹב" - בְּחֲזֵרֶת-הַנְּפֹשׁוֹת, עִם הַתְּגִלוֹת-הַתּוֹרָה'.

וְזֶהוּ בַּחֲיֵנֶת תְּקוּנָא דְמַרְכַּבְתָּא עֲלָאָה' וְמַרְכַּבְתָּא תְּתָאָה' - שְׁעַל-יַדֵּי חָכָם שְׁלוֹקַח הַנְּפֹשׁוֹת וְעוֹלָה עִמָּהֶם - נִתְתַקְּנוּ שְׁנֵי הַמַּרְכָּבוֹת'. כִּי יֵשׁ אַרְבַּע חֵיוֹת בְּבַחֲיֵנֶת נִפְשׁ' וְכוּ', וְיֵשׁ אַרְבַּע חֵיוֹת בַּתּוֹרָה' וְכוּ'.

וְזֶה פְרוּשׁ (בבא-בבא עג): "אֲשַׁתְּעוּ לִי נְחוּתֵי יַמָּא, בֵּין גַּלְא לְגַלְא תְּלַת מָאָה פְּרָסִי, וְרוּמְיָא דְגַלְא תְּלַת מָאָה פְּרָסִי. זְמַנָּא הָדָא הוּי אֲזִלְיִן בְּאַרְחָא, וְדַלְיִן גַּלְא, עַד דְּחֲזִינְן בֵּי מַרְבַּעְתָּא דְכּוֹכְבָא זּוּטָא, דִּהּוּי כְּמַבְזַר אַרְבַּעִין גְּרִינָא בְּזָרָא דְחַרְדְּלָא".

[ספרו לי 'יורדי-הים': בֵּין גַּל לְגַל יֵשׁ שְׁלֹשׁ-מֵאוֹת פְּרָסָה, וְגוֹבָה הַגַּל שְׁלֹשׁ-מֵאוֹת פְּרָסָה. פֶּעַם אַחַת הָיִינוּ מֵהַלְכִים בְּדֶרֶךְ הַיָּם, וְהַגְבִּיָּה אוֹתֵנוּ הַגַּל לְרַקוּעַ, עַד שֶׁרָאִינוּ מְקוֹם שְׁכִיבָתוֹ (מוֹשְׁבוֹ) שֶׁל כּוֹכֵב קֶטָן שְׁבֻכְטָנִים. שֶׁהָיָה בְּגֹדֶל שְׂטַח, שֶׁל זְרִיעַת אַרְבַּעִים כּוֹר חֲרָדֶל].

"נְחוּתֵי יַמָּא" - הָיִינוּ מְמַשִּׁיכֵי יַמָּא-דְאֹרִיתָא לְזֶה הָעוֹלָם וְכוּ'. וְהַצְלִים' הֵם הַנְּפֹשׁוֹת' וְכוּ'.

"וְדַלְיִן גַּלְא" - הָיִינוּ: שְׁדַלְיִן הַנְּפֹשׁוֹת לְמַעְלָה, בְּבַחֲיֵנֶת: "עִיר גְּבָרִים עָלָה חָכָם".

"עַד דְּחֲזִינְן בֵּי מַרְבַּעְתָּא דְכּוֹכְבָא זּוּטָא" - הָיִינוּ: שְׁגַרְמָנוּ זְיוּנָא עֲלָאָה'.

"מַרְבַּעְתָּא" - זֶה בַּחֲיֵנֶת זְיוּג', כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (תְּהִלִּים קל"ט, ג): "אַרְחֵי וְרַבְעֵי". שְׁכִינְתָּא נִקְרָאת בְּשַׁעַת זְיוּג': "כּוֹכְבָא זּוּטָא, כְּמוֹכָא בְּזַהַר (בְּלֶק קצ"א): "אַתְעֵבִידַת נִקְדָּה זְעִירָא מְגוֹ רַחֲמֵתָא, כְּדִין אַתְחַבְּרָא בְּבַעֲלָה".

"וְהָיָה כְּמַבְזַר אַרְבַּעִין גְּרִינָא בְּזָרָא דְחַרְדְּלָא" - כְּמוֹכָא בְּזַהַר (פְּנִיחָס רמ"ט): "הֵאֵי חֵיָה כִּד אַתְעֵבְרָא, אֲסַתְתָּמַת וְכֹלָ יְכִילַת לְאוֹלְדָא, עַד דְּאַתִּיא נְחָשׁ וְנִשְׁדַּב בְּעָרִיתָא, כְּדִין אַתְפַּתַּחַת וְנִפְק מִנָּה דְמָא, וְהֵיא שְׁתִּית לְדְמָא - וְאַחַר-כֵּן אוֹלִידַת".

[אוֹתָהּ חֵיָה - בְּשַׁעַת שְׁמַתְעַבְרַת, נִסְתַּמַּת, וְאִינָה יְכוּלָה לִילֵד. עַד שְׁמַגִּיעַ נְחָשׁ, וְנוֹשֵׁךְ לָהּ בְּאוֹתוֹ-מְקוֹם פְּעָמַיִם - וְאִז נִפְתַּחַת וַיּוֹצֵא מִמֶּנָּה דָם, וְהֵיא שׁוֹתָה הַדָּם - וְנִפְתַּחַת וַיּוֹלְדַת. (עִיר-שֵׁם בְּזַהַר)].

וְזֶה בַּחֲיֵנֶת "בְּזָרָא דְחַרְדְּלָא" - הָיִינוּ בַּחֲיֵנֶת 'טַפַּת דָם בְּחַרְדֶּל' דְנִפְק מִנָּה, מִחֲמַת הַנְּשִׁיכָה בְּבֵית-הַזֶּרַע. "בְּזָרָא" - פֶּרֶשׁ רַש"י: "בֵּית זֶרַע".

"וְאַחַר-כֵּן אוֹלִידַת" - וְהַתּוֹלְדָה' הַזֹּאת הִיא הַתּוֹרָה' כְּנ"ל, וְהַתּוֹרָה הַזֹּאת הִיא הוֹלְכַת דְרָךְ אַרְבַּעִים יוֹם, הָיִינוּ בַּחֲיֵנֶת: "שְׂאֵר חֵיוֹתָא, שְׁהֵם אַרְבַּעִים, עֲשָׂרָה לְכָל סְטַר", כְּמוֹכָא שָׁם (בְּזַהַר הַנ"ל).

וְזֶה בַּחֲיֵנֶת: "אַרְבַּעִין גְּרִינָא", בַּחֲיֵנֶת "אַרְבַּעִין חֵיוֹתָא", שְׁהֵם אַרְבַּעִים יוֹם שֶׁל הַתּוֹרָה'.

כִּי ב' - הִיא הַתְּחֵלֶת הַתּוֹרָה. וְל' - הִיא
 'סוֹף הַתּוֹרָה. וְע' - כְּנֶגֶד 'שְׁבַעִים'
 פָּנִים'. וּמ' - כְּנֶגֶד 'אַרְבָּעִים יוֹם שְׁנַתְּנָה
 תּוֹרָה'.

קטו.
 (ח"א לו, ב)

גַּם אוֹתֵיּוֹת 'בְּלֻעֵ"ם' מְרֻמְזֵין: שְׁהוּא
 בְּקִלְפָּה כְּנֶגֶד הַתּוֹרָה.

לקוטי תפלות

פרשת משפטים

מפתח התפלות

- [א] "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם", לשפט את עַצְמוֹ (ח"א טו).
- [ב] "רק שבתו יתן ורפא ירפא" - ענייני רפואה' (ח"א סב).
- [ג] "רק שבתו יתן ורפא ירפא" - ענייני רפואה' (ח"א קז).
- [ד] "רק שבתו יתן ורפא ירפא" - ענייני רפואה'; "ועבדתם את ה' אלקיכם, וברך את לחמך ואת מימך, והסירותי מחלה מקרבך" (ח"ב א).
- [ה] "רק שבתו יתן ורפא ירפא" - ענייני רפואה'; "ועבדתם את ה' אלקיכם, וברך את לחמך ואת מימך, והסירותי מחלה מקרבך" (ח"ב ג).
- [ו] "רק שבתו יתן ורפא ירפא" - ענייני רפואה' (ח"ב ד).
- [ז] "רק שבתו יתן ורפא ירפא" - ענייני רפואה' (ח"ב כא).
- [ח] "רק שבתו יתן ורפא ירפא" - ענייני רפואה' (ח"ב מט).
- [ט] "אם כסף תלוה את עמי" - ענייני חובות והלואות (ח"א נו).
- [יא] "אם כסף תלוה את עמי" - ענייני חובות והלואות (ח"א סו).
- [יב] "אם כסף תלוה את עמי" - ענייני חובות והלואות (ח"א סח-סט).
- [יג] "אם כסף תלוה את עמי" - ענייני חובות והלואות (ח"ב ה).
- [יד] "אם כסף תלוה את עמי" - ענייני חובות והלואות (ח"ב יז).
- [טו] "אם כסף תלוה את עמי" - ענייני חובות והלואות (ח"ב נג).
- [טז] "ואנשי קדש תהיון לי, ובשר בשדה טרפה לא תאכלו" (ח"א יז).
- [יז] "ואנשי קדש תהיון לי, ובשר בשדה טרפה לא תאכלו" (ח"א לז).
- [יח] "מדבר שקור תרחק" (ח"א מז).
- [יט] "מדבר שקור תרחק" (ח"א נא).
- [כ] "מדבר שקור תרחק" (ח"ב ב).
- והלואות (ח"א כג).

אֶת כָּל הָעֹסְקִים וְהַעֲנִינִים וְהַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר
אָנִי עוֹשֶׂה, אִם כֶּךָ רָאוּ לִי לַעֲשׂוֹת,
לְבַלּוֹת יָמִים בְּמַעֲשִׂים כְּאֵלֶּה חֶסֶד וְשָׁלוֹם.

וְאֶזְכָּה לְאַחֵז אֶת דַּעְתִּי הַיָּטִב זְמַן
מָסִים, בְּיָשׁוּב־הַדַּעַת הַזֶּה,
וּבְמַשְׁפָּט הַזֶּה. וְלֹא אֲנִיחַ אֶת דַּעְתִּי
וּמַחְשַׁבְתִּי לְבָרַח מִזֶּה מְהֵרָה, רַק אֶזְכָּה
לְכַנֵּס בְּיָשׁוּב־הַדַּעַת הַזֶּה, וּבְמַשְׁפָּט הַזֶּה
הַיָּטִב הַיָּטִב.

עַד שְׁאֶזְכָּה, שְׁתִּחַזַק יָשׁוּב־דַּעְתִּי
בְּאֵמֶת, בְּתַקְוָה גְּדוּלָה, וּבְהַתְגַּבְּרוֹת
חֲזָקָה. בְּאִפְּן שְׁאֶזְכָּה לְסוּר וּלְשׁוּב מֵעַתָּה
תַּכְּף־וּמִיד, מִכָּל הַמַּעֲשִׂים־הָרָעִים וּמִכָּל
הַמַּחְשְׁבוֹת־הָרָעוֹת, וְלְאַחֵז רַק בְּמַעֲשִׂים־
טוֹבִים תָּמִיד.

וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכַּנִּי בְּרַחֲמֶיךָ לִירְאָה
שְׁלָמָה, "לִירְאָה אֶת הַשֵּׁם
הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא הַזֶּה, אֶת יְהוָה אֱלֹהֵינוּ".
וְתִהְיֶה יִרְאַתִּי בְּרָה וּנְקִיָּה בְּלִי שׁוֹם פְּסֻלָּת,
וְיִהְיֶה לִי רַק יִרְאַת יְהוָה לְבַד.

וְתִגְדַּל חֲסִדְךָ עִמִּי, וְתִמְתִּיק וְתִבְטֵל
מֵעָלַי, וּמֵעַל זָרְעִי, וּמֵעַל כָּל
עַמְּךָ בֵּית־יִשְׂרָאֵל, כָּל־מִינֵי דֵינִים
שְׁבַעוֹלָם. וְאֵל תְּדִינֵנִי כְּמַעֲשִׂי, וְאֵל
תִּשְׁפָּטֵנִי כְּמַפְעָלִי. "אֵל תְּבוֹא בְּמַשְׁפָּט
עִמִּי, כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָּל חַי".

רַק תִּגְזֹר בְּחֲסִדְךָ הַגְּדוֹלִים וְהַמְרַבִּים,
לְבַטֵּל מֵעָלַי כָּל הַמַּשְׁפָּטִים וְכָל
הַדֵּינִים שְׁבַעוֹלָם, שְׁלֹא יִהְיֶה לָהֶם שׁוֹם
פְּתַחוֹן־פֶּה לְעוֹרֵר דִּין וּמַשְׁפָּט חֶסֶד
וְשָׁלוֹם.

☪ [א] לְקוּטֵי־תַפְלוֹת ח"א טו ☪

(על־פי לקוטי־מוֹהַר"ן ח"א טו,
'מי שרוצה לטעם טעם אור־הַגְּנוּז')

"וְאֵלֶּה הַמַּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשִּׂים לְפָנֶיהֶם"

(שמות כא, א)

אָנֹכִי יְהוָה, זַכַּנִּי בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים
וּחְסִדְךָ הָעֲצוּמִים, לְבַל אֲאַבֵּד אֶת
עוֹלָמִי חֶסֶד וְשָׁלוֹם, וְלֹא אֵיגַע לְרִיק וְלֹא
אֵלֶּד לְבָהֳלָה.

וְאֶזְכָּה לְהַסְתַּכֵּל עַל־עַצְמִי תָּמִיד,
וּלְיֹשֵׁב דַּעְתִּי הַיָּטִב הַיָּטִב, מִה
אָנִי עוֹשֶׂה בְּעוֹלָם־הַזֶּה, עוֹלָם הָעוֹבֵר
כְּהַרְף עֵינַי.

וְלַחֲשֹׁב דְרָכֵי, וְלִשְׁפֹּט בְּעַצְמִי אֶת כָּל
הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר אָנִי עוֹשֶׂה בְּכָל
עֵת וּבְכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה, לְהַשְׁפִּט בְּעַצְמִי
עָלֵיהֶם בְּכָל־עֵת, אִם אָנִי עוֹשֶׂה כְּהוֹגֵן,
אִם לָאוֹ חֶסֶד וְשָׁלוֹם.

לְמַעַן אֶזְכָּה עַל־יְדֵי־זֶה לְרַחֵם עַל־
עַצְמִי, וּלְשׁוּב מִמַּעֲשֵׂי הָרָעִים
וּמִמַּחְשְׁבוֹתֵי הַמְּגַנּוֹת, לְהִיּוֹת סוּר מֵרַע
בְּאֵמֶת, הֵן בְּמַחְשְׁבָה, הֵן בְּדַבּוּר, הֵן
בְּמַעֲשֵׂה. וְלַעֲשׂוֹת רַק הַטוֹב בְּעֵינֶיךָ תָּמִיד.

עֲנִנִי יְהוָה עֲנִנִי, עֲזַרְנִי עֲזַרְנִי, חֲנִנִי
חֲנִנִי, הוֹשִׁיעֵנִי הוֹשִׁיעֵנִי, תֵּן לִי
חֲנִינָא וְלֹא אֲבַד, זַכַּנִּי וְעֲזַרְנִי לְשׁוּב אֵלֶיךָ
בְּאֵמֶת בְּתִשׁוּבָה שְׁלָמָה, וְעֲשֵׂה אֶת אֲשֶׁר
בְּחַקֶּיךָ אֵלֶיךָ וְאֶת מַשְׁפָּטֶיךָ אֲשַׁמֵּר.

וְזַכַּנִּי לְמַשְׁפָּט דְּקִדְשָׁה בְּאֵמֶת, שְׁאֶזְכָּה
לְיֹשֵׁב דַּעְתִּי בְּכָל יוֹם תָּמִיד,
וּאֲשַׁפֵּט אֶת־עַצְמִי הַיָּטִב, וְאֶדוֹן בְּעַצְמִי

❁ [ב] לקוטי תפלות ח"א סב ❁

(על-פי לקוטי מוהר"ן ח"א סב, זיטב אלקים)

"רק שבתו יתן ורפא ירפא" (שמות כא, יט)

וְנִהְיֶה חֲזָקִים בְּמִדַּת הַבְּטָחוֹן בְּשִׁלְמוֹת תְּמִיד, וְלֹא נִתְּלָה שׁוֹם דְּבַר בְּשׁוֹם סָבָה וּבְשׁוֹם אֲמֻצְעֵי כָּלֵל, רַק גִּדְע וּנְאֻמִּין שֶׁהַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָתְךָ לְבַד.

הֵן פְּרֻנְסָה, וּבְנִים, וּרְפוּאָה, וְכָל שְׂאֵר הַדְּבָרִים שֶׁבְּעוֹלָם, בְּכֹלם לֹא נִשְׁתַּמֵּשׁ וְלֹא נִתְּלָה בְּשׁוֹם סָבָה כָּלֵל.

וְגִדְע וּנְאֻמִּין וּנְבַטַח בְּאֲמַת שְׂאֵתָה יָכֹל לְשַׁלַּח לָנוּ רְפוּאָה שְׁלֵמָה, בְּלִי שׁוֹם עֲסָקֵי רְפוּאוֹת וְסָמִים, כִּי אֵתָה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, עֵלֶת כָּל הָעֲלוֹת, וְסִבַּת כָּל הַסְּבוֹת.

❁ [ג] לקוטי תפלות ח"א קז ❁

(על-פי לקוטי מוהר"ן ח"א רעז, צדיק פתמר יפרח)

"רק שבתו יתן ורפא ירפא" (שמות כא, יט)

רַחֵם עָלֵינוּ, שְׁלֵא נִצְטָרְךָ לְעֶסֶק חֵס וְשָׁלוֹם, עִם שׁוֹם דְּאֶקְטוּרִים וְרוּפְאִים שֶׁבְּעוֹלָם.

רַק תְּבָרְךָ אֵת כָּל יְבוּל הָאָרֶץ, וְתִשְׁפִיעַ בָּהֶם כַּח, לְרַפְאוֹת כָּל תַּחֲלוּאֵי וּמְכַאוּבֵי עַמְּךָ בֵּית-יִשְׂרָאֵל.

וְתַעֲלֶה מְהֵרָה רְפוּאָה שְׁלֵמָה, לְכָל תַּחֲלוּאֵינוּ, וְלְכָל מְכַאוּבֵינוּ, וְלְכָל מְכַוְתֵינוּ, (וּבְפָרֵט וְכו').

רַק תִּזְכְּנִי, שְׂאֻנִי בְּעֲצָמֵי אֲשַׁפֵּט עֲצָמֵי הַיָּטֵב בְּכָל-עֵת, לְעוֹרֵר עֲצָמֵי לְתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה בְּאֲמַת תְּמִיד, עַד שְׂאֻזְכָּה לְהִיּוֹת כְּרִצּוֹנְךָ הַטּוֹב בְּאֲמַת לְאֲמַתּוֹ.

וְתִצְיַלְנֵנוּ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, מִכָּל מִינֵי יִרְאוֹת חֲצוֹנִיּוֹת, מִיִּרְאוֹת נְפוּלוֹת, שְׁלֵא אִירָא וְאֶפְחַד מִשׁוֹם שׁוֹר וְאֶדוֹן, וְלֹא מִשׁוֹם מִיֵּן חֲיָה רְעָה וְלִסְטִים, וְלֹא מִשׁוֹם דְּבַר שֶׁבְּעוֹלָם.

כִּי-אִם מִמָּךְ לְבַד אִירָא וְאֶפְחַד, וְתִהְיֶה יִרְאָתְךָ עַל-פְּנֵי תְּמִיד לְבִלְתִּי אַחֲטָא. וְאֻזְכָּה לְהַעֲלוֹת הִירְאָה לְשִׁרְשָׁה לְדַעַת הַקְּדוּשׁ.

וְאֻזְכָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָעֲצוּמִים לְהַשְׁלִים דַּעַתִּי בְּשִׁלְמוֹת בְּקִדְשָׁה וּבְטָהֳרָה, לְמַעַן אֲדַע מִמִּי אֲתִירָא, לִירְאָה אֵת שְׁמֶךָ הַגְּדוֹל לְבַד.

וַיִּמְשַׁךְ הִירְאָה הַקְּדוּשָׁה בְּכָל אַבְרִי, בְּרַמ"ח אַבְרִי וּבִשְׁס"ה גִּידֵי. וְאֻזְכָּה לְהִיּוֹת מְלֵא אֵימָה וּפְחַד וִירְאָה גְּדוּלָה בְּאֲמַת, מִשְׁמֶךָ הַגְּדוֹל וְהַקְּדוּשׁ, בְּכָל-עֵת וּבְכָל שְׁעָה תְּמִיד.

אֲנִי יְהוָה, מְלֵא רַחֲמִים. חֲמַל עָלַי וְחַנּוּנִי מֵאֵתְךָ דַּעַה שְׁלֵמָה, שְׂאֻזְכָּה לְדַעַת שְׁלֵם דְּקִדְשָׁה, לְמַעַן אֲדַע אֵת שְׁמֶךָ בְּאֲמַת, וְאִירָא מִמָּךְ תְּמִיד, וְאֻזְכָּה לִירְאָה עֲלָאָה, יִרְאָת הָרוּמָמוֹת.

כי אל מלך רופא נאמן ורחמן אתה, ואין לנו שום סמיכה, על שום רפואה של הרופאים והדאקטורים, כי אם עליך לבד, בורא רפואות. רפאינו יהוה ונרפא, הושיענו ונושעה, כי תהלתנו אתה.

☪ [ד] לקוטי-תפלות ח"ב א ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב א, תקעו ממשלה)

"רק שבתו יתן ורפא ירפא" (שמות כא, יט)

"ועבדתם את ה' אלקיכם, וברך את לחמך ואת מימך, והסירותי מחלה מקרבך" (שמות כג, כה)

ובכן תרחם עלינו מלא רחמים, ותחוס ותחמל על ימינו ושנותינו, ותטיב לנו מטובך האמתית, ותזכנו לתפלה בשלמות.

ונזכה להתפלל כל תפלותינו לפניך, בכל לב ונפש. ולא נזלזל חס-ושלום בדברים העומדים ברומו של עולם, שהיא התפלה.

ולא נעשה תפלתנו קבע, אלא רחמים ותחנונים. ולא תדמה עלינו תפלתנו, כמשאוי חס-ושלום. רק נזכה ברחמיך הרבים, להתאמץ ולהתחזק ולהתגבר, בכל פח ועוז ותעצומות, בכל מיני פחות, להתפלל תפלה-שלמה לפניך, בכונות-הלב באמת פראוי.

כי אתה יודע אבינו שבשמים, כמה וכמה קשה וכבד עלינו, לפתח פינו בתפלתנו, ותפלתנו פגומה מאד. חוסה

עלינו כרב רחמים, וזכנו לגאל ולפדות את התפלה, מן הגלות הגדולה והמרה, שנפלה אצלנו עכשיו בעונותינו הרבים.

"אדני שפתי תפתח, ופי יגיד תהלתך. תכין לבי תקשיב אזנה". עזרנו מלא רחמים, יושב תהלות ישראל, שתהיה תפלתנו שגורה בפינו תמיד. ויקים מקרא שכתוב: "בורא ניב שפתים, שלום שלום לרחוק ולקרוב, אמר יהוה ורפאתיו".

ונזכה בכח תפלותינו, להכניע ולהשפיל, ולשבר, ולבטל, כל הרפואות הטבעיים של הרופאים. ויתגלה האמת בעולם, שאין שום רופא בעולם יודע כלל לרפאות שום חולאת.

רק כל הרפואות כלן, הן רק על-ידי דבר יהוה לבד, על-ידי תפלות ובקשות ותחנונים של הצדיקים בעלי-התפלה המתפללים על ישראל ומרצין ומפיסין אותך, וממשיכין רפואות בעולם.

כי כל העשבים והסמים של הרפואות, וכל הכוכבים ומזלות הממנים עליהם, כלם מקבלים כחם מהמלאכים אשר עליהם. ואלו המלאכים, מקבלים כחם מהמלאכים הגבוהים עליהם.

ובלם מקבלים ולוין זה מזה, וזה מזה, עד למעלה למעלה, עד שכלם מקבלים כח מהמלוה הגדול, שהוא ה' בעל-תפלה' שזוכה לדבר יהוה, שהוא שרש כל הבריאה כלה מראש ועד

סוף, כמו שכתוב: "בדבר יהוה שמים נעשו, וברוח פיו כל צבאם".

על-כן אי-אפשר להמשיך שום רפואה בעולם, כי-אם על-ידי תפלה ותחנונים לבד. ותזכנו לדעת זאת, באמת גמורה, ובאמונה-שלמה. וברחמיך הרבים נזכה, להמשיך ולקבל כל הרפואות, לנו ולכל עמך ישראל, על-ידי דבר יהוה של התפלה לבד.

ותעזרנו ותושיענו, שנזכה להמשיך כל הפחות של כל הרפואות, לתוך כל הדברים שבעולם, ללחם ולמים, ולכל דבר מאכל ומשקה שתזמין לתוך פינו לאכל ולשתות, יהיה מה שיהיה, ימשך לתוכם כח וסגלת הרפואות של כל העשבים והסמים.

עד שיהיה לנו רפואה-שלמה, בכל-עת שנצטרך, על-ידי לחם ומים לבד. ויקים בנו מקרא שכתוב: "וברך את לחמך ואת מימך, והסירותי מחלה מקרבך".

ותרפאנו ברחמיך רפואה-שלמה, בגוף ונפש, לכל רמ"ח אברינו ושס"ה גידינו, כי אתה לבד ידעת את כל מכאובינו, ואת מחלותינו הגליות לנו והנסתרות מאתנו.

אנא יהוה, רפאינו יהוה ונרפא, הושיענו ונושעה פי תהלתינו אתה, והעלה רפואה שלמה, לכל תחלואינו ולכל מכאובינו ולכל מכותינו.

ונזכה על-ידי תפלותינו, שכל העשבים וכל שיח השדה, כלם כאחד יחזרו וישובו כל פחותם לתוך דבורי התפלה שלנו, שהוא דבר השם - יתברך, שהוא שרשם העליון.

ויבטלנו כל הפחות של כל הרפואות, של כל העשבים והסמים שבעולם בתוך תפלותינו.

ותהיה תפלתנו בשלמות גדולה, כלולה מכל טוב, מכל הפחות של כל העשבים וכל שיח השדה למיניהם.

ותזכנו להעלותם כלם לפניך לריח ניחוח, להחזירם ולהשיבם לשרשם העליון, על-ידי תפלתנו שתהיה כלולה מכלם.

ועל-ידי-זוה נזכה להמשיך הפחות של כל הרפואות שבעולם, לתוך לחם ומים, ולתוך כל הדברים אשר נאכל ונשתה.

עד שיהיה לנו רפואה שלמה לכל תחלואינו ולכל מכאובינו, על-ידי כל הדברים שבעולם, בלי שום רופאים ודאקטורים כלל.

רק אתה בעצמך ובכבודך, תרפאנו רפואה שלמה, כמו שכתוב: "כי אני יהוה רופאך".

ונזכה לקבל מאתך רפואה שלמה בעת צמיחת המחלה, בעת

שֶׁהַחֹלָאֵת סְתוּם וְטָמוֹן בְּקִרְבָּנוּ, וְאִין יוֹדְעִים מִמֶּנּוּ כָּלֵל, כִּי אַתָּה לְבַד יוֹדֵעַ כָּל הַתַּעֲלוּמוֹת שֶׁבְּקִרְבָּנוּ.

רַחֵם עָלֵינוּ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, וְתִקְדִים רְפוּאָה לְמִכָּה, וְתִרְפְּאֵנוּ קִדְּם צְמִיחַת הַמַּחֲלָה, בְּעֵת שְׁמִתְחִיל אֵיזָה מִחוּשׁ לְהַתְגַּדֵּל וְלִצְמַח מִמֶּנּוּ מָה שְׁיִצְמַח חֲלִילָה, אַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ לְבַד תִּרְפְּאֵנוּ מִכָּל זֶה.

כִּי אִין אָנוּ יוֹדְעִים שׁוֹם עֲצָה וְתַחֲבוּלָה, וְשׁוֹם רְפוּאָה לְשׁוֹם מַחֲלָה וּמִכָּה וּכְאֵב. הֵן בְּעֵת שֶׁנִּסְתָּרָה הַמַּחֲלָה, הֵן בְּעֵת שֶׁכָּבַר נִתְגַּלָּה חֲלִילָה.

בְּכֻלָּם אִין לָנוּ שׁוֹם תְּקוּהָה, עַל שׁוֹם רְפוּאָה שֶׁבְּעוֹלָם בְּדֶרֶךְ-הַטֶּבַע. כִּי אָנוּ יוֹדְעִים וּמֵאֲמִינִים בְּאִמוּנָה שְׁלֵמָה, שְׂאִין מוֹעִילִים כָּלֵל שׁוֹם רְפוּאוֹת שֶׁל כָּל הַדְּאִקְטוֹרִים, הֵן רוֹפְאֵי אֱלִיל כָּלֵם תְּהוּ "הֵמָּה מֵהֶבֶל יָחַד, לֹא יוֹעִילוּ וְלֹא יִצִּילוּ כִּי תְהוּ הֵמָּה.

כִּי-אִם עָלֶיךָ לְבַד אָנוּ נִשְׁעָנִים, וְלִרְפוּאוֹתֶיךָ אָנוּ מְקוּיִים וּמִיחֲלִים, כִּי אַתָּה רוֹפֵא נְאֻמָּן, רוֹפֵא אֱמֶת, רוֹפֵא חָנּוּם, בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים.

וְתַעֲזֹר וְתוֹשִׁיעַ וְתִגַּן עָלֵינוּ, וְתִרְחִיקֵנוּ מִרוֹפְאִים וְדְאִקְטוֹרִים תְּמִיד, וְתִכְנִיעַ וְתַפִּיל וְתַשְׁפִּיל כָּל הַדְּאִקְטוֹרִים, עִם כָּל הַרְפוּאוֹת שְׁלָהֶם.

כִּי אַתָּה יוֹדֵעַת, אֲשֶׁר הֵם מְזִיקִים הָעוֹלָם מְאֹד מְאֹד, וְהוֹרְגִים נִפְשׁוֹת רַבּוֹת בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה בְּשׁוּגַג וּבְמִזִּיד.

הַצִּילֵנִי מֵהֶם אָבִינוּ שְׁבַשְׁמִים, שְׁמֵרְנוּ מֵהֶם, אוֹתָנוּ וְאֵת זֶרְעֵנוּ וְאֵת זֶרַע זֶרְעֵנוּ וְאֵת כָּל זֶרַע עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם.

וּכְנֹנוּ לְקַבֵּל כָּל הַרְפוּאוֹת שֶׁבְּעוֹלָם עַל-יְדֵי תַפְלָה לְבַד, וְתַתְּגַלָּה הָאֱמֶת בְּעוֹלָם, שְׂאִין שׁוֹם רְפוּאוֹת בְּעוֹלָם כִּי אִם עַל-יְדֵי תַפְלָה לְבַד.

וְנִזְכָּה לְקַיֵּם מִקְרָא שְׁכָתוּב: "וַיֹּאמֶר אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, וְהִישָׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה, וְהִאֲזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו, וְשָׁמַרְתָּ כָּל חֻקָּיו. כָּל הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר שָׁמַתִּי בְּמִצְרַיִם, לֹא אֲשִׁים עָלֶיךָ, כִּי אֲנִי יְהוָה רַפְאֵךְ.

☉ [ה] לְקוּטֵי-תַפְלוֹת ח"ב ג ☉

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב ג, 'פְּדִיוֹן-נַפְשׁ')

"דַּק שְׁבַתוֹ יִתֵּן וּרְפֵא יִרְפֵא" (שְׁמוֹת כ"א, יט)

"וְעַבַּדְתֶּם אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם, וּבִרְךָ אֶת לַחֲמֶךָ וְאֶת מִימֶךָ, וְהִסִּירוּתִי מִחֲלָה מִקִּרְבְּךָ" (שְׁמוֹת כ"ג, כה)

רוֹפֵא חוּלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, רוֹפֵא אֱמֶת, רוֹפֵא נְאֻמָּן וּרְחַמָּן, רַחֵם עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְשְׁמֵרְנוּ מִרוֹפְאִים וְדְאִקְטוֹרִים.

וּבְרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים תִּקְדִים תְּמִיד רְפוּאָה לְמִכָּה, וְתִשְׁמֵרְנוּ וְתִצִּילֵנוּ שְׁלֹא נִבְא לְיַדֵּי שׁוֹם מַחֲלָה וּמִחוּשׁ וּכְאֵב כָּלֵל.

וְאִפְלוּ בְּעֵת אֲשֶׁר תִּשְׁלַח לָנוּ חֶסֶד-וְשָׁלוֹם, אֵיזָה חוֹלָאֵת אוֹ מִחוּשׁ,

ורוצחים נפשות בידיים, וכמה וכמה
נפשות שקעו על-ידם.

כי רבים אשר מתו על-ידי הרופאים
והדאקטורים, מאשר מתו מיתת
עצמן, כאשר נגלה לפניך אדון כל.

ובאשר הרופאים האמתיים מודים
על-זה בעצמן: "שאי-אפשר
לידע חכמה זאת על בוריה". והודו ולא
בושו: "שטוב יותר למנוע מרפואות".

רבוננו של עולם, מלא רחמים, בורא
רפואות, אדון הנפלאות. אתה
יודע, שכבר נשתקע העולם הרבה
בטעות זה לעסק ברפואות, מימים ושנים
הרבה, עד אשר קשה להוציאם ממבוכה
זאת.

ובפרט מחמת גדל הצער והמכאוב
של כל סובלי חולאים רחמנא-
ליצלן, הם מוסרים עצמן ליד הרופאים,
לבקש תעלה ותרופה למכותם.

אבל רבם ככלם תוחלתם נכזבה,
והרופא לא יגהה מהם מזור, כי
אם ברחמיה וחסדיה העצומים, כאשר
רחמיה גוברים עליהם, להגהות מזורם
ולחבש חלים.

על-כן באתי לפניך מלא רחמים, רופא
אמת. רחם עלינו, ותן בלבנו
בינה, להבין ולהשכיל, בכל-עת אשר
נצטרך לאיזה רפואה, לנו או לבני-ביתנו
חסו-שלום - לבל נלך ונדרש אחר
הרופאים, רק נדרש ונבקש את פני יהוה
תמיד.

על-פי גזרת דיניך הקדושים והאמתיים,
אנא רחום ברחמיה הרבים, שמרנו
והצילנו, שלא נטעה חסו-שלום, למסר
עצמנו חלילה, ליד הרופאים
והדאקטורים, כי הן "רופאי אליל כלם",
"המה מהבל יחד".

כי אתה יודע האמת: שאין שום רופא
יודע לרפאת החולאת והמחוש
כראוי באמת לאמתו, אפלו הרופאים
הממחים הבקיאים ומפלגים בחכמתם
מאד.

כי אין שום רופא ממחה וחקם, שיוכל
לידע ולכוון הסם המיוחד לרפאת
אותו החולה, כפי גזרת דיניך שגזרת:
"שלא יתרפא החולה, כי-אם על-ידי
איש פלוני, וסם פלוני, ביום פלוני".

אשר על-כן, אי-אפשר בשום-אופן
שיתרפא החולה, כי-אם על-ידי
סבות אלו דיקא שנגזרו על רפואתו. ומי
הוא החכם שידע כל-זה.

מכל-שכן שרב הרופאים והדאקטורים,
הם נבערים מדעת חכמת
הרפואות, ואינם בקיאים היטב בחכמת-
הרפואה.

כי היא חכמה עמוקה, ויש בה חלוקים
ושנויים רבים לאין שעור ותכלית,
אשר על-פי-רב אי-אפשר לכוון האמת
לאמתו.

ובתנועה קלה הם מזיקים הרבה,
ומפסידים ומקלקלים, יותר
ממה שמתקנים לפעמים, והם הורגים

וּתְחַוֶּק אֶת לְבַבְנוּ, לְהֶאֱמִין וּלְכַטֵּחַ בָּךְ, וּבְצַדִּיקֶיךָ וּיְרֹאֶיךָ הָאֱמֵתִיִּים. וְתַעֲזֹר לָנוּ וְתוֹשִׁיעֵנוּ, שְׁנֹזֶכֶה לְתֵן מָמוֹן עַל פְּדִיוֹן נַפְשֵׁנוּ תָּמִיד.

וְתוֹמִין לָנוּ בְּכָל-עֵת, אֲנָשִׁים כְּשָׂרִים וּיְרֹאִים בְּאֵמֶת, אֲשֶׁר יִהְיֶה לְאֵל יָדָם לַעֲשׂוֹת 'פְּדִיוֹן-נֶפֶשׁ', מֵהַכֶּסֶף אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם, בְּאִפְּן שְׂיִמְתִּיקוּ הַדִּין, מֵעַלִּינוּ וּמֵעַל זֶרְעֵנוּ וּבְנֵי-בֵיתֵנוּ, עַל-יְדֵי הַפְּדִיוֹן-נֶפֶשׁ שְׂיַעֲשׂוּ עִבּוּרֵנוּ.

וְאַתָּה תִּמְלֵא רַחֲמִים עָלֵינוּ, וְתִרְפָּאנוּ רְפוּאָה-שְׁלֵמָה, רְפוּאֵת-הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאֵת-הַגּוּף. רְפָאנוּ יְהוָה וְנִרְפָּא, הוֹשִׁיעֵנוּ וְנִוְשָׁעָה, כִּי תִהְלֹתְנוּ אִתָּה. וְהַעֲלֵה רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל מַכּוֹתֵינוּ, וּלְכָל מַכְאוּבֵינוּ, וּלְכָל תַּחֲלוּאֵינוּ, (וּבְכַרְט לְהַחֲוֹלָה פְלוּנִי בֶן פְלוּנִי), כִּי אֵל רּוֹפֵא נַאֲמָן וְרַחֲמָן אַתָּה.

כִּי אֵין לָנוּ שׁוּם סְמִיכָה, עַל שׁוּם רְפוּאָה, שֶׁל שׁוּם רּוֹפֵא שְׁבַעוּלָם, כִּי אִם עָלֶיךָ לְבַד אָנוּ נִשְׁעָנִים.

אֵל נָא רְפָא נָא לָנוּ, בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, וּבְחַסְדֶּיךָ הַגְּדוֹלִים, כִּי אַתָּה לְבַד יוֹדֵעַ, גְּדֹל הַצַּעַר וְהַמַּכְאוּב, שֶׁל כָּל הַסּוֹכְלֵי חוֹלָאִים וּמַכְאוּבוֹת.

מִלֵּא רַחֲמִים, רַחֵם עָלֵיהֶם, וְאֵל תִּסְתַּר פָּנֶיךָ מֵהֶם, וְתִרְאֵה וְתִשְׁגִּיחַ בְּעַנְיָם וּמַכְאוּבָם, וְתִמְלֵא רַחֲמִים עָלֵיהֶם, לְהַחֲלִימָם, וּלְרַפְּאֵתָם, לְהַחֲזִיקָם, וּלְהַחֲיוֹתָם, חַיֵּשׁ קַל מִהָרָה.

וַיִּקְרָא מִקְרָא שְׁכָתוּב: "וְהִסִּיר יְהוָה מִמֶּךָ, כָּל חֲלִי, וְכָל מַדּוּי מִצָּרִים הָרְעִים אֲשֶׁר יִדְעָתָ לֹא יִשְׁיִמָּם בָּךְ וְנָתַנְם בְּכָל שְׁנָאֶיךָ".

וְנֹאמֵר: "וְעַבַּדְתֶּם אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם, וּבִרְךָ אֶת לַחֲמֶךָ וְאֶת מִימֶךָ, וְהִסִּירוּתִי מִחֲלָה מִקְרַבְךָ".

וְנֹאמֵר: "וַיֹּאמֶר, אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, וְהִישָׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה, וְהִאֲזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו, וְשָׁמַרְתָּ כָּל חֻקָּיו. כָּל הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר שָׁמַתִּי בַּמִּצְרִים, לֹא אֲשִׁים עָלֶיךָ, כִּי אֲנִי יְהוָה רַפָּאֶךָ". אָמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן.

❁ [ו] ❁ לְקוּטֵי-תַפְלוֹת ח"ב ד

(על-פי לקוטי-מוֹהַר"ן ח"ב ד, זְאֵת הָעֲרָבִים צוּיְתִי לְכַלְכֵּלְךָ)

"רַק שְׁבַתוֹ יִתֵּן וּרְפָא יִרְפָּא" (שִׁמוֹת כ"א, יט)

וּבְרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים תִּמְשִׁיךְ רְפוּאָה שְׁלֵמָה, לְכָל תַּחֲלוּאֵינוּ, וּלְכָל מַכְאוּבֵינוּ, וּלְכָל מַכּוֹתֵינוּ. וְתִרְפָּא כָּל מַכּוֹת עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל, בְּכָל תַּקּוּנֵי רְפוּאוֹתֵיהֶם, בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת.

וּבְזָכוֹת וְכַח הַצְּדָקָה, תִּרְחַם עַל כָּל חוֹלֵי עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר שָׁלַחְתָּ עָלֵיהֶם מַכּוֹתֶיךָ בְּעוֹנוֹתֵינוּ-הָרַבִּים.

וְתַעֲזֹר לָהֶם, שְׂיִהְיוּ נִפְתָּחִין פִּי כָּל הַמַּכּוֹת, וְתִמְשִׁיךְ וְתוֹצִיא כָּל הַקְּלָקוּלִים, וְכָל הַלְּחוֹת רְעוֹת, וְכָל

הַדְּמִים הָעֲכוּרִים וְהַמְקַלְקָלִים, מִתּוֹךְ כָּל
מִכּוֹת עַמּוֹךְ יִשְׂרָאֵל.

בְּאִפֵּן שְׁנֹזְפָה כְּלָנוּ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמּוֹךְ בֵּית
יִשְׂרָאֵל, לְרַפּוּאָה שְׁלֵמָה מִן־
הַשָּׁמַיִם לְכָל מִכּוֹתֵינוּ.

כִּי אֵין אָנוּ סוּמְכִים עַל שׁוּם רַפּוּאָה
וְסִבָּה בְּדַרְךְ־הַטֶּבַע כָּלֵל, כִּי אִם עֲלֶיךָ
לְבַד אָנוּ נִשְׁעָנִים, וְלְרַפּוּאוֹתֶיךָ אָנוּ מְקוּיִם
וּמִיחָלִים, כִּי אַתָּה "רוֹפֵא לְשִׁבוּרֵי לֵב
וּמַחֲבֵשׁ לְעַצְבוֹתָם".

רַפָּא נָא אֶת כָּל מִכּוֹתֵינוּ בְּכָל הַבְּחִינּוֹת,
בְּגִשְׁמִיּוֹת וְרוּחָנִיּוֹת, כִּי אֵל מְלֶךְ
רוֹפֵא נְאֻמָּן וְרַחֲמָן אַתָּה.

מִשָּׁם כָּל הַרְפּוּאוֹת שֶׁל כָּל מִינֵי חֲלָאִים
שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי שְׂמֵחָה הִיא עֵקֶר חַיּוֹת
הָאָדָם.

רַפְּאֵנוּ יְהוָה וְנִרְפָּא הוֹשִׁיעֵנוּ וְנוֹשְׁעָה
כִּי תִהְלֹתְנוּ אִתָּה, וְהַעֲלֵה אֲרוּכָה
וּמִרְפָּא לְכָל תַּחֲלוּאֵינוּ וּלְכָל מַכְאוּבֵינוּ
וּלְכָל מִכּוֹתֵינוּ, רַפּוּאת הַנֶּפֶשׁ וְרַפּוּאת
הַגּוּף.

☪ [ח] לְקוּטֵי־תַפְלוֹת ח"ב מט ☪

(על־פי שיחות־הַר"ן צח, 'תהלים מסגל לרפואה')

"רק שבתו יתן ורפא ירפא" (שימות כא, יט)

וְעֲזָרְנוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ, שְׁנֹזְפָה לְרַחֵק אֶת
עַצְמֵנוּ מִרוּפְאִים וְדַאקְטוֹרִים
בְּתַכְלִית הַרְחוּק. וְתִשְׁמְרֵנוּ וְתִצְלִלְנוּ מִכָּל
מִינֵי חוֹלָאִים וּמַכְאוּבִים וּמַחּוּשִׁים.

וְאִם בְּרַחֲמֶיךָ נִצְטָרְךָ לַפְּעָמִים לְאִיזָה
רַפּוּאָה, תִּרְחַם עָלֵינוּ, וְתַחֲזֵק אֶת
לְבַבְנוּ, שֶׁלֹּא יַעֲלֶה עַל דַּעְתָּנוּ לְהַשְׁתַּמֵּשׁ
עִם שׁוּם רוֹפֵא וְדַאקְטוֹר. רַק לְסִמּוֹךְ עֲלֶיךָ
לְבַד, וּלְהַרְבוֹת בְּאַמִּירַת תְּהִלִּים בְּשִׁבִיל
הַחוּלָה.

וְלַהֲיוֹת נְכוּן וּבְטוֹחַ וְנִשְׁעָן עַל אַמִּירַת
תְּהִלִּים, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה תִּשְׁלַח
רַפּוּאָה שְׁלֵמָה, לְכָל הַצָּרִיכִים רַפּוּאָה.

וַיִּשׁוּבוּ כָּל חוֹלֵי עַמּוֹךְ בֵּית־יִשְׂרָאֵל
לְאִיתָנָם, וְתִרְפְּאֵם וְתַחֲלִימֵם
וְתַחֲיִים בְּחַיִּים טוֹבִים וְאַרְפִּים בְּאַמַּת.

☪ [ז] לְקוּטֵי־תַפְלוֹת ח"ב כא ☪

(על־פי לקוטי־מוֹהַר"ן ח"ב כד,

'מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד')

"רק שבתו יתן ורפא ירפא" (שימות כא, יט)

וְאַזְכָּה לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד. וְעַל־יְדֵי־
זֶה יִהְיֶה נִמְשָׁךְ עָלַי רוּחַ־חַיִּים
דִּקְדָּשָׁה, לְתוֹךְ כָּל הָעֲשָׂרָה מִינֵי דְפִיקִין
שֶׁבְקָרְבִי.

וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּשְׁמְרֵנִי וְתִצְלִלְנִי, מִכָּל
מִינֵי חֲלָאִים וּמַכְאוּבִים
וּמַחּוּשִׁים בְּגִשְׁמִיּוֹת וְרוּחָנִיּוֹת, אֲשֶׁר כָּלֵם
בָּאִים עַל־יְדֵי מָרָה שְׁחוּרָה וְעַצְבוֹת חֵס־
וְשָׁלוֹם.

וְתִרְפְּאֵנִי אוֹתִי וְאֶת כָּל עַמּוֹךְ יִשְׂרָאֵל,
וְתַחֲלִימֵנִי וְתַחֲיִינִי עַל־יְדֵי
שְׂמֵחָה וְחִדּוּהַ שְׂתַמְשִׁיךָ עָלַי תָּמִיד, אֲשֶׁר

☪ [ט] לקוטי-תפלות ח"א כג ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א כג, 'צוית צדק')

"אם כסף תלוה את עמי" (שמות כב, כד)

ותזמין לי פרנסתי קדם שאצטרך לה, בסבה קלה, בלי שום יגיעה ועצבות כלל. ואזכה לשפע עשירות דקדשה, להיות שמח בחלקי תמיד.

ואל תצריכני, לא לידי מתנת בשר-ודם, ולא לידי הלואתם. ותצילני ברחמיך שלא אהיה בעל-חוב כלל לעולם, ולא אצטרך ללות מאחרים כלל, ולא ארדף אחר מותרות חסוּשְלוֹם, ללות מאחרים חסוּשְלוֹם, בשביל להנהיג משא-ומתן גדול.

רק תרחם עלי, ותשפיע עלי ברחמיך, ותזמין לי פרנסתי בסבה קלה, בלי שום הלואה מאחרים כלל. ותשלח ברכה והצלחה והרוחה, בכל מעשי ידי.

☪ [י] לקוטי-תפלות ח"א נו ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א נו, 'זביום הבכורים')

"אם כסף תלוה את עמי" (שמות כב, כד)

מלא רחמים, אמר לצרותי די, חמל עלי בחמלתך הגדולה, זכני נא לתשובה שלמה לפניך מהרה, ותן לי פרנסתי מאתך קדם שאצטרך, והצילני מחובות והלואות.

☪ [יא] לקוטי-תפלות ח"א סו ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א סו, 'זיהי נא פי שנים')

"אם כסף תלוה את עמי" (שמות כב, כד)

ואל תצריכני, לא לידי מתנת בשר-ודם, ולא לידי הלואתם. ותרחם על עני ואביון כמוני, הרחוק מפרנסה כמוני, ותעזרני מהרה חושה, לסלק ולשלם כל ההלואות והחובות שאני חייב עד הנה.

אבי רחום צדיק, רועה ישראל, "נותן לחם לכל בשר פי לעולם חסדו". פתח ירך לעני ואביון ודל כמוני, ותמלא לי כל מחסורי בגשמיות וברוחניות.

ותעזרני מהרה, לסלק כל החובות שאני חייב מכפר, פי "השתרגו עלו על צוארי הכשילו כחי", ואיני יודע מה לעשות. ותצילני מעתה מחובות והלואות.

רחם עלי למען שמך, ומלא משאלותי לטובה ברחמים, ותן לי פרנסתי מאתך, ברוח ולא בצמצום, בהתר ולא באסור, בנחת ולא בצער, באפן שאזכה לעשות רצונך באמת.

☪ [יב] לקוטי-תפלות ח"א סח-סט ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א סח-סט,

'חמר אסור פעם וגזלה')

"אם כסף תלוה את עמי" (שמות כב, כד)

רבוננו של עולם, חמל עלי והושיעני, ותן לי פרנסה ברוח, מתחת ירך

מלא רחמים, חוס וחסל על נפשי,
ועזרני לתקן פגם כל הגזלות
והחובות שבידי.

☪ [יג] לקוטי-תפלות ח"ב ה ☪

(על-פי לקוטי-מזרח"ן ח"ב ה, 'תקעו אמונה')

"אם כסף תלוה את עמי" (שמות כב, כד)

עזרנו והושיענו ברחמיך הרבים. ותן
לנו פרנסותינו מאתך, קדם
שנצטרך להם בהרחבה גדולה, בהתר
ולא באסור, בכבוד ולא בבזוי, בנחת ולא
בצער.

ואל תצריכנו, לא לידי מתנת בשר-
ודם, ולא לידי הלואתם, ותצילנו
מחובות והלואות לעולם. ותזפנו מהרה,
לסלק ולשלם כל ההלואות והחובות,
שאנו חיבים מכבר.

כי אתה יודע אבינו שבשמים, פי קשה
וכבד עלינו מאד, לשא עלינו עול
החובות, אשר השתרגו עלו על צוארינו,
הכשילו כחינו, והם מבלבלים אותנו
הרבה, ממעט העבודה שאנו חפצים
להתחיל לעבד אותך באמת.

☪ [יד] לקוטי-תפלות ח"ב יז ☪

(על-פי לקוטי-מזרח"ן ח"ב טז, 'הקשו')

"אם כסף תלוה את עמי" (שמות כב, כד)

אבינו שבשמים, עשה למענך, ורחם
עלינו, ותסבב סבות לטובה,

הרחבה והמלאה. ואל תצריכני, לא לידי
מתנת בשר-ודם, ולא לידי הלואתם.

ועזרני לסלק כל החובות שאני חיב
מכבר, ומעתה תצילני שלא
אבא לידי שום חוב והלואה כלל.

ותהיה בעזרי, שאזכה מהרה לתקן
פגם כל הגזלות שבידי, מעודי
עד היום הזה. ואזכה להשיב את כל
הגזלות אשר גזלתי, או את העשק אשר
עשקתי, בין בשוגג, בין במזיד, בין
באנס, בין ברצון.

ובל מיני סכסוכים בעסקי ממון,
שנשאר בידי איזה ממון של חברי,
על-ידי איזה טעות והעלמה, מאיזה
משא-ומתן וחוב וכדומה, הן מה שאני
זוכר עדין, הן מה שנשכח ממני, הכל
אזכה לסלק ולשלם לבעליהם חיש קל
מהרה.

ותשפיע לי ברחמיך ממון הרבה,
באפן שאזכה לצאת ידי
חובתי, לסלק לכל מי שנגעתי בממונו
וחפציו, שום צד נגיעה בעולם.

ואם חסו-שלום יש בידי איזה גזלה
וחוב, שאיני יודע בעצמי למי
גזלתי, תעזרני ברחמיך הרבים, שאזכה
לעשות מהם צרכי רבים, כאשר צויתנו
על-ידי חכמיך הקדושים. באפן שאזכה
מהרה בחיי, לתקן ולהחזיר כל הגזלות
והחובות שבידי.

כי אתה יודע חמר אסור גזלה,
"שנחשב פאלו גוזל נפשו ונפש
בניו ובנותיו, וכאלו בא על אשת-איש".

באפן שתגיע לנו הפרנסה קדם שנצטרך לה, ותזמין כל צרכינו, בכבוד ובנחת ובהתר, ובקדשה גדולה, ובהרחבה ונחת גדול.

ותצילנו מחובות והלוואות, ותעזרנו לסלק מהרה, כל החובות והלוואות שאנו מחייבים מכבר. ותשמרנו מעתה, מלבא לידי חוב עוד לעולם.

כי אתה יודע, שהחובות וההלוואות מבבלבלים אותנו מאד, ממעט עבודתך שאנו מכינים עצמינו בכל-עת, להתחיל בעבודתך באמת.

רחם עלי ועלינו אבינו אב הרחמן, הזן את העולם כלו בטובו בחן ובחסד וברחמים, ותן לי, ולכל חברתנו, ולכל ישראל, פרנסה בכבוד, קדם שנצטרך לה. באפן שלא נצטרך להטריד דעתנו בהפרנסה כלל.

ואל תצריכנו, לא לידי מתנת בשר-ודם, ולא לידי הלוואתם, כי אם לידך המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה, שלא נבוש ולא נכלם לעולם ועד.

בקדשה ובטהרה. ותתן לנו כל מחסורינו, וכל הצטרכותינו, קודם שנצטרך להם.

ותצילנו ותשמרנו תמיד מחובות והלוואות, כי הם מטרידים ומבלבלים את דעתנו מאד. רחם עלי ועלינו מעתה, ועזרנו והושיענו בישועתך הנוראה, לסלק כל החובות שאנו חייבים מכבר.

ותצילנו מעתה מחובות והלוואות, ולא נצטרך ללוות שום הלוואה מאחרים. רחם עלינו מלא רחמים זן ומפרנס לכל, ואל תצריכנו לידי מתנת בשר-ודם, ולא לידי הלוואתם.

☪ [טז] לקוטי תפלות ח"א יז ☪

(על-פי לקוטי מוהר"ן ח"א יז, זיהי הם מריקים שקיהם)

"ואנשי קדש תהיון לי, ובשר בשדה

טרפה לא תאכלו" (שמות כב, ל)

ותהיה בעזרנו, ותשמרנו ברחמך הגדולים, ותצילנו מפל מיני 'מאכלות-אסורות', הן מ'אסורין דאורייתא', הן מ'אסורין דרבנן'.

ותשמר אותנו תמיד, שלא יארע לנו שום מכשול לעולם חס-ושלום, ולא יבא לתוך פינו, שום מאכל האסור לנו.

כי אתה ידעת רבונו דעלמא כלא, שאי-אפשר לבשר-ודם, להזהר ולהשמר בעצמו מפל מיני 'מאכלות-אסורות' ומתעורבותיהם, אשר פרטיהם

☪ [טז] לקוטי תפלות ח"ב נג ☪

(על-פי לקוטי מוהר"ן ח"ב ס, 'פשיש מלחמות')

"אם נסוף תלוה את עמי" (שמות כב, כד)

רבונו של עולם, רחם עלינו, וברכנו בכל מעשי ידינו, ותן לנו פרנסתנו מאתך, בהרחבה גדולה,

וְדַקְדּוּקֵיהֶם רַבִּים מְאֹד וְעָצְמוֹ מִסְפָּר.
וְאַתָּה יוֹדֵעַ גְּדֹל הַפֶּגֶם הָעָצוּם הַפּוֹגֵם
בְּנַפְשׁ יִשְׂרָאֵל עַל־יְדֵי 'מֵאֲכָלוֹת־אֲסוּרוֹת'
חֶסֶד וְשָׁלוֹם.

עַל־כֵּן רַחֵם עָלֵינוּ לְמַעַנְךָ, וְעֲזָרְנוּ
וְהוֹשִׁיעֵנוּ, וְשֹׁמֵר אֶת נַפְשֵׁנוּ,
שְׂנוּזָכָה לְהִיּוֹת נְצוּלִים וּפְרוּשִׁים וּמְבַדְּלִים
לְגַמְרֵי, מִכָּל מִינֵי 'מֵאֲכָלוֹת־אֲסוּרוֹת'.

☪ [יז] לְקוּטֵי־תַפְלוֹת ח"א לז ☪

(על־פי לקוטי־מוהר"ן ח"א לז, 'דְּרָשׁוּ ה' וְעֲזוּ')

"וְאֲנִשִּׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי, וּבִשְׂר בַשָּׂדֶה

טֹרְפָה לֹא תֵאכְלוּ" (שְׁמוֹת כב, ל)

וְתִשְׁמְרֵנוּ וְתִצְלִינּוּ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים,
מֵ'מֵאֲכָלוֹת־אֲסוּרוֹת', וְלֹא
יָבֵא לְתוֹךְ פִּינוּ שׁוֹם דְּבַר הָאֲסוּר לָנוּ, וְלֹא
נִפְשַׁל לְעוֹלָם בְּנִבְלוֹת וּטְרָפוֹת, אֲפֹלוּ
בְּשׁוּגָג וּבְאִנּוּס.

וְתִצְלִי אֹתָנוּ בְּרַחֲמֶיךָ, מִ'שׁוֹחֲטִים
שְׂאִינָם־הַגּוֹנִים', וְתִפְרִישׁ אֹתָנוּ
וְתִבְדִּיל אֹתָנוּ, מִכָּל מִינֵי נִבְלוֹת וּטְרָפוֹת
דְּאוֹרֵייתָא וְדִרְבָּנָן.

וְתִזְמִין לָנוּ בְּרַחֲמֶיךָ תָּמִיד, שׁוֹחֲטִים
הַגּוֹנִים וּכְשָׁרִים, וְתִהְיֶה עִמָּהֶם
תָּמִיד, וְתִשְׁמֹר אוֹתָם וְאוֹתָנוּ, שְׁלֹא יִפְשְׁלוּ
עִמָּךְ יִשְׂרָאֵל עַל־יָדָם לְעוֹלָם בְּנִבְלוֹת
וּטְרָפוֹת חֶסֶד וְשָׁלוֹם.

וְנִזְכָּה, שְׂיִהְיֶה נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי־זֶה עָלֵינוּ,
שִׁפְע טוֹבָה וּבְרָכָה וּרְחָמִים
וְחַיִּים וְשָׁלוֹם, וְנִזְכָּה לְפָרְנָסָה טוֹבָה
בְּכַבּוּד, בְּלֵי שׁוֹם יִגִּיעָה וְטִרְחָא וְטִרְדָּא
כָּלֵל.

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, רַחֵם עָלֵינוּ לְמַעַן
שְׁמֶךָ, וּלְמַעַן שְׂכִינַת עֲזָךְ, וּלְמַעַן
אֲבוֹתֵינוּ אֲבָרָהֶם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, וּלְמַעַן כָּל

מֵ'נִבְלוֹת', וְ'טְרָפוֹת', מִ'שְׂקָצִים',
וּמִ'רְמָשִׁים', מִ'בְּשָׂר־
בְּחֵלֶב', וּמִ'יֵּין־נֶסֶךְ', מִ'חֵלֶב־וָדָם',
מִ'גִּיד־הַנֶּשֶׁה', וְ'אֲבָר מִן הַחֵי', וּמִ'פֶּת
שֶׁל עֶפְרוֹ"ם', וּמִ'בְּשׁוּלֵי עֶפְרוֹ"ם', וּמִ'שְׂאֵר
כָּל מִינֵי 'מֵאֲכָלוֹת־אֲסוּרוֹת', מֵהֶם
וּמִתְעַרְבוּתֵיהֶם, וְ'מִמַּשְׁהוּ חֶמֶץ בַּפֶּסַח.

מִכָּלֵם תִּשְׁמְרֵנוּ וְתִצְלִינּוּ בְּרַחֲמֶיךָ
הָעָצוּמִים, שְׁלֹא יִכְנָסוּ לְתוֹךְ
פִּינוּ, וְלֹא יִטְמְאוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵינוּ.

וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְצֹאצְאֵינוּ, נִקְיִים
וּטְהוּרִים וּמְבַדְּלִים מֵהֶם לְגַמְרֵי,
וְתִקְדְּשֵׁנוּ בְּקִדְשֶׁךָ הָעֲלִיּוֹנָה. וְתִקִּים בָּנוּ
מִקְרָא שְׁפָתוֹב: "וְהִייתָם לִי קְדוֹשִׁים, כִּי
קְדוֹשׁ אֲנִי".

חוֹם וְחַמֵּל עָלֵינוּ, וּפְדָנוּ וְהִצִּילֵנוּ
וּמִלְטָנוּ, מִכָּל מִינֵי טוּמְאוֹת, וּמִכָּל
הַדְּבָרִים הַמְּשַׁקְּצִין אֶת הַנֶּפֶשׁ, וְקִדְשֵׁנוּ
בְּכָל מִינֵי קִדְשׁוֹת.

וְנִזְכָּה עַל־יְדֵי אֲכִילְתָנוּ בְּקִדְשָׁה,
לְהַכְנִיעַ וּלְבַטֵּל כְּסִילוֹת דַּעְתָנוּ,

הצדיקים-אמתיים. ועזרנו, והושיענו,
והצילנו, ומלטנו, משוחטים רעים,
משוחטים שאינם-הגונים.

ושמרנו תמיד, שלא יבא לתוך פינו,
שום מכשול נבלה וטרפה, כי
אתה "כל תוכל, ולא יבצר ממך מזמה",
ובידך הכל, ואתה יכול לשמר אותנו גם
עכשיו בדורות הללו, מנבלות וטרפות,
ומשוחטים שאינם-הגונים.

חום וחמל עלינו, למענך ולא למעננו,
וקדשנו בקדשתך, והבדילנו מן
'מאכלות-אסורות', כמו שכתוב:
"ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי".

ונזכה לקים מקרא שכתוב: "ואנשי
קדש תהיון לי, ובשר בשדה
טרפה לא תאכלו, לפלב תשכון אתו".
וכתיב: "והתקדשתם והייתם קדושים, כי
קדוש אני". ויקים מקרא שכתוב: "טרף
נתן ליראיו, יזכר לעולם בריתו".

☪ [יה] לקוטי-תפלות ח"א מז ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א מז, 'ואכלתם אכול ושבוע')

"מדבר שקר תרחק" (שמות כג, ז)

ובכן תעזרני ותזכני ברחמיך הרבים,
שאזכה להיות נכלל במדתו של
יעקב אבינו עליו-השלוש, שמדתו אמת.

ואזכה לדבר דברי אמת תמיד, ולא
יצא שום דבר שקר מפי
לעולם, בין בשוגג, בין במזיד, בין באנס,
בין ברצון.

ותשמרני ותצילני, שלא אהיה נכשל
בשום דבר שקר, אפלו
בטעות. ואזכה להרחיק עצמי מדברי
שקר, בתכלית הרחוק, כמו שכתוב:
"מדבר שקר תרחק".

ותזכנו ברחמיך הרבים, להיות איש
אמת בכל הענינים, להתנהג
בדרך-האמת, ולדבר אמת בלבבי, ולא
אטה ולא אסור מ'מרכז נקדת-האמת',
ימין ושמאל.

☪ [יט] לקוטי-תפלות ח"א נא ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א נא, 'אמר רבי עקיבא')

"מדבר שקר תרחק" (שמות כג, ז)

יהוה אלהים אמת, עזרני ברחמיך
הרבים, והצילני מן השקר, והיה
עמי תמיד, ושמרני שלא יצא שום דבר
שקר מפי לעולם, בין בשוגג, בין במזיד,
בין באנס, בין ברצון.

ותעזרני, שלא אהיה נכשל בשום דבר
שקר, אפלו בטעות. זכני
לאמת ברחמיך הגדולים. "יהוה הצילה
נפשי משפת שקר, מלשון רמיה. דרך
שקר הסר ממני, ותורתך חנני. לא ישב
בקרב ביתי עשה רמיה, דובר שקרים לא
יפון לנגד עיני".

חנני וענני, ופדה נפשי האמללה, מן
הרע, ומן הטמאה, ומן השקר.
ותן לי במתנת-חנם, אמת וחסד. ותשפיע
עלי מאתך, קדשה וטהרה, אמת וטוב.

הַחַזְוִירָנִי בְּתִשׁוּבָה-שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ
בְּאֵמֶת, וְזַפְנֵי מַעֲתָה, לְצֵאת
מִהָרָה מֵרַע לְטוֹב, מִטְּמֵאָה לְטָהָרָה,
מִשָּׁקֶר לְאֵמֶת, וְאִזְכָּה לְעֶצֶם הָאֵמֶת
לְאֵמֶתוֹ.

יְחִיד וּמְיֻחָד, קָרַבְנוּ אֵלֶיךָ בְּאֵמֶת,
וְתִדְחָה וְתַעֲבִיר וְתִבְטֵל, הַשָּׁקֶר
וְהָרַע וְהַטְּמֵאָה מִן הָעוֹלָם. וְתִקְיִים מִהָרָה
מִקָּרָא שְׁפָתוֹב: "וְאֵת רוּחַ הַטְּמֵאָה אֲעַבִּיר
מִן הָאָרֶץ".

וְתִנְלָה הָאֵמֶת בְּעוֹלָם, חֵישׁ קַל מִהָרָה,
וְתִקְיִים בְּיָמֵינוּ: "שְׁפַת אֵמֶת
תִּכּוֹן לְעֵד, וְעֵד אֲרַגִּיעָה לְשׁוֹן שָׁקֶר.
הִדְרִיכְנִי בְּאֵמֶתְךָ, וְלִמְדֵנִי כִּי אֵתָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל, אוֹתְךָ קוֹיֵתִי כָּל הַיּוֹם".

"תִּתֵּן אֵמֶת לְיַעֲקֹב, חֶסֶד לְאַבְרָהָם,
אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְוֹתֵינוּ מִיָּמֵי
קֶדֶם. הַשִּׁיבְנוּ יְהוָה אֵלֶיךָ וְנִשׁוּבָה, חֲדָשׁ
יָמֵינוּ כְּקֶדֶם". אָמֵן וְאָמֵן.

❁ [כ] לְקוּטֵי-תַפְלוֹת ח"ב ב ❁

(על-פי לקוטי-מונהר"ך ח"ב ב, 'ימי חנוכה')

"מְדַבֵּר שָׁקֶר תִּרְחַק" (שְׁמוֹת כג, ז)

וְתִשְׁמְרֵנוּ וְתִצְלִילְנוּ, שְׁלֵא יֵצֵא שׁוֹם
דְּבַר שָׁקֶר מִפִּינוּ כָּלֵל, אֶפְלוּ
בְּטָעוֹת. רַק כָּל דְּבוּרֵינוּ, יִהְיוּ דְבוּרֵי אֵמֶת,
תְּמִיד לְעוֹלָם וָעֵד.

